

Rektor Sveučilišta u Zagrebu
Prof. dr. sc. Aleksa Bjeliš

IZVJEŠĆE O RADU

za razdoblje

od 1. listopada 2006. do 31. prosinca 2007.*

Zagreb, 8. veljače 2008.

* Pri sastavljanju izvješća korišteni su pisani prilozi

- prof. dr. sc. **Bojana Baletića**, prorektora za razvoj i prostorno planiranje
- prof. dr. sc. **Tonka Čurka**, prorektora za poslovanje
- prof. dr. sc. **Melite Kovačević**, prorektorice za znanost i tehnologiju
- prof. dr. sc. **Ljiljane Pinter**, prorektorice za studije i upravljanje kvalitetom
- prof. dr. sc. **Ivana Šimonovića**, prorektora za međunarodnu i međuinstitucijsku suradnju.

Izravnu stručnu pomoć pružili su Lucija Barjašić, prof., Anita Bocak, Martina Cvitanović, dipl.ing., Mirjana Drenovački, mr. sc. Tamara Gobo, Dunja Hohnjec, prof., Ana Horvatović, prof., Živko Ivanda, dr. stom., dr. sc. Andrea Beata Jelić, mr. sc. Hrvoje Mataković, Davor Mavrić, dipl. teol., Arijana Mihalić, dipl.ing., Paula Pavletić, prof., Željka Pitner, prof., Katarina Prpić, prof., Ana Ružička, prof., mr. sc. Josip Slugan, Olga Šarlog Bavaljak, dipl. iur. i Mira Šćurić, prof.

1. UVODNE NAPOMENE

Ovo izvješće odnosi se na razdoblje od 1. listopada 2006., početka rektorskog mandata, do kraja 2007. U tom su se razdoblju intenzivirali procesi i promjene koji karakteriziraju razvoj visokog obrazovanja na početku 21. stoljeća: bolonjska reforma studijskog sustava, rast studentske i nastavničke mobilnosti, liberalizacija i širenje visokoškolskog prostora u Hrvatskoj, sve veća dostupnost međunarodnih istraživačkih i visokoobrazovnih programa i projekata, razvoj informatičkih i komunikacijskih tehnologija, postupni ulazak Hrvatske u Europski visokoobrazovni i istraživački prostor itd. Sveučilište u Zagrebu (dalje: Sveučilište) u te je promjene ušlo s velikim očekivanjima i velikom odgovornošću, sa sviješću kako se u njihovoj provedbi i samo mora mijenjati. Promjene su na Sveučilištu mnogostruke i slojevite. Sve više postaje očigledno kako su za niz komponenti složenog sveučilišnog ustrojstva i djelovanja potrebne racionalizacije i poboljšanja kao nužan preduvjet za dosizanje adekvatne razine kompetitivnosti u međunarodnom nadmetanju. One pak nisu moguće bez postupnog procesa integracije Sveučilišta, kako one funkcionalne i organizacijske tako i poslovne i pravne.

U svim tim novim okolnostima Sveučilište i u budućnosti mora zadržati i ojačati obilježja jakog istraživačkog sveučilišta. To uz ostalo podrazumijeva veću koncentraciju na diplomatske i poslijediplomske studije temeljene na učenju kroz istraživanje. Tome je pretpostavka sudjelovanje u što većem broju znanstvenih i znanstveno-stručnih projekata, i domaćih i stranih, te intenzivna suradnja s društvenim i gospodarskim okruženjem na razvojnim programima od važnosti za Republiku Hrvatsku.

Upravo je to jedan od prioriteta sadašnjeg sveučilišnog čelništva. Želja nam je Sveučilište u Zagrebu pozicionirati kao jednu od vodećih ustanova za napredne studije i znanstveno usavršavanje, i u Hrvatskoj i u široj regiji srednje i jugoistočne Europe. Kako takvom strategijom Sveučilište ne planira daljnji rast broja studenata, ono pažljivo prati i podupire razvoj regionalne mreže sveučilišta i veleučilišta u Hrvatskoj, svjesno potrebe da se broj visokoobrazovanih građana Hrvatske mora znatno povećati kako bi se ostvarili ciljevi iz Strateškog plana Vlade Republike Hrvatske do 2013. Valja se podsjetiti da je Sveučilište u Zagrebu godinama aktivno sudjelovalo u razvoju ostalih sveučilišta u Hrvatskoj, kako školovanjem budućih nastavnika tako i pokrivanjem dijela studijskih sadržaja na drugim sveučilištima.

Poglavlja koja slijede sadrže prikaz djelovanja sveučilišnog čelništva (rektora i prorektora), upravnih tijela (Rektorskog kolegija u širem sastavu, Senata i vijeća područja, Savjeta Sveučilišta), kao i niza savjetodavnih tijela (odbora, povjerenstava i radnih skupina). Ona pokrivaju sljedeće teme i djelatnosti: zakonsku i statutarnu podlogu i rad sveučilišnih tijela (pogl. 2.), studiji (pogl. 3.), akademska mobilnost (pogl. 4.), upravljanje kvalitetom (pogl. 5.), istraživanja (pogl. 6.), međunarodnu suradnju (pogl. 7.), financijsko poslovanje (pogl. 8.) te prostorni razvoj (pogl. 9.). Poglavlje 10. sadrži zaključne napomene.

2. ZAKONSKA I STATUTARNA PODLOGA, RAD SVEUČILIŠNIH TIJELA

2.1. Legislativa

Temeljni pravni akti za rad Sveučilišta bili su *Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju* (dalje: Zakon) i *Statut Sveučilišta u Zagrebu* (dalje: Statut). U nastavku implementacije odredbi ovih akata Senat Sveučilišta usvojio je nekoliko dopunskih i provedbenih akata temeljenih na Statutu, posebno *Etički kodeks Sveučilišta u Zagrebu* i *Pravilnik o osnovama financiranja Sveučilišta u Zagrebu*. U fazi javne sveučilišne rasprave jest i *Pravilnik o studiranju na preddiplomskim i diplomskim studijima* čiji je nacrt predočen Senatu u prosincu 2007. O ovim dokumentima bit će riječi u nastavku Izvješća. Također je dovršena implementacija Statuta na razini sastavnica donošenjem njihovih statuta, među kojima posebno treba spomenuti statute studentskih centara u Zagrebu, Varaždinu i Sisku donesene tijekom godine 2007.

Jedina promjena u spomenutoj temeljnoj legislativi uslijedila je odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske od 20. prosinca 2006¹. kojom se usvojila predstavka Učilišta za obrazovanje odraslih AMAKREB iz Zagreba. Njime su dokinuta dva stavka (6. i 8.) članka 114. Zakona, onaj o 31. prosincu 2007. kao roku za pravnu integraciju hrvatskih sveučilišta (st. 6), i onaj o školskoj godini 2010./2011. kao krajnjem roku do kojeg sveučilišta mogu upisivati studente prve godine stručnih studija (st. 8). Odluka Ustavnog suda temeljena je na ocjeni po kojoj navedene zakonske odredbe narušavaju ustavna načela vladavine prava, autonomije sveučilišta i samostalnosti sveučilišta u uređivanju svog unutarnjeg ustroja i svog znanstvenog i obrazovnog djelovanja.

Ovakvim mišljenjem Ustavnog suda ponovno je istaknuta osnovna postavka hrvatske legislative o slobodi i odgovornosti svakog hrvatskog sveučilišta u traženju stupnja njegove funkcionalne, organizacijske i pravne integriranosti. Njome se početkom 2007. pred Sveučilište još jedanput postavilo pitanje o intenzitetu i tempu provedbe njegove daljnje integracije. Uočavajući kako ne postoje vanjski politički uvjeti kojim bi Vlada i resorno ministarstvo osigurali odgovarajuću potporu i dodatne resurse, posebno financijske, koji su nužni za praćenje brzih reformskih zahvata, čelništvo Sveučilišta opredijelilo se za zadržavanje već uspostavljenog tempa integracije orijentirajući se na daljnje konkretne mjere i korake koje je predvidio i omogućio Statut iz 2005.

Ovakav pristup u skladu je s programom aktualnog rektora iz godine 2006. kojim je predviđeno kako će samo “*uspješnom funkcionalnom integracijom Sveučilište dosegnuti stupanj djelatne i akademske povezanosti na kojem će se pravna integracija prepoznati kao logičan i koristan korak prema njegovom daljnjem usponu i još većoj uspješnosti svih njegovih dijelova*”. Očekujemo kako ćemo na taj način povećati djelotvornost i uspješnost sveučilišnih djelatnosti, jačajući pritom integrativne procese i izbjegavajući moguće negativne i retrogradne učinke koje bi mogli prouzročiti pokušaji forsirane reforme u uvjetima nedostatnih ljudskih i financijskih resursa. Negativna strana ovakvog pristupa može se prepoznati u mogućem daljnjem

¹ Odluka Ustavnog suda od 20. prosinca 2006. objavljena u Narodnim novinama, br. 2 od 4. siječnja 2007.

relativnom zaostajanju Sveučilišta u odnosu prema svojim konkurentima u međunarodnom okružju koji zbog boljih vanjskih i unutarnjih uvjeta brže i s većom sigurnošću provode suštinske strateške promjene.

2. 2. Sveučilišna tijela

U proteklom razdoblju posebna je pozornost usmjerena na jačanje onakve upravne uloge *Rektorskog kolegija u širem sastavu*² kakvu je predvidio Statut. Kolegij je radio redovito, održavajući u pravilu tjedne sastanke, ukupno 49 sastanaka u izvještajnom razdoblju. Na Kolegiju su se raspravljala i usuglašavala sva važnija pitanja i odluke, i one koje su u njegovoj nadležnosti i one koje je trebalo na što kvalitetniji način prirediti za senatsku raspravu i odlučivanje.

Iako su članovi Kolegija koji predstavljaju pojedina područja sve više u svom radu konzultirali čelništva odgovarajućih fakulteta, posebno njihove dekane, i dalje se osjećala potreba za izravnom komunikacijom s dekanima, posebno o strateškim pitanjima koja su bila u fokusu upravljanja Sveučilištem. Stoga je rektor sazivao redovite, u pravilu kvartalne, zajedničke sastanke Kolegija s dekanima i drugim čelnicima sastavnica. U proteklom razdoblju održano je sedam takvih sastanaka.

Senat je i dalje imao središnju ulogu u razmatranju i donošenju odluka o temeljnim akademskim pitanjima, tj. o pitanjima istraživačkog i nastavnog rada, kao i o pitanjima sustava kvalitete i ključnim temama vezanim uz financijsko planiranje i poslovanje Sveučilišta. Da bi se Senat mogao još jače koncentrirati na pitanja koja su sveobuhvatna za cijelo Sveučilište, dio akademskih i evaluacijskih tema usmjeren je na *vijeća područja*³. Poblize, vijeća područja postupno su preuzimala postupke evaluacije studijskih programa na svim razinama te postupke odobravanja doktorskih tema, zadržavajući i proširujući istodobno one teme iz istraživačkih i stručnih djelatnosti i postupke reizbora koji su i ranije bili u njihovom djelokrugu rada.

² U Kolegiju su uz rektora i prorektore radili: prof. dr. sc. Nada Čikeš, biomedicinsko područje, prof. dr. sc. Ivan Habdija, prirodoslovno područje, prof. dr. sc. Miljenko Jurković, humanističko područje, prof. dr. sc. Josip Kregar (od 1.10.2007. prof. dr. sc. Darko Tipurić), društveno područje, prof. dr. sc. Vedran Mornar, tehničko područje, prof. dr. sc. Vladimir Mrša (od 1.10.2007. prof. dr. sc. Davor Romić), biotehničko područje, prof. Damir Mataušić (od 1.10.2007. prof. Mladen Janjanin), umjetničko područje, te Igor Bagarić (od 1.10.2007. Krešimir Bašić), predstavnik Studentskog zbora.

³ Predsjednici vijeća područja jesu: prof. Marcel Bačić, predsjednik Vijeća umjetničkog područja, prof. dr. sc. Dubravka Bjegović, predsjednica Vijeća tehničkog područja (od listopada 2007. prof. dr. sc. Izvor Grubišić), prof. dr. sc. Tomislav Cvitaš, predsjednik Vijeća prirodoslovnog područja, prof. dr. sc. Ivica Kostović, predsjednik Vijeća biomedicinskog područja, prof. dr. sc. Ivan Lovrinović, predsjednik Vijeća društveno-humanističkog područja (od studenog 2007. prof. dr. sc. Smiljana Leinert-Novosel), prof. dr. sc. Tomislav Treer, predsjednik Vijeća biotehničkog područja, (od listopada 2007. prof. dr. sc. Zoran Zgaga).

*Savjet*⁴ Sveučilišta također je redovito pratio rad Sveučilišta u skladu sa svojim statutarnim ovlastima. S obzirom na to da su sveučilišna tijela u proteklom razdoblju često morala razmatrati i donositi odluke o pitanjima koja karakteriziraju osjetljivi legislativni, socijalni i financijski aspekti i potencijalne posljedice, Savjet se s posebnom pozornošću koncentrirao na svoje nadzorne zadaće. Očekujemo da će u razdoblju koje je neposredno pred nama sve više u prvi plan dolaziti inicijative koje će Sveučilište poduzimati s nizom domaćih i međunarodnih, najčešće novih, strateških partnera te da će Savjet u tim temama u potpunosti razviti i svoju savjetodavnu ulogu.

S obzirom na već spomenute legislativne aspekte niza koraka i odluka koji su bili na dnevnom redu sveučilišnih tijela, posebno donošenja popratnih akata u provedbi statutarnih odredbi, vrlo važnu ulogu u pripremi takvih odluka imali su Odbor za statutarna pitanja i Ured za pravne poslove⁵. Treba posebice istaknuti stručnu i savjetodavnu pomoć koju je Odbor permanentno pružao čelništvu Sveučilišta.

2. 3. Etički kodeks

Nakon pripremnog rada Etičkog povjerenstva Sveučilišta u Zagrebu⁶ tijekom godine 2006. koji je doveo do polaznog prijedloga, u siječnju 2007. donesena je Odluka o imenovanju Radne skupine⁷ za nastavak rada na etičkom kodeksu Sveučilišta u

⁴ Sveučilišni savjet djeluje u ovom sastavu: prof. emer. Željko Horvatić, predsjednik, Milan Bandić, gradonačelnik, predstavnik Grada Zagreba, dr. sc. Ivan Čehok, gradonačelnik, predstavnik Grada Varaždina, prof. dr. sc. Mato Grgić, predstavnik Sveučilišta u Zagrebu, prof. dr. sc. Branko Jeren, predstavnik Sveučilišta u Zagrebu, Gordana Kovačević, predstavnica Hrvatske gospodarske komore, prof. dr. sc. Zvonko Mustapić, predstavnik Sveučilišta u Zagrebu, prof. dr. sc. Biserka Nagy, predstavnica Sveučilišta u Zagrebu, dr. sc. Stjepan Turek, predstavnik Hrvatske gospodarske komore, Šime Višić, predstavnik Studentskog zbora, akademik Mirko Zelić, predstavnik Hrvatskog sabora, prof. dr. sc. Tihana Žanić Grubišić, predstavnica Sveučilišta u Zagrebu. U radu Savjeta redovito sudjeluje rektor prof. dr. sc. Aleksa Bjeliš, bez prava odlučivanja. U radu Savjeta također su po potrebi sudjelovali i prof. dr. sc. Bojan Baletić, prorektor za razvoj i prostorno planiranje, prof. dr. sc. Tonko Čurko, prorektor za poslovanje, prof. dr. sc. Melita Kovačević, prorektorica za znanost i tehnologiju, prof. dr. sc. Ljiljana Pinter, prorektorica za studije i upravljanje kvalitetom i prof. dr. sc. Ivan Šimonović, prorektor za međunarodnu i međuinstitucijsku suradnju

⁵ Odbor za statutarna pitanja i pridruženi Ured za pravne poslove djeluju u sastavu: prof. dr. sc. Ivo Josipović, predsjednik, Pravni fakultet, prof. dr. sc. Josip Baloban, Katolički bogoslovni fakultet, prof. dr. sc. Hrvoje Brkić, predstavnik Vijeća biomedicinskog područja, prof. dr. sc. Neven Budak, predstavnik Vijeća društveno-humanističkog područja, prof. dr. sc. Boris Varga, predstavnik Vijeća biotehničkog područja, prof. dr. sc. Marijan Herak, predstavnik Vijeća prirodoslovnog područja, prof. dr. sc. Slavko Krajcar, predstavnik Vijeća tehničkog područja, prof. Haris Nonveiller, predstavnik Vijeća umjetničkog područja, prof. dr. sc. Ivan Padjen, Fakultet političkih znanosti, prof. dr. sc. Branko Smerdel, predstavnik Vijeća društveno-humanističkog područja, Darko Bošnjak, dipl. iur., Ksenija Grubišić, dipl. iur., Dijana Košak, dipl. iur., i Stjepan Lice, dipl. iur.

⁶ Etičko povjerenstvo djelovalo je u sastavu: prof. dr. sc. Smiljana Leinert-Novosel, predsjednica Povjerenstva, red. prof. Frane Paro, doc. dr. sc. Marko Petrak, Ksenija Grubišić, Lucija Barjašić, članovi.

⁷ Radna skupina za nastavak rada na etičkom kodeksu Sveučilišta u Zagrebu djelovala je u ovom sastavu: prof. dr. sc. Ljiljana Pinter, prorektorica za studije i upravljanje kvalitetom Sveučilišta, prof. dr. sc. Smiljana Leinert-Novosel, Fakultet političkih znanosti, prof. dr. sc. Alan Uzelac, Pravni fakultet, Darko Bošnjak, dipl. iur., Medicinski fakultet, mr. sc. Rihard Gliha, Fakultet strojarstva i brodogradnje, Dijana Košak, dipl. iur., Prirodoslovno-matematički fakultet, i Lidija Lovrić, dipl. iur., Akademija likovnih umjetnosti.

Zagrebu. Njezina zadaća bila je izrada postupovnika temeljem Načela za izradu etičkog kodeksa prihvaćenih na Senatu Sveučilišta u Zagrebu te prijedloga etičkog kodeksa koji je izradilo Etičko povjerenstvo i prijašnje Povjerenstvo za izradu etičkog kodeksa⁸. Tijekom 2007. dovršen je rad na cjelovitom Etičkom kodeksu. Kodeks je donesen na sjednici Senata od 15. svibnja 2007.⁹ Sveučilište u Zagrebu također je prihvatilo studentski projekt Etika u visokom obrazovanju kao oblik zajedničkog rada studenata i profesora na unaprjeđivanju i uspostavljanju kvalitetnijeg okruženja na Sveučilištu za sve članove akademske zajednice.

3. PREDDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI

3.1. Daljnja implementacija bolonjskog studijskog sustava

Sveučilište u Zagrebu prihvatilo je Bolonjsku deklaraciju kako bi unaprijedilo vlastiti studijski sustav i učinilo ga kompatibilnim s drugim europskim visokoškolskim sustavima. Međutim uvođenje Bolonjskoga procesa na sastavnicama Sveučilišta u Zagrebu bilo je obilježeno nizom poteškoća. U prve dvije godine realizacije preddiplomskih programa posebno je uočeno kako u mnogim sveučilišnim sastavnicama postojeći prostorni, kadrovski i financijski kapaciteti ne udovoljavaju bolonjskim studijskim standardima. Svjedoci smo mnogobrojnih upozorenja nastavnika i studenata kako pooštreni zahtjevi za jačim angažmanom u nastavi i studijima nisu u skladu s realnim uvjetima. Bolonjskim procesom jasno su prepoznati nedostaci i loši pokazatelji zatečenog stanja, koji su i ranije bili povodom mnogim kritičkim opservacijama i stručne i šire javnosti. Pozitivan aspekt procesa jest konstruktivno i kreativno uključivanje sve većeg dijela akademske zajednice, uključujući i studente, što je upozoravajući i poticajan signal sveučilišnim i političkim upravljačkim strukturama da su potrebna ubrzana daljnja ulaganja.

Kako je ovakav kritički odnos velikog dijela akademske zajednice prisutan od samih početaka implementacije Bolonjskoga procesa, ovaj će prikaz zahvatiti cijelo razdoblje od početka uvođenja novog studijskog sustava u akademskoj godini 2005./2006. U to je doba Sveučilište organiziralo niz sastanaka u čijem su radu sudjelovali prodekani za nastavu fakulteta i akademija. Prepoznata je potreba osnivanja užeg radnog povjerenstva sastavljenog od predstavnika svih vijeća područja, pa je utemeljeno *Povjerenstvo za praćenje Bolonjskog procesa*¹⁰.

⁸ Povjerenstvo za izradu Etičkog kodeksa djelovalo je u sastavu: prof. dr. sc. Mladen Stjepan Figurić, predstavnik Vijeća biotehničkog područja, prof. dr. sc. Josip Kregar, savjetnik Povjerenstva, doc. dr. sc. Tonči Matulić, predstavnik Vijeća društveno-humanističkog područja, prof. dr. sc. Jadranka Mustajbegović, predstavnica Vijeća biomedicinskog područja, doc. dr. sc. Sibila Petlevski, predstavnica Vijeća umjetničkog područja, prof. dr. sc. Anđelka Plenković-Moraj, predstavnica Vijeća prirodoslovnog područja, prof. dr. sc. Žarko Puhovski, predstavnik Vijeća društveno-humanističkog područja, doc. dr. sc. Vesna Tomašić, predstavnica Vijeća tehničkog područja.

⁹ Sveučilišni Etički savjet imenovan je na sjednici Senata u siječnju 2008. i konstituiran potkraj siječnja 2008.

¹⁰ U Povjerenstvu su radili: doc. dr. sc. Damir Markučić, Fakultet strojarstva i brodogradnje, predsjednik, prof. dr. sc. Anđelka Plenković-Moraj (kasnije prof. Darko Tibljaš), Prirodoslovno-matematički fakultet, doc. dr. sc. Zvonko Kavran, Fakultet prometnih znanosti, prof. dr. sc. Ivan Vinter, Stomatološki fakultet, prof. dr. sc. Branka Levaj, Prehrambeno-biotehnološki fakultet, prof. dr. sc. Ksenija Turković, Pravni fakultet, doc. dr. sc. Dalibor Blažina, Filozofski fakultet, prof. Haris Nonveiller (kasnije doc. Marina Novak), Muzička akademija, te prof. dr. sc. Vjekoslav Jerolimov

Povjerenstvo je trebalo koordinirati primjenu Bolonjskoga procesa na Sveučilištu u Zagrebu i pomoći sastavnicama pri realizaciji njezinih ciljeva. U jesen 2006. Povjerenstvo je raspravljalo o prijedlozima kategorizacije i ponderiranja primjedbi prikupljenih Sveučilišnom anketom o dotadašnjem stanju primjene Bolonjskoga procesa. Ovako obrađeni podaci nekoliko su puta, posebno na sjednici Senata od 12. rujna 2006., predstavljani sveučilišnoj javnosti.

Akadska godina 2006./2007. bila je za Povjerenstvo za praćenje Bolonjskog procesa u znaku pojačane aktivnosti radi pripremnih konzultacija i pisanja *Nacrta pravilnika o studiranju na preddiplomskim i diplomskim studijima na sastavnicama Sveučilišta u Zagrebu*. Nacrt pravilnika u svom je sadržaju obuhvatio sva dosadašnja iskustva u primjeni Bolonjskoga procesa u nas i postavio ih u okvire odrednica Statuta Sveučilišta u Zagrebu i svih ostalih zakonskih akata u visokom obrazovanju. Nacrt pravilnika trenutačno je na javnoj raspravi pokrenutoj na sjednici Senata od 11. prosinca 2007.

Nadalje, Povjerenstvo je na temelju rasprava provedenih na sjednicama u travnju i svibnju 2007. zaključilo da je zbog potreba daljnjeg usklađivanja bolonjskog studijskog sustava na Sveučilištu u Zagrebu sa sustavima na drugim, posebno europskim, sveučilištima iznimno važno pokrenuti uvođenje promjena Sveučilišnog kalendara s obzirom na to da bi postojeći Kalendar predstavljao znatnu prepreku uključivanju Sveučilišta u Europski visokoobrazovni prostor i razgranatu mrežu studentske i nastavničke mobilnosti. Akademskoj javnosti ponuđene su četiri varijante novog kalendara, od kojih je svaka na svoj način primjerena novim okolnostima, odnosno podrazumijeva određenu dinamiku prelaska na obnovljeni akademski kalendar. Reakcije na Prijedlog akademskog kalendara bile su vrlo različite i među nastavnicima i među studentima Povjerenstvo smatra da bi se uvođenjem takvog modela kalendara umnogome poboljšale mogućnosti organiziranja nastave i znatno pojednostavnio postupak njezina administrativnog praćenja. Ujedno se težište još više pomiče na kontinuiranu provjeru znanja, što u osnovi treba pridonijeti povećanju uspješnosti studiranja. U postojećim pravnim okvirima, koji se još uvijek temelje na mnogim pretpostavkama starog studijskog modela, to nikako nije moguće. Prijedlog sveučilišnog kalendara, nakon predstavljanja na Rektorskom kolegiju u širem sastavu, upućen je Senatu na daljnju raspravu i traženje optimalnog rješenja, na čemu će trebati nastaviti raditi.

3. 2. Novi sustav participacije studenata u troškovima studija

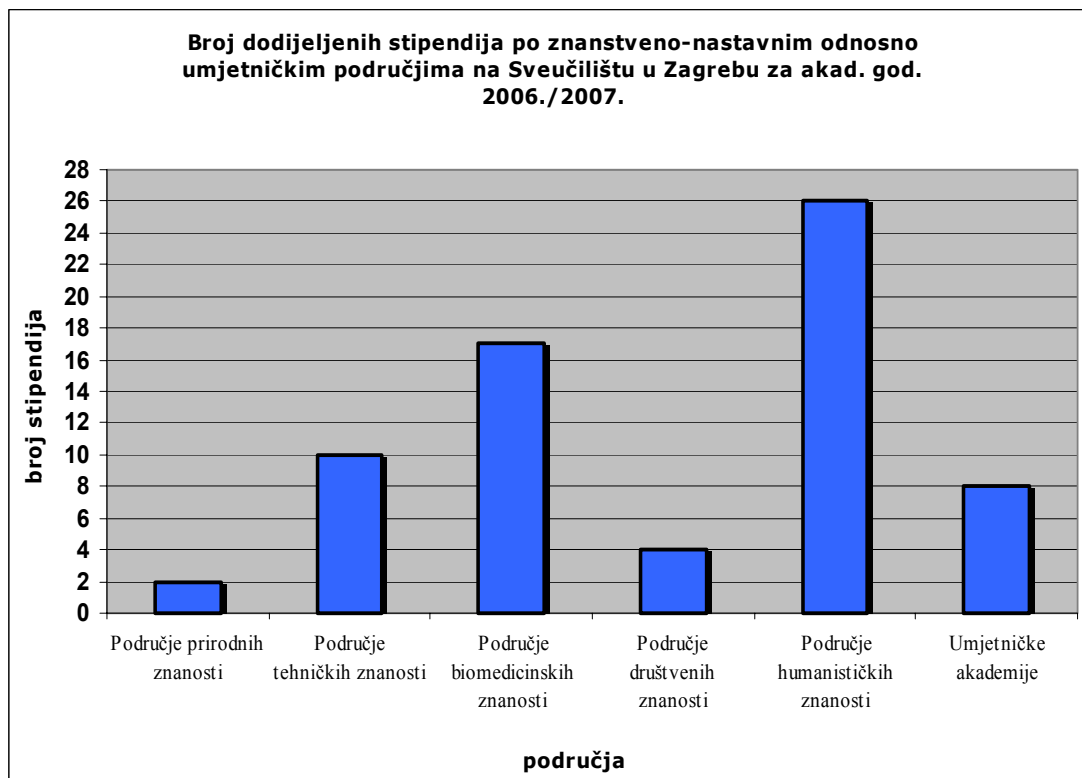
Posebno obilježje u protekloj akademskoj godini dalo je uvođenje novog modela studentske participacije u troškovima studiranja. Sveobuhvatna rasprava o ovoj temi provedena je početkom godine 2007. Nakon studentskog veta na 10. sjednici Senata održanoj 27. ožujka 2007., daljnje usuglašavanje i zajednički rad sa studentskim predstavnicima dovelo je do rješenja koje je velikom većinom glasova prihvaćeno na sjednici Senata od 11. travnja 2007.

(kasnije prof. dr. sc. Ljiljana Pinter), prorektor za nastavu i studente kao koordinator, te akademska tajnica Olga Šarlog-Bavoljak, dipl. iur., i Živko Ivanda, dr. stom., kao suradnici.

Tom je odlukom na većini sastavnica uveden tzv. linearni model participacije kojim se pravednije i ravnomjernije preraspodjeljuje participiranje studenata u troškovima studiranja s obzirom na rezultate postignute na razredbenim postupcima. Model predviđa manju participaciju za one koji postižu bolji uspjeh u razredbenom postupku, uz napomenu kako i dalje postoji kategorija studenata koja ne participira u troškovima. Ona obuhvaća najbolje pristupnike čije troškove studiranja i nadalje u cijelosti pokriva Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa RH. Maksimalni iznosi participacija, koje plaćaju studenti koji su na razredbenim ispitima postigli najslabiji rezultat, u pravilu nisu veći od dosadašnjih koje su plaćali studenti za tzv. osobne potrebe.

Također je tijekom ljeta i jeseni 2007. razrađen, raspravljen i usvojen novi model plaćanja participacije troškova studiranja pri upisu narednih semestara odnosno akademskih godina. Taj se model temelji na individualnoj uspješnosti i redovitosti svakog studenta i primjenjivat će se od početka akademske godine 2008./2009. za studente koji su započeli studije u akademskoj godini 2007./2008. Model je poticajan budući da se iznos participacije izračunava proporcionalno ukupnom broju ECTS-bodova nepoloženih ispita, a ovisno o prosječnoj ocjeni studenta taj se iznos dodatno umanjuje za više prosjeke ili uvećava za manje prosječne ocjene. Zamišljeno je da je prosječna ocjena studiranja na pojedinom fakultetu/akademiji referentna prosječna ocjena. Model je fleksibilan i njime se predviđa da svaka sastavnica odredi parametre uvažavajući vlastite specifičnosti.

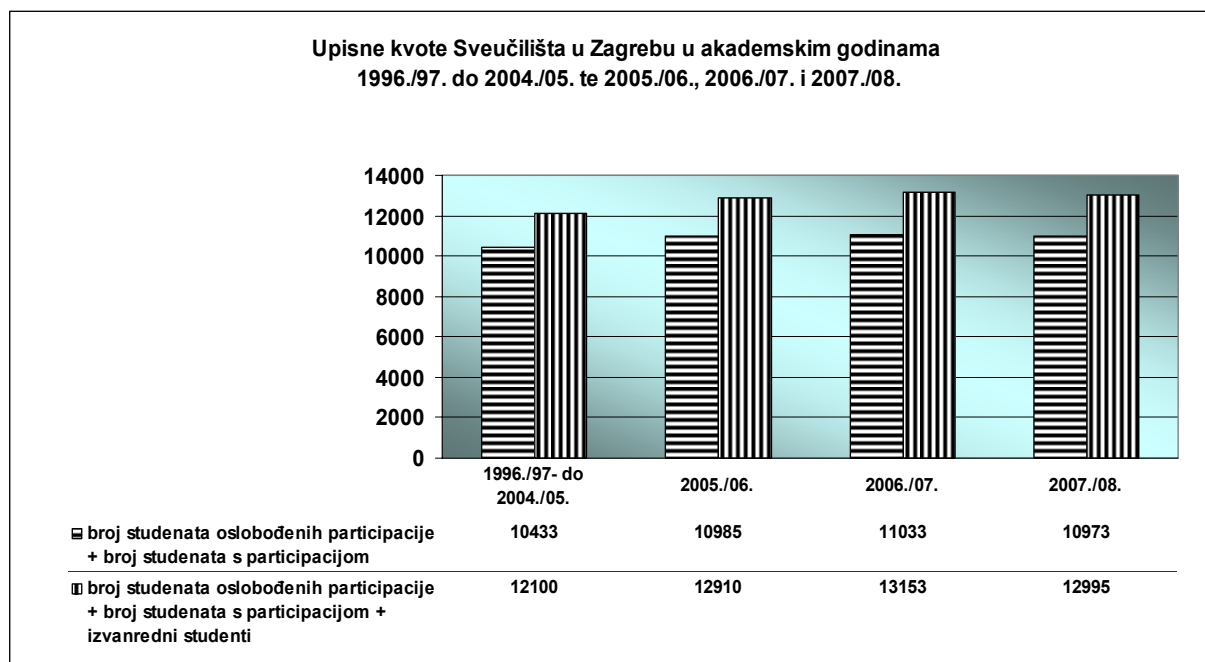
Senatskom odlukom od 12. travnja 2007. također je uveden jedinstveni sveučilišni fond za stipendiranje najboljih studenata u koji će, počevši od akademske godine 2007./2008., sve sastavnice odvajati 3 posto prihoda od studentskih školarina na osnovi sporazuma koje su tijekom jeseni 2007. potpisali dekani svih znanstveno-nastavnih sastavnica i rektor Sveučilišta. Sveučilište je s namjerom poticanja izvrsnosti također i protekle godine dodijelilo sveučilišne stipendije najboljim studentima. *Povjerenstvo za dodjelu stipendija* u akademskoj je godini 2006./2007. izabralo 67 najboljih kandidata koji udovoljavaju visokim kriterijima propisanim *Pravilnikom o dodjeli stipendija* (ocjena u rasponu od 4,0 do 5,0, znanstveni i stručni radovi odnosno umjetnička ostvarenja). Na slici 1. predočena je raspodjela sveučilišnih stipendija po znanstveno-nastavnim odnosno umjetničkim područjima u akademskoj godini 2006./2007.



Slika 1.

3.3. Upisne kvote i razredbeni postupci u akademskim godinama 2006./2007. i 2007./2008.

U protekloj se godini intenzivno analiziralo aktualno stanje upisnih kvota. Usporedba upisnih kvota na razini cijelog Sveučilišta u razdobljima od akademske godine 1996./1997. do 2004./2005. i akademskih godina od uvođenja Bolonjskoga procesa pokazala je da u cijelom tom razdoblju nije bilo većih promjena (Slika 2.).

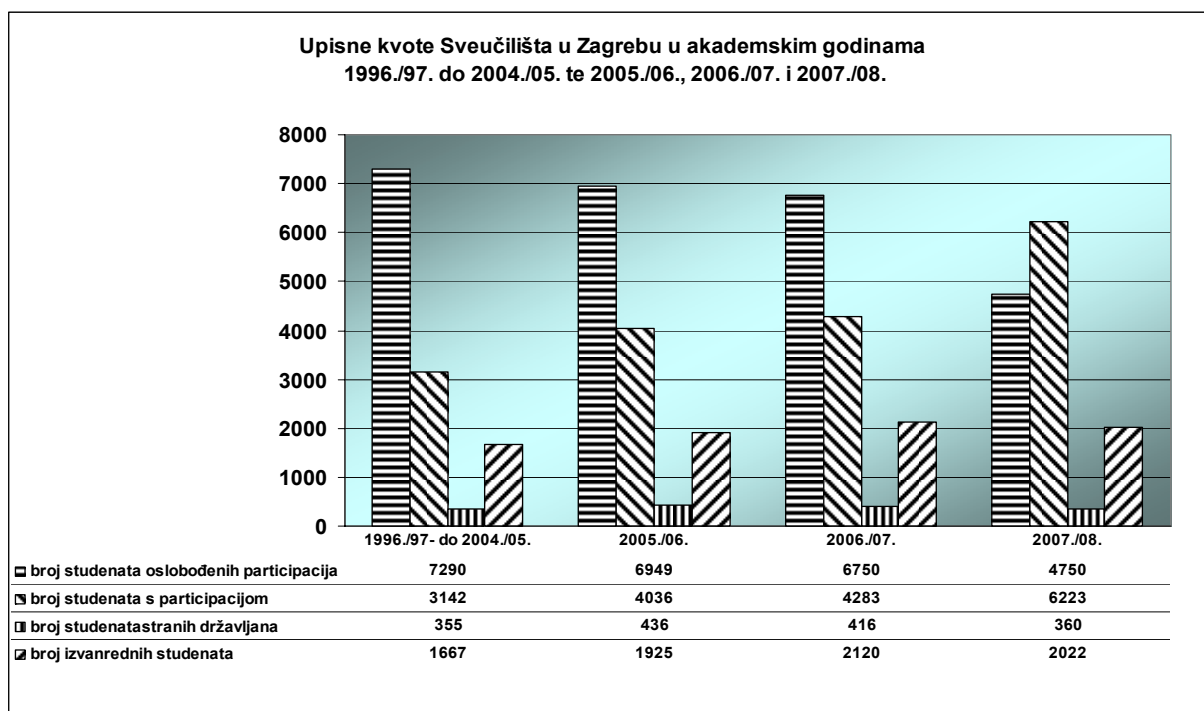


Slika 2.

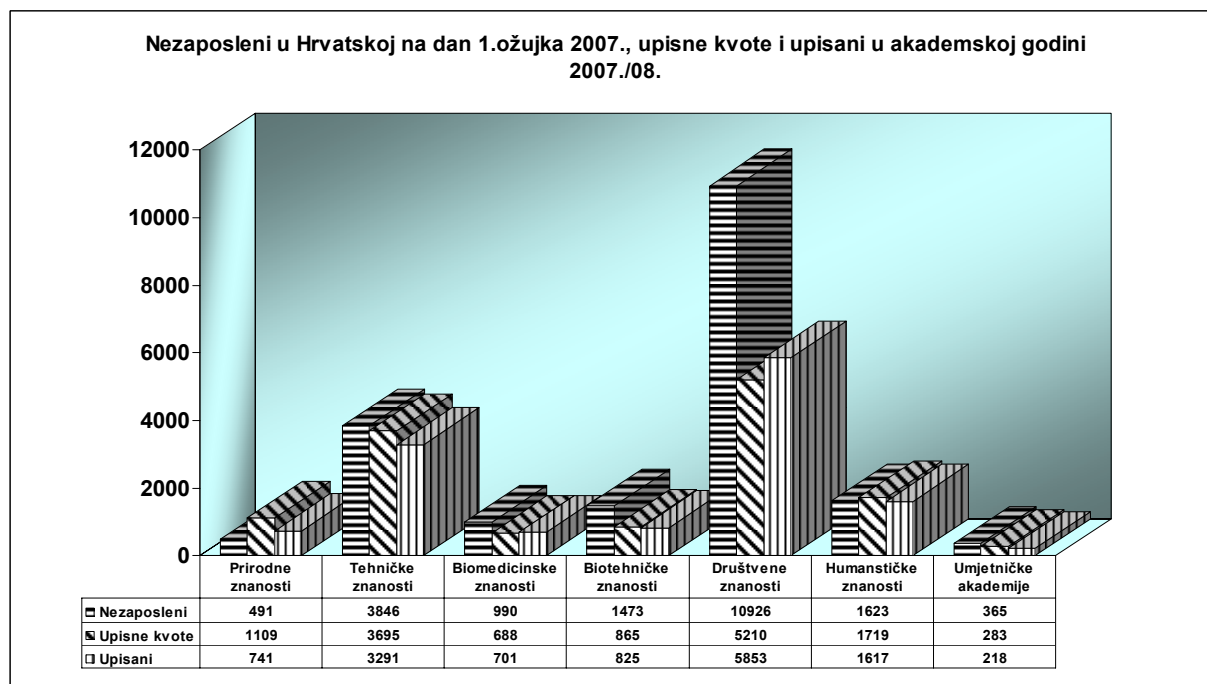
Izmjene u odnosu studenata upisanih uz potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH i broja studenata koji participiraju u troškovima studija dogodile su se u posljednjoj akademskoj godini pri primjeni novog sveučilišnoga sustava participacije u troškovima studiranja. Iako je smanjen broj studenata koji izravno primaju potporu Ministarstva participacija je, primjenjujući linearni princip, zapravo uvelike smanjena za dio studenata s još uvijek vrlo dobrim upisnim rezultatima u odnosu prema prijašnjoj maksimalnoj participaciji koju su svi, ispod razredbenog praga do tada, jednako plaćali bez obzira na razlike u postignutom uspjehu (Slika 3.).

Nažalost, planirane upisne kvote u usporedbi s podacima o nezaposlenima u Hrvatskoj na dan 1. ožujka 2007. kao i broj upisanih studenata na fakultetima društvenih znanosti uvelike odudaraju od odnosa kakav je na većini fakulteta i akademija u drugim područjima (Slika 4.).

Iako je teško procijeniti, usporedba uspjeha predbolonjske generacije i posljednje upisane, prikazana po grupacijama, pokazuje da se odnosi: pristupili–položili–upisali po grupacijama nisu promijenili. Očito je da najbolji kandidati za studente pristupaju razredbenom postupku u području biotehničkih znanosti. Od prijavljenih razredbeni postupak uspješno svladava više od 80 posto, a upisuje ih se blizu 60 posto. U humanističkom području od prijavljenih razredbeni ispit prolazi oko 50 posto, a upisuje ih se manje od 30 posto. Odnosi pristupili–položili–upisali zapravo se ne mijenjaju tijekom godina.

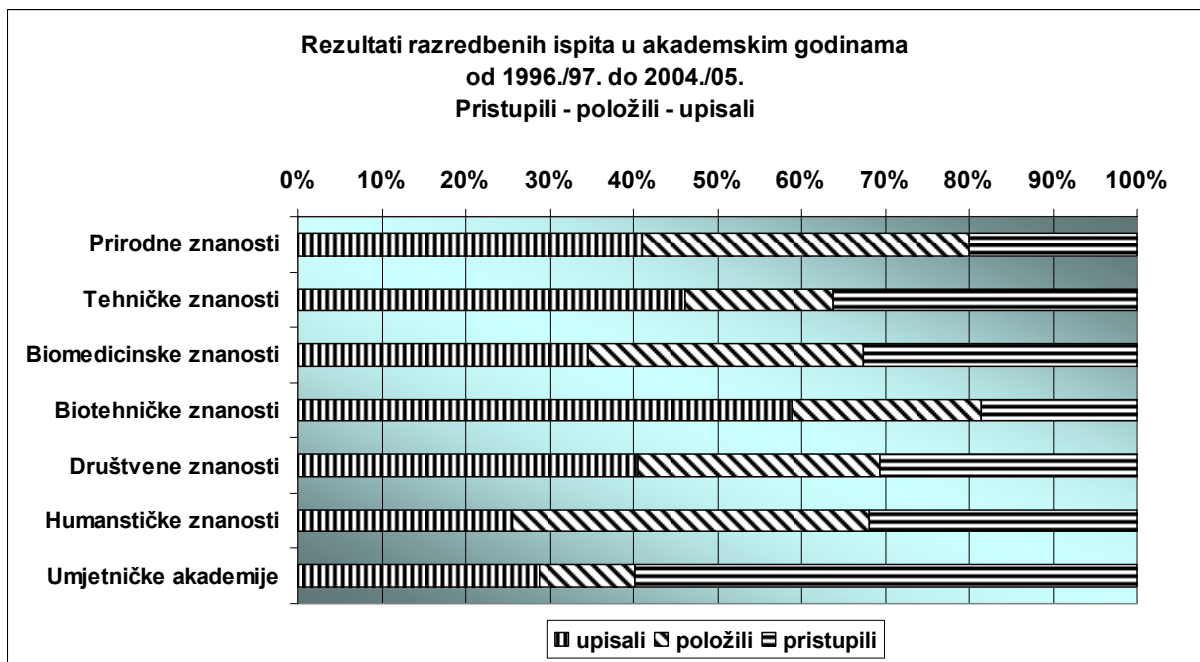


Slika 3.

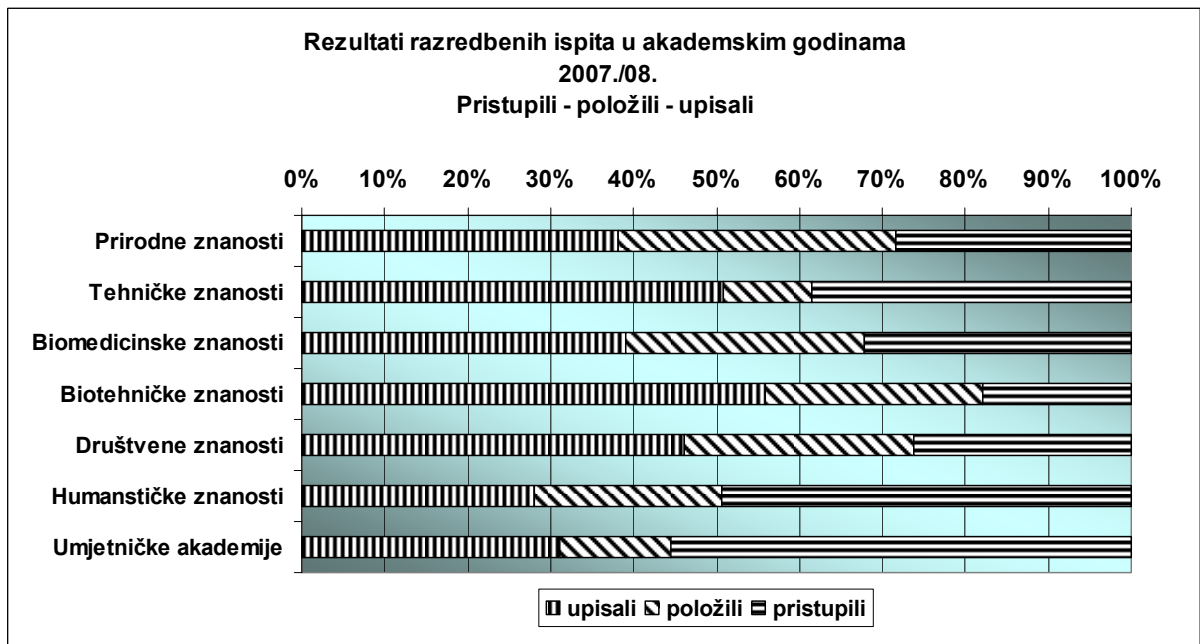


Slika 4.

Grafički prikaz rezultata razredbenih ispita za ak. god. 1996./1997. do 2004./2005. nalazi se na slici 5., a za ak. god. 2007./2008. na slici 6.



Slika 5.



Slika 6.

3. 4. Upis studenata na osnovi Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji

Nakon što je u akademskoj godini 2006./2007. veliki broj kandidata upisan po posebnim propisima izazvao probleme u ravnopravnosti kandidata prilikom prijama na fakultete i u izvođenju nastave te nakon što je Ustavni sud proglasio odgovarajuće zakonske odredbe protuustavnim zbog narušavanja jednakog pristupa obrazovanju, osnovana je Radna skupina sastavljena od predstavnika Rektorskog zbora, Vlade i braniteljskih udruga s mandatom da predloži rješenje ovog problema. Time je Vlada Republike Hrvatske prihvatila inicijativu rektora iz listopada 2006.

Nakon dugotrajnog usklađivanja, Radna skupina čije je djelovanje koordinirao prorektor Ivan Šimonović, uspjela je usuglasiti kompromisnu formulu. Ta je formula ugrađena u sporazum koji je rektor našega Sveučilišta u ime Rektorskog zbora potpisao s potpredsjednicom Vlade Jadrankom Kosor i temeljem kojeg je Senat usvojio odluku za 2007./2008. prema kojoj su, pod uvjetom da su prešli bodovni prag, izravno upisani pristupnici iz mnogo uže definiranih kategorija: sami branitelji i hrvatski vojni invalidi, te djeca smrtno stradalih ili nestalih branitelja i stopostotnih hrvatskih ratnih vojnih invalida. Njima su prvi put dodani i svi kandidati sa 60 posto i više tjelesnog oštećenja.

Ministarstvo znanosti obrazovanja i športa preuzelo je obvezu snositi tijekom studiranja troškove participacije onih pristupnika iz navedenih kategorija koji su prema rezultatima razredbenog postupka upisani, ali nisu oslobođeni participacije. Kandidati iz tih kategorija, koji prema ostvarenim rezultatima ne bi mogli biti upisani, bili su upisani izvan kvote, a MZOŠ preuzeo je obvezu snositi troškove studija tako upisanih kandidata u realnom iznosu.

Ova se kompromisna formula pokazala uspješnom u praksi: pritisak na fakultete bitno se smanjio i više nije predstavljao problem, a braniteljske udruge prihvatile su da ovu vrstu pomoći treba ograničiti samo na one kategorije kandidata kojima su ratna događanja ili druge okolnosti narušili jednake šanse za uspjeh na razredbenim ispitima. Smatramo kako smo time pronašli rješenje kojim se možemo koristiti i prilikom upisa narednih godina.

3. 5. E-učenje

Jednu od okosnica *Lisabonske strategije* od 11. travnja 1997. čine programi koji se odnose na e-učenje. Sustavno uvođenje e-učenja svakako pridonosi kvaliteti sveučilišnog obrazovanja, ponajprije time što omogućava aktivniju suradnju nastavnika i studenta.

Sveučilište u Zagrebu, prepoznajući mogućnosti koje ova tehnologija donosi u području unaprjeđenja kvalitete sveučilišnog obrazovanja i ostvarivanja načela Bolonjske deklaracije, podržava i aktivno potiče e-učenje, odnosno primjenu informacijske i komunikacijske tehnologije u učenju i poučavanju na svim razinama sveučilišnog obrazovanja. Stoga je stvaranje pozitivnog i poticajnog okruženja za primjenu i razvoj e-učenja na Sveučilištu izradom i provođenjem strategije, kao i osnivanjem središnjega sveučilišnoga Ureda za e-učenje početkom 2007. bio logičan početak za implementaciju e-učenja na Sveučilištu u Zagrebu. Na 8. sjednici Senata u veljači 2007., imenovano je *Povjerenstvo za izradu strategije*

*e-učenja*¹¹, koje je ubrzo izradilo *Strategiju e-učenja Sveučilišta u Zagrebu za godinu 2007.-2010.*, što je jedan od dokumenata predviđenih Tempus projektom UM_JEP-19105-2004 *Education Quality Improvement by E-learning Technology (EQIBELT)* koji u ime Sveučilišta u Zagrebu koordinira Sveučilišni računski centar (SRCE). Nakon javne rasprave tijekom svibnja 2007., *Strategija* je jednoglasno prihvaćena na 14. sjednici Senata Sveučilišta u Zagrebu od 12. lipnja 2007.

Ovaj dokument donosi viziju, misiju, temeljne odrednice i strateške ciljeve e-učenja na Sveučilištu. Posebno treba istaknuti potanko razrađena područja strateškog djelovanja s opisom planiranih aktivnosti.

Strategija e-učenja ima sljedeće osnovne ciljeve:

- unaprijediti kvalitetu sveučilišnog obrazovanja;
- omogućiti nastavnicima i studentima ostvarivanje novih uloga u obrazovnom procesu;
- povećati konkurentnost Sveučilišta i sveučilišnih studijskih programa;
- osposobiti studente za uporabu tehnologija cjeloživotnog učenja.

Ured za e-učenje ima sjedište u Sveučilišnom računskom centru (SRCE). Njegovo je vođenje povjereno Centru za e-učenje SRCE-a. Na početku svog rada Ured je proveo anketu kako bi se utvrdilo trenutačno stanje i aktualni planovi na sveučilišnim sastavnicama vezano uz primjenu e-učenja odnosno općenito primjenu informacijske i komunikacijske tehnologije u nastavi. Rezultati ankete u postupku su objavljivanja. Sastavnice su također imenovale po dva predstavnika za e-učenje (od kojih je jedan prodekan za nastavu) koji sudjeluju u djelatnostima Ureda (radionice, predavanja itd.).

Prve aktivnosti s kojima je Centar započeo jesu: uporaba sustava za udaljeno učenje – *Merlin*, podrška i osnovno obrazovanje za uporabu sustava *Moodle*, redovita mjesečna druženja nastavnika i studenata zainteresiranih za tehnologije e-učenja. Do kraja 2007. na sustavu za udaljeno učenje *Merlin* otvoreno je 11 kolegija s 3 fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, od toga se aktivna nastava odvijala na 6 kolegija, a na sustav se barem jednom prijavilo više od 220 korisnika.

Trenutačno imamo širok spektar, od sastavnica koje su implementirale e-učenje, preko onih koje su *Strategiju* shvatile kao polazište i poticaj te donijele precizno definirane planove i aktivnosti, do sastavnica koje su o e-učenju počele tek razmišljati. Međutim, kako se sve veći broj nastavnih jedinica uključuje u aktivnosti Povjerenstva i Ureda, može se zaključiti da je *Strategija e-učenja* zaživjela, odnosno da se aktivnosti zacrtane *Strategijom* počinju uspješno ostvarivati.

¹¹ Povjerenstvo je djelovalo u ovom sastavu: prof. dr. sc. Vlasta Bahovec, Ekonomski fakultet, prof. dr. sc. Dalibor Blažina, Filozofski fakultet, prof. dr. sc. Blaženka Divjak, Fakultet organizacije i informatike, prof. dr. sc. Davor Škrlec, Fakultet elektrotehnike i računarstva, prof. dr. sc. Melita Valentić-Peruzović, Stomatološki fakultet, doc. dr. sc. Tomica Hrenar, Prirodoslovno-matematički fakultet, doc. dr. sc. Damir Markučić, Fakultet strojarstva i brodogradnje, doc. dr. sc. Nikola Mrvac, Grafički fakultet, doc. dr. sc. Mirzet Žižak, Medicinski fakultet, mr. sc. Zoran Bekić, ravnatelj Sveučilišnog računskog centra, Berislav Lisnić, Prehrambeno-biotehnološki fakultet, predstavnici studenata Martina Hajsig, Prehrambeno-biotehnološki fakultet i Vjekoslav Hlede, Veterinarski fakultet, te prof. dr. sc. Ljiljana Pinter, prorektorica za studije i upravljanje kvalitetom, koordinatorica, i Sandra Kučina Softić, dipl. ing., voditeljica Ureda za e-učenje.

3. 6. Studenti s invaliditetom

Prema prikupljenim podacima u prošloj akademskoj godini, na Sveučilištu u Zagrebu studira oko 200 studenata s invaliditetom. Kako bi se osigurali svi potrebni uvjeti za njihovo studiranje, rad i život na Sveučilištu te zadovoljile obrazovne i socijalno-psihološke potrebe studenata, pokrenuta je inicijativa za osnivanje ureda za studente s invaliditetom.

Početkom godine 2007. inicijativu su podržali Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi te Gradski ured za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje. Ured je osnovan odlukom donesenom na sjednici Senata od 13. ožujka 2007., a prostorija Ureda prilagođena osobama s invaliditetom smještena je u Studentskom centru u Savskoj ulici 25 i svečano otvorena tijekom Smotre Sveučilišta, 29. ožujka 2007.

U travnju 2007. imenovana je *Radna skupina za izradu pravilnika o organizaciji i djelovanju Ureda za studente s invaliditetom*¹². Pravilnik je prihvaćen na sjednici Senata 10. srpnja 2007.

Istodobno je u suradnji s Gradskim uredom za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje i Zagrebačkim električnim tramvajem pokrenuta inicijativa kako bi se poboljšao prijevoz studenata s invaliditetom. Između ostalog, u suradnji sa sastavnicama Sveučilišta intenzivirana je izrada baze podataka o studentima s invaliditetom kako bi se utvrdile njihove specifične potrebe, poput spomenutog prijevoza, rješavanja prostornih prepreka, prilagodbe literature, prevođenje za znakovni jezik, prigodni nastavni materijal i načini provjere znanja i sl. Istodobno s osnivanjem Ureda učinjeni su i prvi koraci za osnivanje *povjerenstva za studente s invaliditetom* te koordinacije za studente s invaliditetom, prema odredbama iz usvojenog *Pravilnika o organizaciji i djelovanju Ureda za studente s invaliditetom Sveučilišta u Zagrebu*. Započele su i sljedeće aktivnosti čije se ostvarenje očekuje u tekućoj akademskoj godini:

- pružanje stručne pomoći studentima s invaliditetom u vezi sa studijima na Sveučilištu u Zagrebu (kvalitetniji pristup) te sustavnim pristupom zadovoljavanja obrazovnih i socijalno-psiholoških potreba studenata s invaliditetom;
- praćenje potreba studenata s invaliditetom radi poboljšanja uvjeta smještaja i studiranja;
- unaprjeđivanje međunarodne suradnje i razmjene studenata s invaliditetom (u suradnji s Uredom za međunarodnu suradnju);
- pružanje stručne pomoći pri prijavi i realizaciji projekata domaćih i inozemnih (u suradnji s Uredom za projekte) te
- organiziranje svih vrsta pomoći studentima s invaliditetom tijekom studija (pravna pomoć, psihološka pomoć, pomoć pri obavljanju svakodnevnih aktivnosti i sl.).

3. 7. Studentski zbor

Predstavnici Studentskog zbora Sveučilišta redovito su sudjelovali na sjednicama sveučilišnih tijela, odbora i povjerenstava. Posebno su se istaknuli u radu Senata Sveučilišta u Zagrebu, Rektorskog kolegija u širem sastavu, vijeća područja, Povjerenstva za praćenje Bolonjskog

¹² Radna skupina radila je u ovom sastavu: prof. dr. sc. Ljiljana Pinter, prorektorica za studije i upravljanje kvalitetom, prof. dr. sc. Tonko Ćurko, prorektor za poslovanje, prof. dr. sc. Lelia Kiš-Glavaš, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Krešimir Bašić, predsjednik Studentskog zbora, Ivan Lešković, ing., pomoćnik ravnatelja za smještaj u Studentskom centru, i Olga Šarlog-Bavoljak, akademska tajnica.

procesa, Odbora za osiguravanje kvalitete, Odbora za šport i upravnih vijeća (SRCE, SC Zagreb, SC Varaždin, SC Sisak).

Osim sudjelovanja u sveučilišnim tijelima, studentski predstavnici svojim su radom pridonijeli i u radnim skupinama Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa te u radu Hrvatskog studentskog zbora.

Predstavnici studenata redovito su prezentirali svoj rad na sveučilišnim seminarima s temama koje su se odnosile na provedbu Bolonjskog procesa i pitanja vezana uz studentski standard. Studentski zbor bio je aktivan i na području međunarodne suradnje, redovito predstavljajući studente na konferencijama međunarodnog karaktera poput konferencija UNICA-e, ESIB-a i Podunavske rektorske konferencije (DRC).

Studentski zbor Sveučilišta u Zagrebu u akademskoj je godini 2006./2007. objavio *Vodič za brucoše* i knjižicu s naslovom *Studenti financiraju visoko obrazovanje?*.

3. 8. Pripajanje učiteljskih škola u Čakovcu i Petrinji Učiteljskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu

Senat Sveučilišta u Zagrebu na 8. sjednici održanoj 13. veljače 2007. donio je Odluku o pripajanju Visoke učiteljske škole u Čakovcu i Visoke učiteljske škole u Petrinji Učiteljskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Visoke učiteljske škole u Čakovcu i Petrinji nastavile su djelovanje u okviru Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu kao podružnice pod nazivom:

- Sveučilište u Zagrebu Učiteljski fakultet – Središte u Čakovcu i
- Sveučilište u Zagrebu Učiteljski fakultet – Središte u Petrinji.

Učiteljski fakultet postao je sveopći pravni slijednik visokih učiteljskih škola u Čakovcu i Petrinji te je preuzeo njihova prava i obveze, zaposlenike te cjelokupnu imovinu. Odlukom su također utvrđeni rokovi u kojima se moraju poduzeti pojedine vrste obveza proisteklih iz Odluke o pripajanju.

3. 9. Povjerenstvo za sveučilišno-nastavnu literaturu

Na sjednici održanoj 19. veljače 2007. Senat je donio *Odluku o izmjenama i dopunama Poslovnika o radu Povjerenstva za sveučilišno-nastavnu literaturu Sveučilišta u Zagrebu*. U razdoblju od 1. listopada 2006. do 31. prosinca 2007. Povjerenstvo¹³ je održalo ukupno 15 sjednica na kojima su se razmatrali zahtjevi sastavnica Sveučilišta za odobravanje sveučilišno-nastavne literature te su donesene ove odluke:

- imenovani su recenzenti za 133 prijedloga rukopisa upućena od sastavnica Sveučilišta
- odbijena su 2 prijedloga sastavnica/autora
- na nadopunu je vraćen 41 prijedlog/rukopis
- Senatu Sveučilišta upućeni su prijedlozi za odobravanje 87 udžbenika, 24 priručnika, 4 sveučilišne skripta i 3 zbirke zadataka.

¹³ Povjerenstvo radi u sastavu: prof. dr. sc. Stanislav Bolanča, predsjednik, prof. dr. sc. Nedjeljko Frančula, prof. dr. sc. Stipe Botica, prof. dr. sc. Ksenija Dumičić, prof. dr. sc. Tatjana Josipović, prof. dr. sc. Goran Knežević, prof. dr. sc. Mladen Stupnišek, gđa Anita Šikić u ime Hrvatske sveučilišne naklade te prof. dr. sc. Melita Kovačević, prorektorica za znanost i tehnologiju, koordinatorica, i Davor Mavrić, stručni suradnik.

Tijekom rada Povjerenstva uočeno je niz poteškoća koje bi trebalo ukloniti da bi se unaprijedila kakvoća naslova koji dobivaju oznaku sveučilišnog udžbenika ili priručnika i da bi se istodobno unaprijedio sam postupak recenziranja i selekcije naslova. Postupak odabira recenzenata te sam postupak recenziranja ima mnoge slabosti, ponekad i rubne s narušavanjem etičkih načela, tako da će u razdoblju koje slijedi biti nužno u njega unijeti strukturne promjene. Postojanje sveučilišnog fonda za izdavačku djelatnost stvorilo bi ključne preduvjete za takve kvalitativne promjene.

4. MOBILNOST STUDENATA I NASTAVNIKA

4.1. Plan aktivnosti i mjera za poticanje međunarodne razmjene

Imajući na umu dugoročne potrebe hrvatskog društva i države te cjelokupnog visokoškolskog obrazovanja, Senat Sveučilišta u Zagrebu prihvatio je u svibnju 2007. *Deklaraciju o poticanju uključivanja u međunarodne programe razmjene*, a u lipnju 2007. *Plan aktivnosti i mjera za poticanje međunarodne razmjene*.

Sveučilište u Zagrebu usvojilo je *Deklaraciju o poticanju uključivanja u međunarodne programe razmjene* svjesno potrebe pripremanja studenata i nastavnika za izazove globalizacije i članstva u EU, kao i daljnjeg jačanja međunarodne suradnje i povećanja razmjene studenata. Kako bi se postiglo što bolje stručno i znanstveno povezivanje Sveučilišta u Zagrebu s visokoškolskim ustanovama iz Europske unije, nužno je ostvariti određene pretpostavke za bolju horizontalnu pokretljivost studenata i nastavnika. To su u prvom redu što brže uključivanje u europske programe suradnje, odgovarajuća financijska sredstva, ponuda sveučilišnih programa na stranim jezicima te združenih studija sa stranim partnerima, učinkovito priznavanje osvojenih ECTS-bodova hrvatskih studenata u inozemstvu i stranih studenata u Hrvatskoj, kao i educiranje odgovarajućeg broja stručno osposobljenog administrativnog osoblja u središnjem Uredu za međunarodnu suradnju te u primjerenim organizacijskim jedinicama na pojedinim akademijama i fakultetima.

Planom aktivnosti definirani su zadaci i njihovi nositelji, i to u obliku mjera na razini Vlade, ministarstava i državnih tijela te mjera na razini Sveučilišta, fakulteta i akademija, kao i rokovi njihove provedbe radi ulaska RH u Program cjeloživotnog obrazovanja (*Life-Long Learning Programme*) 2009. i aktivnog sudjelovanja Sveučilišta u Zagrebu u programu ERASMUS u akademskoj godini 2009./2010.

Ostvarene su sljedeće aktivnosti iz *Plana aktivnosti i mjera za poticanje uključivanja u međunarodne programe razmjene*:

- osnovana je nacionalna agencija;
- razmatra se prijedlog plana za osiguravanje dodatnih sredstava za poticanje razmjene do ulaska u LLP;
- sastavljen je nacrt *European policy statementa*;
- povećan je broj studenata u razmjeni putem Ureda za međunarodnu suradnju i broj dolazaka nastavnika na kraće boravke;
- osiguran je smještaj za studente u razmjeni u tekućoj akademskoj godini;

- cjelokupne programe na engleskom jeziku nude: Medicinski fakultet, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Ekonomski fakultet, Filozofski fakultet (jezični programi),
- na engleskom se izvode i ovi programi: Jezik i kognitivna neuroznanost (doktorski program), sveučilišni doktorski studij iz biomedicine i zdravstva, Ultrazvuk u ginekologiji (spec.), Master of European Studies (spec.),
- kolegije/module na stranom jeziku nude: Učiteljski fakultet, Akademija likovnih umjetnosti; kolegije na engleskom spremni su ponuditi uz financijsku potporu: Fakultet organizacije i informatike, Veterinarski fakultet, Rudarsko-geološko-naftni fakultet, dok ostale sastavnice pripremaju kolegije/module/programe na stranom jeziku, ili su ih spremne ponuditi ako se pokaže interes stranih studenata;
- imenovani su sveučilišni i ECTS-koordinatori na sastavnicama; sve sastavnice pripremaju informacijske pakete;
- sve sastavnice imaju ured ili kontakt-osobu za međunarodnu suradnju;
- izrađen je plan stručnog usavršavanja za koordinatore sa sastavnicama u središnjem Uredu za međunarodnu suradnju.

4. 2. Strani studenti na Sveučilištu u Zagrebu i razmjena studenata u okviru bilateralnih sporazuma

Na Sveučilištu u Zagrebu u akademskoj je godini 2006./2007. bilo redovito upisano 195 stranih studenata, što je 55 studenata više nego u prethodnoj akademskoj godini.

Podaci o broju studenata u razmjeni na Sveučilištu u Zagrebu u akademskoj godini 2006./2007.:

Odlazeći studenti		Dolazeći studenti	
Kraće od semestra	Semestar ili dulje	Kraće od semestra	Semestar ili dulje
159	124	212	102

Razmjena studenata u sklopu aktivnosti Ureda za međunarodnu suradnju ostvarena je s više stranih sveučilišta. Razmjena putem Ureda podrazumijeva duže boravke, tj. boravke u trajanju od najmanje tri mjeseca.

Akadska godina	Odlazeći studenti	Dolazeći studenti
2006./2007.	32	48
2005./2006.	26	48

Sa Sveučilišta Macquarie, Australija, 5 je studenata pohađalo ljetni tečaj hrvatskog jezika za strance – CROATICUM. Sa Sveučilišta Johannes Gutenberg Mainz 1 je student pohađao Zagrebačku slavističku školu u Dubrovniku.

U zimskom semestru 2007./2008. akademske godine povećan je broj odlazećih studenata u razmjeni putem Ureda za međunarodnu suradnju u odnosu prema zimskom semestru 2006./2007. za 100 posto (14 → 28). Povećanje je rezultat aktivnosti Ureda, tj. aktiviranja postojećih bilateralnih ugovora studentskom razmjenom.

4. 3. Razmjena nastavnika i studijski posjeti sveučilištima

Radi poticanja suradnje, uspostavljanja bilateralnih sporazuma te dogovora o suradnji delegacije Sveučilišta u Zagrebu posjetile su više stranih sveučilišta.

Podaci o broju odlazećih i dolazećih nastavnika na Sveučilištu u Zagrebu u 2007.:

Odlazeći nastavnici		Dolazeći nastavnici	
Kraće od semestra	Semestar ili dulje	Kraće od semestra	Semestar ili dulje
394	4	249	3

Razmjena nastavnika u sklopu aktivnosti Ureda za međunarodnu suradnju ostvarena je s više stranih sveučilišta. Razmjena putem Ureda za međunarodnu suradnju podrazumijeva kraće boravke.

Godina	Odlazeći nastavnici	Dolazeći nastavnici
2007.	23	33
2006.	23	18

4. 4. Djelatnosti AMAC-a

Povjerenstvo i Predsjedništvo Saveza (predsjednica prof. dr. sc. Greta Pifat-Mrzljak, Institut "Ruđer Bošković") u akademskoj godini 2006./2007. održalo je osam sjednica na kojima se raspravljalo o trima glavnim temama: profesionalizacija ureda AMAC-a, alumni djelatnost i financije.

Prijavljeni Tempus-projekt radi osnivanja ureda AMAC/AMCA-udruga nije prihvaćen, pa je osnivanje tog ureda i dalje neizvjesno.

Glavna alumni djelatnost jest tiskanje *Glasnika AMAC-a*, koji je zasad jedina poveznica AMAC-Domusa s AMAC-Mundusom. U studenome 2006. održan je Sabor kao najviše tijelo koje upravlja Savezom AMAC-a na kojem se raspravljalo o mogućnostima koordinacije rada AMAC-Domusa i AMAC-Mundusa.

Članovi Povjerenstva i Predsjedništva Saveza AMAC/AMCA udruga Sveučilišta u Zagrebu, nezadovoljni postignutim rezultatima u proteklih pet godina, a i nedostatkom podrške i prihvaćanja alumni ideje od glavnih čimbenika, pojedinih fakulteta, odlučili su podnijeti ostavku i povući se iz tih dvaju tijela. Temeljna polazišta o načinima unapređivanja organiziranja alumna predočena su u dokumentu koji je Rektorski kolegij u širem sastavu

razmatrao u prosincu 2007.¹⁴. Po njemu bi se početak ambicioznijeg organiziranja alumna trebao povezati sa završetkom prve bolonjske generacije preddiplomskog studija. Radi toga bi do svibnja 2008. trebalo:

- uspostaviti jedinstvenu, ažuriranu bazu podataka o alumnima pri sastavnicama i Sveučilištu;
- na svakoj sastavnici i na Sveučilištu osnovati ured za alumne/imenovati osobu zaduženu za alumne;
- privući bolonjske generacije alumna da nakon završetka studija budu uvršteni u bazu podataka i uključeni u elektroničku komunikaciju s matičnom sastavnicom i Sveučilištem;
- privući što više alumna ranijih generacija da se uključe u članstvo;
- razraditi plan aktivnosti i mjera na razini države, Sveučilišta i sastavnica za uspješnije organiziranje i interesno povezivanje alumna.

5. UPRAVLJANJE KVALITETOM

5.1. Djelatnost Odbora za upravljanje kvalitetom i Ureda za upravljanje kvalitetom

U pozadini svih aktivnosti, djelatnosti, ali i planiranja i upravljanja u svim osnovnim djelatnostima Sveučilišta u Zagrebu jest sustav upravljanja i osiguravanja kvalitete koji se počeo postupno i sve intenzivnije razvijati u nekoliko proteklih godina. Cilj u području upravljanja kvalitetom jest promicanje visokih standarda istraživanja i obrazovanja na Sveučilištu te pružanje aktivne podrške fakultetima i akademijama u unaprjeđenju ovih djelatnosti.

Središnja točka sustava kvalitete jest Statutom definiran *Odbor za upravljanje kvalitetom*¹⁵ (dalje u ovom dijelu tekst: Odbor) koji djeluje kao savjetodavno tijelo Senata. Administrativnu i logističku podršku daje mu Ured za upravljanje kvalitetom (dalje u tekstu: Ured). Ured djeluje kao poveznica između nacionalnih vijeća za znanost i visoko obrazovanje i Agencije za visoko obrazovanje i znanost s jedne strane i jedinica za upravljanje kvalitetom sastavnica s druge strane.

Od mnogobrojnih aktivnosti Odbora i Ureda u izvještajnom razdoblju kao najvažnije izdvajaju se sljedeće:

- izrada Prijedloga plana aktivnosti za područje upravljanja kvalitetom za ak. god. 2006./2007. Tim je Planom predviđena izrada internetske stranice Ureda, definiranje referentnih standarda kvalitete i mjerljivih indikatora kvalitete, sustava njihova praćenja, razrada instrumentarija praćenja kvalitete na razinama Sveučilišta i sastavnica, dodatno opremanje i proširenje Ureda, povezivanje mreže povjerenstava za kvalitetu sastavnica, edukacija djelatnika Sveučilišta u području unaprjeđenja kvalitete te organizacija i

¹⁴ Ovaj dokument razmatran je i usvojen na sjednici Senata 15. siječnja 2008.

¹⁵ Odbor za upravljanje kvalitetom djelovao je u sastavu: prof. dr. sc. Tonći Lazibat, Ekonomski fakultet, predsjednik, prof. dr. sc. Karmela Barišić, prodekanica Farmaceutsko-biokemijskog fakulteta, prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić, prodekanica Šumarskog fakulteta, prof. dr. sc. Zoran Kurelić, Fakultet političkih znanosti, prof. dr. sc. Diana Milčić, Grafički fakultet, prof. dr. sc. Bruno Saftić, prodekan Rudarsko-geološko-naftnog fakulteta, prof. dr. sc. Vera Turković, Akademija likovnih umjetnosti, prof. dr. sc. Neven Vrčec, prodekan Fakulteta organizacije i informatike, Krešimir Bašić, student dodiplomskog studija Stomatološkog fakulteta, Hrvoje Keko, student poslijediplomskog studija Fakulteta elektrotehnike i računarstva.

- provođenje studentske ankete za procjenu rada nastavnika i izvedbu kolegija u zimskom i ljetnom semestru na “bolonjskoj generaciji studenata”;
- članovi Odbora predložili su osnivanje stručne skupine kojoj će se nastavnici obraćati s pitanjima o interpretaciji rezultata ankete. Pod vodstvom prof. dr. sc. Vlaste Vizek-Vidović osmišljen je projekt *Savjetodavna pomoć nastavnicima za unaprjeđenje nastavničkog rada*. Savjetodavna pomoć pružala bi se elektroničkim putem uz pomoć Ureda. *Online savjetovalište* ima za cilj efikasno pružanje stručne podrške nastavnicima koji žele unaprijediti svoju nastavu, odnos prema studentima, ili odnos prema kolegama – suradnicima u nastavi;
 - u studenom 2006. napravljene su nove internetske stranice Ureda;
 - u prosincu 2006. održan je zajednički sastanak prodekana za nastavu i studente i predstavnika za upravljanje kvalitetom na fakultetima i akademijama na kojem se raspravljalo o organizaciji i provedbi Studentske ankete, problemima i mogućnostima unaprjeđenja provedbe Studentske ankete. Predstavljeni su planovi Ureda i Odbora za tekuću akademsku godinu;
 - organizirana je i provedena Studentska anketa za procjenu rada nastavnika i izvedbu kolegija u zimskom semestru za 1. i 3. semestar te su obrađeni i analizirani dobiveni podaci. Studentska anketa provodila se tijekom siječnja; prikupljeno je 90.855 upitnika te je vrednovano 1900 nastavnika na pojedinom kolegiju;
 - potpisom *Ugovora o suradnji Sveučilišta u Zagrebu i Filozofskoga fakulteta*, u svibnju 2007. započeo je projekt *Vrednovanje kvalitete nastave Sveučilišta u Zagrebu* u kojem Centar za psihodijagnostičke instrumente Filozofskog fakulteta u suradnji s Uredom radi na razvoju i ustrojavanju sustava za unutarnje vrednovanje kvalitete nastave na Sveučilištu u Zagrebu te na svim svojim sastavnicama;
 - organizirana je i provedena Studentska anketa za procjenu rada nastavnika i izvedbu kolegija u ljetnom semestru za 2. i 4. semestar te su obrađeni i analizirani dobiveni podaci. Studentska ankete provedena je potkraj svibnja i početkom lipnja 2007.; prikupljeno je 79.148 upitnika, a vrednovano je 2.200 nastavnika na pojedinom kolegiju. Na uzorku od oko 5 posto prikupljenih Anketom napravljena je analiza komentara studenata na otvorena pitanja iz upitnika;
 - tijekom lipnja i srpnja 2007. provedena je *online* anketa u kojoj nastavnici sami procjenjuju zadovoljstvo različitim aspektima svog nastavnog rada te uvjetima u kojima izvode nastavu. Pristiglo je oko 300 odgovora nastavnika, a rezultati su statistički i psihodijagnostički obrađeni;
 - tijekom srpnja 2007. održana su tri sastanka s predstavnicama za upravljanje kvalitetom na fakultetima i akademijama po vijećima područja na kojima su doneseni sljedeći zaključci i dogovorene odgovarajuće aktivnosti:
 - sustav za upravljanje kvalitetom na Sveučilištu i na fakultetima i akademijama potrebno je profesionalizirati,
 - potrebno je donijeti sveučilišnu strategiju o kvaliteti te odrediti minimalne standarde koje fakultet ili akademija treba ispunjavati u području unutrašnjeg osiguravanja kvalitete,
 - potrebno je razviti pravni okvir sustava upravljanja kvalitetom,

- planovi i aktivnosti Sveučilišta usuglasit će se s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa, nacionalnim vijećima i Agencijom za znanost i visoko obrazovanje,
- Studentsku anketu valja učiniti efikasnijom prijelazom na *online* anketiranje,
- potrebo je sugerirati promjenu uvjeta Rektorskog zbora za reizbor u nastavno zvanje (definirati što znače pozitivni rezultati Studentske ankete) i zalagati se da nastavna komponenta rada kandidata dobije veću važnost u uvjetima),
- uvesti i druge oblike unutrašnjeg osiguravanja kvalitete te ponuditi razne edukacije i tribine u području osiguravanja kvalitete;
- na sjednicama Odbora raspravljalo se o potrebi specifične studentske ankete za umjetničke akademija kojom bi se vrednovali nastavnici, mentori i kolegiji na umjetničkim akademijama, o potrebi osnivanja radne skupine za uspostavu studentske ankete u elektroničkom obliku, o mjerljivim indikatorima kvalitete na Sveučilištu u Zagrebu, o potrebi za «općim» strateškim planom Sveučilišta te o potrebi uvođenja minimalnih standarda kvalitete pomoću ISO-standarda.

5. 2. Rektorove nagrade, priznanja studentima

U prošloj akademskoj godini proglašenje studentskih radova za Rektorovu nagradu upriličeno je kasnije negoli je to bilo dosad uobičajeno, što je barem kod dijela studenata izazvalo negodovanje i razočarenje. Glavni razlog tomu bila je činjenica što se postojeći sustav, kako je uočeno, temeljio na nekoj vrsti automatizma i izračunatim kvotama te što nije poticao izvrsnost i kompetitivnost među studentskim radovima. Osnovano je *ad hoc* povjerenstvo koje je nastojalo, u okviru postojećih pravila, napraviti odabir najboljih radova pokušavajući pritom steći uvid u sve pristigle radove. Bilo je očigledno da je potrebno utvrditi pravila natjecanja koja će uistinu poticati najbolje i prepoznati izvrsnost.

U akademskoj godini 2006./2007. prijavljeno je 217 radova i 10 prijedloga za posebnu nagradu. Dodijeljeno je 105 pojedinačnih i 7 posebnih Rektorovih nagrada. Ukupno su nagrađena 193 studenta. Svečana dodjela Rektorove nagrade održana je 3. listopada 2007. na Fakultetu elektrotehnike i računarstva.

Rektor je u prosincu 2007. imenovao Radnu skupinu¹⁶ za izradu *pravilnika za Rektorovu nagradu*, a nakon prihvaćanja Pravilnika (Prijedlog pravilnika najvjerojatnije će biti predočen Senatu u veljači), članovi Radne skupine preuzet će ulogu sveučilišnog povjerenstva koje će u skladu s novim pravilnikom predložiti rektoru radove koji zaslužuju dobiti nagradu. Rektorova nagrada, kao prestižno priznanje studentu za njegov rad, isključivo će nagrađivati izvorne znanstvene radove i radove u umjetničkom području s namjerom ranog poticanja studenata da se uključe u istraživački rad. Plan je već ove godine sažetke svih nagrađenih radova objaviti te u sklopu dodjele nagrade organizirati studentski skup na kojem će se izložiti svi radovi u obliku postera. I nadalje će postojati kategorija *posebnih nagrada*, a za posebna međunarodna postignuća nagrada će se uručivati studentu pojedincu ili skupini studenata uz

¹⁶ Radna skupina djeluje u sastavu: prof. dr. sc. Miloš Judaš, Medicinski fakultet, predsjednik, prof. dr. sc. Adrijan Barić, Fakultet elektrotehnike i računarstva, prof. dr. sc. Damir Boras, Filozofski fakultet, prof. dr. sc. Marina Cindrić, Prirodoslovno-matematički fakultet, prof. dr. sc. Dorian Marjanović, Fakultet strojarstva i brodogradnje, prof. dr. sc. Milan Mesić, Agronomski fakultet, mr. sc. Goran Sergej Pristaš, doc. Akademije dramske umjetnosti, prof. dr. sc. Božidar Šantek, Prehrambeno-biotehnološki fakultet. Skupinu koordinira prorektorica prof. dr. sc. Melita Kovačević.

Dies Academicus. Ta nova vrsta nagrade, koja posebice promovira studentska postignuća izvan zemlje i njihov doprinos ugledu Sveučilišta, uvedena je ove godine. Planira se uvesti i posebna nagrada za najbolje doktore, koja će se također, najvjerojatnije dodjeljivati studentima istom prigodom.

5. 3. Priznavanje diploma i kvalifikacija

Bolonjski proces uspostavio je, s obzirom na ranije uobičajeni, drukčiji pristup priznavanja inozemnih diploma i drugih kvalifikacija. Tradicionalni, zahtjevni, postupak *nostrifikacije* zamijenjen je postupkom *priznavanja inozemnih visokoškolskih kvalifikacija* čija se provedba isprva provodila u *Agenciji za znanost i visoko obrazovanje*, pobliže u pripadnom ENIC-uredu. Međutim donošenjem *Zakona o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija* i *Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija* (prosinac 2006.) pokazalo se nužnim uvesti razlikovanje između stručnog priznavanja za potrebe zapošljavanja od akademskog za potrebe nastavka obrazovanja, to jest studiranja. Dok se stručno priznavanje i dalje provodi u ENIC-uredu, za potrebe akademskog priznavanja osnovan je sveučilišni *Ured za akademsko priznavanje inozemnih diploma*. Uz stalno zaposlene suradnike, imenovano je i Povjerenstvo za akademsko priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija Sveučilišta u Zagrebu¹⁷ koje je educirano i osposobljeno za donošenje odluka o inozemnim kvalifikacijama te svojom ekspertizom pomaže sastavnicama pri donošenju prosudbi.

Premda je ovakav postupak priznavanja inozemnih diploma pomak od prvotne prakse da sva priznavanja provodi ENIC-ured, to jest da se Sveučilište isključuje čak i kad su u pitanju njegovi potencijalni budući studenti, on je još uvijek protivan europskoj praksi te je zbog postojećeg Zakona uzrokom cijelog niza poteškoća, nelogičnosti i zapravo pogrešaka u postupku. Primjedbna na Zakon dala je i Europska zajednica, pa se s obzirom na cijeli niz uočenih nedostataka može pretpostaviti da će se Zakon uskoro ponovno mijenjati.

Sveučilišni Ured već sad kontinuirano zaprima razmjerno veliki broj diploma. Zaživi li mobilnost studenata, može se očekivati da će se broj diploma za koje će trebati provoditi postupak priznavanja znatno povećavati.

¹⁷Povjerenstvo djeluje u sastavu: prof. dr. sc. Srđan Novak, Prehrambeno-biotehnološki fakultet, predsjednik, prof. Marcel Bačić, Akademija likovnih umjetnosti, prof. dr. sc. Želimir Bradamante, Medicinski fakultet, prof. dr. sc. Tomislav Cvitaš, Prirodoslovno-matematički fakultet, prof. dr. sc. Damir Horga, Filozofski fakultet, prof. dr. sc. Tanja Kesić, Ekonomski fakultet, prof. dr. sc. Sven Lončarić, Fakultet elektrotehnike i računarstva, prof. dr. sc. Biserka Nagy, Prirodoslovno-matematički fakultet, prof. dr. sc. Dunja Pavličević-Franić, Učiteljski fakultet, prof. dr. sc. Pavel Rojko, Muzička akademija, prof. dr. sc. Dubravka Sesar, Filozofski fakultet, prof. dr. sc. Hrvoje Sikirić, Pravni fakultet, prof. dr. sc. Jurica Sorić, Fakultet strojarstva i brodogradnje, prof. Joško Ševo, Akademija dramske umjetnosti, doc. dr. sc. Karin Šerman, Arhitektonski fakultet, prof. dr. sc. Vesna Vlahović-Štetić, Filozofski fakultet, prof. dr. sc. Krešo Zadro, Prirodoslovno-matematički fakultet, te prof. dr. sc. Melita Kovačević, prorektorica za znanosti i tehnologiju, koordinatorica.

5. 4. Suradnja s Nacionalnim vijećem za znanost, Nacionalnim vijećem za visoko obrazovanje i Agencijom za znanost i visoko obrazovanje

U dosadašnjem radu nacionalnih tijela odgovornih za donošenje svih važnih odluka u području visokog obrazovanja i znanosti zapažena je nedovoljna uključenost predstavnika Sveučilišta u Zagrebu, tj. neravnopravni udjel članova Sveučilišta u Zagrebu u odnosu na druga sveučilišta i ustanove. Međutim, Sveučilište u Zagrebu u proteklom je razdoblju nastojalo uspostaviti bolju komunikaciju s nadležnim nacionalnim vijećima: *Nacionalnim vijećem za znanost* i *Nacionalnim vijećem za visoko obrazovanje*, kao i s *Agencijom za znanost i visoko obrazovanje* koja stručno i administrativno prati njihovo djelovanje. Održan je veći broj konzultativnih sastanaka te su dogovoreni neki konkretni oblici suradnje i zajedničkog rada radi rješavanja pojedinih problema. Sveučilište je u rujnu 2007. predložilo Nacionalnom vijeću za znanost *Prijedlog izmjena pravilnika o znanstvenim i umjetničkim područjima, poljima i granama*. Na pripremi izmjena ovog pravilnika radila su sva vijeća područja, posebno radna skupina predsjednika tih vijeća, te je konačni Prijedlog usvojen na sjednici Senata 10. srpnja 2007.

U međuvremenu je osnovana radna skupina *Nacionalnog vijeća za znanost* koja je trebala pripremiti materijal i prijedloge konačnih rješenja, a prorektorica Melita Kovačević, kao predstavnik Sveučilišta, imenovana je u tu radnu skupinu. Trenutačno se čeka konačna odluka *Nacionalnog vijeća za znanost*. Može se očekivati, u skladu s dosadašnjim zaključcima, da će veliki dio prijedloga izmjena Sveučilišta biti usvojen.

Tijekom jeseni i zime 2007. održani su i sastanci predstavnika obaju nacionalnih vijeća, MZOŠ-a i Sveučilišta o temi znanstvenih novaka kao jednoj od prioritarnih tema u području znanosti. Postoji visoki stupanj usuglašenosti o tome kako je postojeći sustav prevladan, kako više ne funkcionira te kako ga valja žurno mijenjati. Prorektorica M. Kovačević imenovana je i u radnu skupinu *Nacionalnog vijeća za znanost* za donošenje prijedloga novoga sustava znanstvenih novaka.

Poboljšana je i komunikacija s *Nacionalnim vijećem za visoko obrazovanje*, posebice vezano uz postupke vrednovanja studijskih programa. U posljednje su se vrijeme intenzivirali i dogovori za postupak prijave i evaluacije združenih studija. Još uvijek ne postoje jasna pravila za evaluaciju i akreditaciju takvih studija, a želja je Sveučilišta omogućiti da taj oblik studija što prije zaživi. Ono što se još uvijek prepoznaje kao problem obaju vijeća i Agencije jest vrednovanje sveučilišnih sastavnica. Ne postoji koordinacija sa Sveučilištem, evaluacije se još uvijek provode odvojeno za znanost i nastavu te ne postoji redovito i pravodobno izvještavanje čelnštva Sveučilišta o evaluacijama koje su u planu. Može se pretpostaviti, temeljem drugih pozitivnih pomaka u komunikaciji, kako se i ove teškoće mogu prevladati.

6. ISTRAŽIVANJA, NJIHOVA DIVERZIFIKACIJA, OKRENUTOST MEĐUNARODNIM IZVORIMA I MEĐUNARODNOJ SURADNJI

6. 1. Uvodne napomene

Sveučilište u Zagrebu najveća je obrazovna i istraživačka institucija u Hrvatskoj, čime joj se neke od uloga, ali i obveze nameću same po sebi. Po broju studenata (oko 65.000 studenata i 5.000 zaposlenog nastavnog i istraživačkog kadra) ulazi u skupinu većih sveučilišta u Europi.

Primjerice, može se usporediti sa Sveučilištem u Beču. Poblize, brojke su usporedive kada je riječ o broju nastavnog i istraživačkog osoblja i ukupnog broja studenata. Međutim, broj doktoranada mnogo je veći na Sveučilištu u Beču. Slično je stanje kada se usporede brojevi objavljenih znanstvenih radova kao izravnih pokazatelja istraživačke djelatnosti (Tab. 1.).

Tablica 1. Podaci izvješća o radu sveučilišta za akademsku godinu 2005./2006.

	Sveučilište u Zagrebu (istraživačko?)	Sveučilište u Beču (istraživačko!)
Studenti	65.100	67.000
Nastavnici i suradnici	5.500	5.400
Doktorandi	2.061	6.223
Objavljeni znanstveni radovi	941	4.000
Doktori znanosti	256	700

Razvidno je da, imajući na umu sveukupne ljudske resurse, Sveučilište nije doseglo dostatnu razinu istraživačke produktivnosti te da se još uvijek ne stavlja dovoljan naglasak na doktorsku izobrazbu. Kada se uspoređujemo s drugim nacionalnim sveučilištima, Sveučilište u Zagrebu zauzima jasnu vodeću poziciju. Međutim u usporedbi s boljim europskim sveučilištima, istraživački profil i doktorska izobrazba nisu dovoljno definirani. Na europskoj razini, kao dio Europskog udruženja sveučilišta (*European University Association, EUA*), upravo je uspostavljeno Vijeće za doktorsku izobrazbu koje će, između ostaloga, prepoznavati i razlikovati europska sveučilišta u skladu s kvalitetom i vrstom doktorskih studija, programa i škola. Uspostavom tog vijeća interne sveučilišne činjenice vezane uz ovu razinu obrazovanja postat će transparentne na europskoj razini i neizbježno će se stvarati nova karta dobrih istraživačkih sveučilišta.

Prepoznavanjem područja kojima bi se i čelništvo sveučilišta, ali i svi članovi akademske zajednice trebali intenzivno baviti u području istraživačke djelatnosti i izobrazbe budućih doktora znanosti lako su se uočile dvije ishodišne teškoće:

- nepostojanje odgovarajuće administrativne podrške, posebice u području istraživanja i međunarodnih projekata te transfera tehnologije, i
- potreba za podacima, njihovim sustavnim prikupljanjem i analizom.

Prije svega, u velikom sustavu kao što je Sveučilište u Zagrebu nije moguće kvalitetno obavljati bilo kakvu aktivnost bez dobro organiziranog sustava administrativne potpore koja nužno mora biti obrazovana, tematski i informacijski, te u stanju brzo se prilagođavati novim zahtjevima. Nerealno je planirati i preuzimati nove uloge i projektne obveze ako za njih nismo dostatno pripremljeni. Premda su učinjeni znatni pomaci i premda postoje planovi za daljnji razvoj, to i nadalje ostaje ozbiljnom preprekom u kvalitetnom funkcioniranju sveučilišnog istraživačkog sustava.

Kada je riječ o relevantnim pokazateljima istraživačke djelatnosti u rasponu od broja upisanih doktoranada, preko broja zaposlenih novaka, do broja publiciranih radova i pokazatelja ukupne sveučilišne istraživačke produktivnosti, treba podsjetiti kako na Sveučilištu još nije razvijen jedinstven i, što je još važnije, pouzdan način na koji se prikupljaju i analiziraju odgovarajući podaci.

Ovakvo stanje, nažalost, karakterizira i cjelokupni istraživački i visokoobrazovni sustav na nacionalnoj razini, što je razlogom čestih kritičkih upozorenja koja dolaze od europskih institucija. Sustavna analiza stanja našeg istraživačkog sustava preduvjet je za usporedbu naše uspješnosti u odnosu prema drugim europskim sveučilištima, ali i za prepoznavanje područja u kojima imamo šanse za napredovanje.

Polazeći od postavke da Sveučilište u Zagrebu treba biti *istraživačko sveučilište*, i uzimajući u obzir zbivanja i tendencije u Europi, posebice nastojanja europske akademske zajednice da do 2010. stvori europsko područje visokog obrazovanja (*European Higher Education Area, EHEA*) i Europsko istraživačko područje (*European Research Area, ERA*), djelovanje sveučilišnog čelništva primarno se koncentriralo na sljedeća tri prioriteta:

- istraživačku djelatnost
- doktorsku izobrazbu
- transfer tehnologije.

Zatečeno stanje, otvaranje novih mogućnosti i izvan samoga Sveučilišta, aktivnosti na razini resornog ministarstva i drugih relevantnih institucija (primjerice Agencije za znanost i visoko obrazovanje, nacionalnih vijeća za znanost i visoko obrazovanje itd.) utjecali su na dinamiku bavljenja pojedinim temama unutar prioriteta područja.

6. 2. Istraživačka djelatnost

6. 2. a) Nacionalni projekti

Na samom početku izvještajnog razdoblja u tijeku je bio natječaj MZOŠ-a za nacionalne projekte i programe. Rezultati su objavljeni potkraj prosinca 2006. Premda je Sveučilište od ukupnih nacionalnih sredstava dobilo oko 50 posto (Tab. 2.), što je u skladu i s udjelom sredstava koje je Sveučilište u Zagrebu dobivalo i dosad, dodjela projekata, način raspodjele i konačno dodijeljena sredstva izazvala su mnoga opravdana negodovanja. Razvidno je kako je došlo do cijepanja i usitnjavanja, do formiranja velikoga broja malih projekata, do nemogućnosti realizacije projekata s dobivenim sredstvima te do bezuvjetnih potpisivanja projektnih ugovora koji su zanemarivali bilo kakvu prilagodbu u izvedbi projekta s obzirom na dobivena sredstva koja su u najvećem broju slučajeva mnogo manja od traženih. Koncept *projektnih programa* također nije uspio zaživjeti. Pojedinci, istraživači Sveučilišta u Zagrebu, u velikom su se broju očitovali i izrazili svoje nezadovoljstvo, a Sveučilište je u kontinuiranim razgovorima s Ministarstvom upozoravalo na propuste i probleme te ustrajalo na uspostavljanju drukčije projektne sheme, kao i na promjenama u načinu vrednovanja kojima bi se, prije svega, poticala istraživačka izvrsnost.

Tablica 2. Sredstva za znanstvene projekte iz državnog proračuna (u HRK)

Godina	Hrvatska	Sveučilište u Zagrebu	%
2005.	118.980.000	59.450.000	50,0
2006.	126.040.000	59.122.750	46,9
2007.	142.500.000	69.541.400	48,8

6. 2. b) Međunarodni projekti

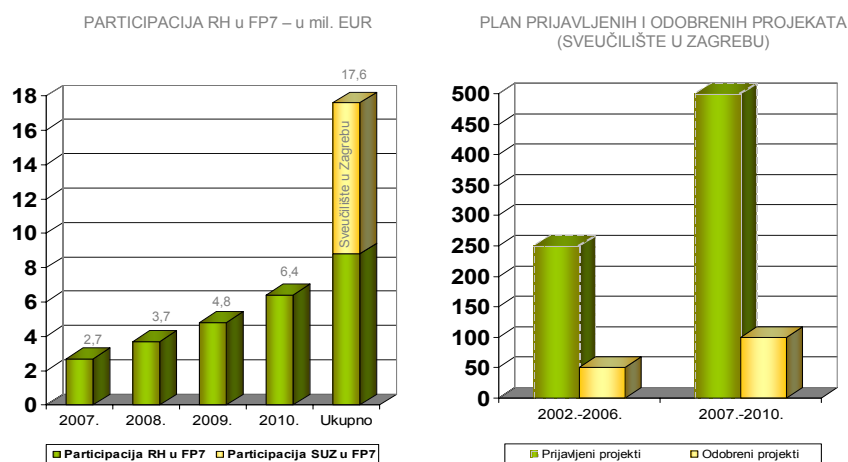
Premda postoje različiti europski i svjetski izvori financiranja istraživačkih projekata, u fokusu domaćih istraživačkih krugova posljednjih su nekoliko godina projekti Europske zajednice koji se financiraju u okviru 6. okvirnog programa (*Framework programme*) i novijeg, 7. okvirnog programa. U sljedeće tri godine (2008.-2010.) Hrvatska ima obvezu uplatiti u zajednički fond 14,9 milijuna eura, što pretpostavlja, uz održavanje istog udjela potrošnje projektnih sredstava na nacionalnoj razini, da bi se u tom razdoblju istraživači Sveučilišta u Zagrebu trebali izboriti za dobivanje projekata u vrijednosti koja ne bi smjela biti manja od 7,5 milijuna eura. Ne ulazeći u sve pojedinosti izrade ovih proračuna i uzimajući u obzir razmjerno malu prolaznost prijavljenih projekata, nema dvojbe da treba pokrenuti i ubrzano razviti uvjete i logističko-stručnu podršku koja će motivirati dovoljno veliki broj istraživača za prijavljivanje projekata i koja će istraživačima omogućavati i olakšavati postupke prijave i kasnije realizacije i vođenje projekata (vidi Sliku 7.).

Iz priloženih dostupnih podataka očigledno je da su istraživači nekih sastavnica izrazito aktivni, no jednako je tako uočljivo kako postoji izrazita neravnomjernost i neravnoteža u aktivnostima i uspješnosti sastavnica kada je riječ o sumarnim istraživačkim aktivnostima u međunarodnim projektima.

Polazeći od uočavanja kako je potrebno ubrzano uspostaviti odgovarajuću administrativnu podršku, tijekom 2007. godine prišlo se uspostavi *Ureda za međunarodne projekte* smještenog u zgradi rektorskih službi u Zvonimirovoj 8. Dosad je u Uredu angažiran jedan suradnik. U tijeku je zapošljavanje djelatnika koji će biti računovodstvena podrška za sve međunarodne projekte i druge međunarodne aktivnosti. Rad Ureda osmišljava i prati Radna skupina¹⁸ koju je imenovao rektor u veljači 2007. Dosad je izrađena web stranica sa svim potrebnim informacijama (<http://projects.unizg.hr>), obavijesni letak koji je dostavljen svim sastavnicama, organizirano je više edukacijskih radionica za prijavu na FP7 projekte (neke su bile u organizaciji MZOŠ-a). Web stranica sadrži detaljne podatke o Sedmom okvirnom programu te informacije o ostalim europskim programima poput EUREKA-e i COST-a, i američkih programa za istraživanja koje vodi *National Institutes of Health* (NIH). Tijekom rujna 2007. na stranicu je postavljena baza s podacima o međunarodnim znanstvenim projektima u kojima sudjeluju ili su sudjelovali istraživači sa Sveučilišta u Zagrebu. U bazi se nalazi više od 350 međunarodnih projekata u kojima su bili uključeni znanstvenici sa Sveučilišta u Zagrebu u razdoblju od 1990. pa do danas. Počela se pružati i administrativna podrška prvim europskim projektima čija se provedba realizira uz pomoć Ureda. Cilj je razviti Ured koji će imati kompetencije ne samo davati djelomičnu pomoć pri prijavi projekta, već pružati uslugu pomoći u svim fazama prijave, provedbe i vođenja projekata. Ostvarenje cilja pretpostavlja stvaranje kompetentnog tima suradnika, to jest djelatnika Ureda.

¹⁸ Radna skupina za ustroj Ureda za međunarodne projekte djeluje u užem sastavu: prof. dr. sc. Adrijan Barić, Fakultet elektrotehnike i računarstva, predsjednik, prof. dr. sc. Damir Boras, Filozofski fakultet, prof. dr. sc. Blaženka Divjak, Fakultet organizacije i informatike, prof. dr. sc. Lovorka Galetić, Ekonomski fakultet, prof. dr. sc. Miloš Judaš, Medicinski fakultet, prof. dr. sc. Božidar Šantek, Prehrambeno-biotehnoški fakultet, i prof. Krešo Zadro, Prirodoslovno-matematički fakultet. U širi sastav uključeni su i prof. dr. sc. Dorian Marjanović, Fakultet strojarstva i brodogradnje, prof. dr. sc. Milan Mesić, Agronomski fakultet, mr. sc. Goran Sergej Pristaš, doc., Akademija dramske umjetnosti, doc. dr. sc. Alemka Markotić, Klinika za infektivne bolesti "Dr. Fran Mihaljević" – pridruženi član, dr. sc. Andrea Moguš Milanković, Institut "Ruđer Bošković" – pridruženi član, te mr. sc. Loredana Maravić, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa – pridruženi član. Skupinu koordinira prorektorica prof. dr. sc. Melita Kovačević.

Europski projekti (Okvirni programi)



Slika 7.

U drugoj polovini 2007. Radna skupina pripremila je *Istraživačku strategiju Sveučilišta za razdoblje 2007.-2010.* o kojoj je otvorena rasprava na vijećima područja i Rektorskom kolegiju u širem sastavu. Temeljem ovog dokumenta izradit će se akcijski plan kojim bi se pak razvili mehanizmi za njezinu provedbu. Cilj je dovršiti rad na Strategiji i predložiti njezino prihvaćanje na Senatu tijekom proljeća 2008. Time bi se ostvarili preduvjeti za daljnje korake u razvoju sveučilišne istraživačke djelatnosti.

Kako je navedeno u uvodnom dijelu ovoga izvješća, Sveučilište se želi što više usmjeriti na diplomatske i poslijediplomske studije, što nužno za sobom povlači stavljanje naglaska na istraživački rad. Kako znanstveno istraživanje ne može ostati zatvoreno u vlastitoj akademskoj zajednici, naš primarni interes treba biti internacionalizacija istraživačkih djelatnosti uspostavljanjem što bolje razgranate suradnje sa istraživačima iz drugih zemalja. Radi toga je potrebno povećavati sudjelovanje u međunarodnim projektima. Na taj će se način povećavati i financijski resursi koji će biti dostupni našim istraživačima, čime se automatski stvaraju i uvjeti za kvalitetniji rad te jača ugled i istraživačka prepoznatljivost Sveučilišta.

Danas mnogi europski dokumenti i tekstovi o visokom obrazovanju progovaraju o diversifikaciji europskih (i svjetskih) sveučilišta na istraživačka i nastavna. Vjerojatno se takva podjela neće moći izbjeći, a uvjetovat će je i definirati financijski resursi, istraživačka produktivnost i izvrsnost i, konačno, kapaciteti i mogućnost izvedbe kvalitetne doktorske izobrazbe. Da bi se uspostavila stvarna usmjerenost Sveučilišta na istraživanje, tj. preusmjerenost Sveučilišta od nastavnog prema istraživačkom, nužno je definirati strategiju upisa studenata i sukladno tome razmišljati o smanjivanju upisnih kvota na preddiplomske studije. Na nama je da kao Sveučilište učinimo sve da nas se prepozna kao istraživačko sveučilište. Dogodi li se suprotno, mogli bismo postati poligon za odabir najboljih studenata koji će svoju diplomsku i doktorsku izobrazbu nastaviti na nekom drugom istraživačkom sveučilištu.

6. 3. Doktorska izobrazba

Pitanje doktorskih studija postalo je jedna od ključnih tema mnogih europskih sveučilišta. Tim prije čini se kako se u našoj sredini toj razini obrazovanja još uvijek ne poklanja dovoljno pozornosti. Imamo veliki broj, ponekad i paralelnih, doktorskih studija. Mnogi novi doktorski programi u dobroj su mjeri prilagođeni magistarski studiji iz staroga sustava obrazovanja i ne temelje se na istraživanjima.

Rasprava o novim konceptima doktorskih studija bila je središnja tema cjelodnevne radionice održane na Sljemenu u rujnu 2006., a u 2007. u organizaciji Sveučilišta u Zagrebu i Nacionalne zaklade za znanost. Prilozi o toj raspravi sadržani su u publikaciji *Doktorski studiji u Bolonjskom procesu* u izdanju Sveučilišta, u kojoj se kritički progovara o mnogim aspektima i problemima doktorskih studija. U srpnju 2007. održan je sastanak svih voditelja doktorskih studija na Sveučilištu koji je zasigurno otvorio više pitanja nego što je dao odgovora. Sustav plaćanja školarina zavladao je cjelokupnim doktorskim obrazovanjem u Hrvatskoj, tako da bez obzira na to kakve kriterije uspostavljamo u odabiru studenata, jedan temeljni ostaje nezaobilazan – studij upisuju oni koju mogu platiti. Ovo zacijelo nije put k izvrsnosti i zauzimanju jasno definirane pozicije istraživačkoga sveučilišta. Nadalje, sustav doktorskih studija koji svoje financijsko pokriće temelji na individualnim školarinama u punoj je suprotnosti sa suvremenom svjetskom, posebno europskom praksom u kojoj se troškovi doktorskih studija, uključujući i troškove istraživanja mladih istraživača – doktoranada, pokrivaju iz izvora, bilo državnih bilo privatnih, usmjerenih na financiranje istraživačkih djelatnosti.

U tom bi kontekstu i novi sustav znanstvenih novaka, koji bi se trebao uskoro definirati, trebao jasnije odrediti ulogu doktorskih studenata. Čelništvo Sveučilišta potiče oba nacionalna vijeća da zajedno sudjeluju u procesu vrednovanja i definiranja sheme doktorskih studija budući da ih nije moguće promatrati samo u sustavu visokog obrazovanja. Naprotiv, prijeko je potrebno smjestiti ih i promatrati kroz prizmu znanosti i istraživačkog rada.

Da bi se pokrenulo razrješavanje mnogih pitanja vezanih uz uvjete rada i obrazovanja znanstvenih novaka, posebno onih angažiranih na Sveučilištu, 15. studenoga 2007. organiziran je prvi sastanak sa svim znanstvenim novcima Sveučilišta. Na sastanku je sudjelovao i predsjednik Nacionalnog vijeća za znanost i državni tajnik za znanost MZOŠ-a, a znanstveni novaci ispunili su upitnik o svom statusu i viđenju svoje uloge na Sveučilištu. Rezultati su dostupni na web stranici Sveučilišta. Temeljem tog sastanka ustanovljena je radna skupina znanstvenih novaka s namjerom rješavanja relevantnih pitanja radi uspostave bolje komunikacije, uključivanja znanstvenih novaka u život Sveučilišta te, konačno, njihova uključivanja u neke druge, njima tematski relevantne, radne skupine (kao primjerice u onu za izradu pravilnika o doktorskim studijima koji se planira donijeti do kraja 2008.).

Jedan od najuspješnijih mehanizama internacionalizacije doktorskih studija jesu dvojni doktorati (tzv. *co-tuttele*) kojih je na Sveučilištu sve više. Da bi se strukturirao i uredio postupak prijave i provedbe takvih dvojnih doktorata te olakšalo kandidatima, osnovana je radna skupina¹⁹ koja priprema *pravilnik za dvojne doktorate*. Nadalje, potpisan je i sporazum

¹⁹ Radna skupina radi u sastavu: prof. dr. sc. Marijana Krsnik-Rasol, Prirodoslovno-matematički fakultet, prof. dr. sc. Mladen Biruš, Farmaceutsko-biokemijski fakultet, dr. sc. Elizabeta Ivičević Karas, Pravni fakultet, Morana Biljaković, dipl. ing., Institut “Ruđer Bošković”, prorektorica prof. dr. sc. Melita Kovačević, koordinatorica, te Olga Šarlog Bavoľjak i Željka Pitner, stručne suradnice.

s EMBL-om (European Molecular Biology Laboratory) u Heidelbergu kojim se omogućava našim doktorandima dobivanje stipendije i izrada doktorata u EMBL-u. Na domaćem planu godine 2007. potpisan je sporazum o suradnji s Institutom "Ruđer Bošković" kojim se, uz ostalo, definiraju kriteriji i uvjeti suradnje u istraživanjima te u organiziranju i izvedbi doktorskih studija, uključujući i osiguranje optimalnih radnih i studijskih uvjeta za mlade istraživače dviju institucija. U postupku je i priprema sličnog sporazuma o suradnji Instituta građevinarstva Hrvatske i Sveučilišta kojim bi se, između ostaloga, također omogućili dodatni istraživački uvjeti za mlade istraživače i doktorande.

6. 4. Transfer tehnologije

Danas gotovo i nema jakog i istraživački prepoznatljivog europskog (i svjetskog) sveučilišta koje nije razvilo sustav prijenosa znanja, 'kulturu patentiranja' i akademsko poduzetništvo. Sveučilište mora biti prepoznato kao glavni nositelj gospodarskog razvitka temeljenog na znanju i razvitka društva u cjelini. Jedno od obilježja europskih i svjetskih sveučilišta koja su izrazito prepoznata i kao bitni akteri u transferu tehnologije upravo su ona koja se nalaze u gospodarski i industrijski razvijenom okruženju. Takvo je na nacionalnoj razini i okruženje u kojem se nalazi naše Sveučilište, te bi stoga tu prednost trebalo nužno iskoristiti. S druge pak strane, samo Sveučilište i njegovi istraživači čine više od 50 posto cjelokupne akademske zajednice te posjeduju vrijedni potencijal za inovacije i tehnološki transfer.

Premda su na pojedinim sastavnicama Sveučilišta učinjeni veliki pomaci, prepoznata je potreba da se organizira kvalitetna i profesionalna usluga koja će biti dostupna svim istraživačima na Sveučilištu zainteresiranima za komercijalizaciju rezultata svojih istraživanja. Pritom je važno napomenuti da se to ne odnosi samo na istraživače iz prirodoslovlja, biotehničkog, tehničkog ili biomedicinskog područja, što je uvriježeno razmišljanje, već i na istraživače iz humanističkog i društvenog područja. Stvaranje takve kvalitetne i profesionalne usluge zahtijeva i znatna novčana sredstva i specifično educirani kadar. U lipnju 2007. rektor je imenovao *Radnu skupinu za ustroj ureda za transfer tehnologije*²⁰ čija je zadaća definiranje i praćenje rada Ureda. Nakon pripreme faze i osmišljavanja temeljnih zadaća i aktivnosti Ureda, Ured je počeo službeno raditi u siječnju 2008., kada je zaposlena i prva suradnica. Prva njegova zadaća jest uspostaviti poslovne procedure te okupiti tim koji će moći prepoznati uspješne inovacije i provesti ih ovim putem. Ured će svojim aktivnostima poticati i razvoj svijesti istraživača o novim mogućnostima koje otvara sudjelovanje u transferu tehnologije te svijesti o vrijednosti intelektualnog vlasništva na kojem se zasniva taj proces.

Sveučilišni predstavnici uključili su se u različite aktivnosti koje su bile u tijeku u području transfera tehnologije, kao npr. CARDS-projekt, radionice, jedan od projekata Tempus koji se bavi tom problematikom i sl. Ishođena su novčana sredstva (projekt Svjetske banke) te dobivena oprema (projekt Tempus) i dodatna novčana pomoć za edukaciju zaposlenika. Svi ti izvori pomažu da Ured što prije počne pružati potrebne usluge istraživačima.

²⁰Radna skupina djeluje u sastavu: prof. dr. sc. Srđan Novak, Prehrambeno-biotehnoški fakultet, predsjednik, prof. dr. sc. Sven Lončarić, Fakultet elektrotehnike i računarstva, prof. dr. sc. Slobodan Vukičević, Medicinski fakultet, prof. dr. sc. Krešo Zadro, Prirodoslovno-matematički fakultet, prof. dr. sc. Dorian Marjanović, Fakultet strojarstva i brodogradnje. Skupinu koordinira prorektorica prof. dr. sc. Melita Kovačević.

Uspostavljena je suradnja sa stranim konzultantima, predstavnicima MZOŠ-a, predstavnicima Svjetske banke, sličnim uredima ili institucijama, kao npr. Državnim zavodom za intelektualno vlasništvo ili Ruđer Inovacijama d.o.o.

Na inicijativu BICRO-a pokrenuti su dogovori o partnerstvu u BIOCENTRU, biotehnološkom inkubatoru. Dosad je dogovoreno trojno partnerstvo (BICRO, Sveučilište i Grad) te je potpisano pismo namjere. MZOŠ je dodijelio parcelu na Borongaju (premda još nije sve pravno evidentirano niti je prikupljena sva potrebna dokumentacija), a parcela je tako smještena da bi trebala omogućiti dobru vezu sa sveučilišnim sastavnicama koje se planiraju preseliti na Borongajski kampus, prije svega Prehrambeno-biotehnološkim fakultetom i Fakultetom kemijskog inženjerstva i tehnologije. Dobivena su sredstva iz pristupnih fondova u vrijednosti od 6 milijuna eura, uz 2 milijuna eura koja bi trebala sufinancirati država. Predstoji nam razdoblje u kojem treba ugovorno točno definirati ulogu, prava i dužnosti svakog od partnera.

6.5. Ostale aktivnosti

Osim formalnih sporazuma s drugim institucijama koji predstavljaju dobar temelj za kvalitetniju suradnju, čelništvo Sveučilišta nastojalo je uspostaviti komunikaciju i suradnju s predstavnicima različitih drugih institucija. Primjerice, uspostavljena je dobra komunikacija i suradnja s Gradom – zamjenicom gradonačelnika Ljiljanom Kuhtom Jeličić i gospodinom Marijanom Marasom, pomoćnikom ravnatelja Instituta “Ruđer Bošković” dr. sc. Andreom Mogaš-Milanković, s BICRO-m – dr. sc. Ivanom Nagy, gospodinom Ivom Friganovićem i donedavnim direktorom dr. sc. Hrvojem Prpićem, predstavnicima Svjetske banke, posebice gospođom Ljiljanom Tarade i gospodinom Draganom Šoljanom, te omdavna i s predstavnicima Instituta građevinarstva Hrvatske.

U skladu s propozicijama koje je definirao MZOŠ, Sveučilište je imenovalo suradnike za upravljanje projektima (tzv. *Science managers*) te ishodilo financijska sredstva za njihovu edukaciju za godinu 2007. Planirana će se edukacija realizirati u europskim institucijama s izvrsnom reputacijom u vođenju međunarodnih projekata.

Kao posebno važan problem koji traži pozornost na sveučilišnoj razini, ali i na razini izvansveučilišnih tijela i institucija jest pitanje statusa umjetničkoga područja. Sveučilišno čelništvo u potpunosti podržava stav da je potrebno definirati položaj umjetničkog područja u nacionalnoj klasifikaciji područja, polja i grana, njihove mogućnosti da sudjeluju u projektima, položaj doktoranada to jest znanstvenih novaka u umjetničkome području, i sl. Upravo su stoga predstavnici umjetničkog područja uključeni u sve radne skupine koje su se bavile različitim aspektima istraživanja i znanosti, te su se u sve dosad izrađene dokumente ugrađivale one komponente koje su štatile interese članova umjetničkoga područja, to jest njihove specifičnosti.

U posljednjih godinu dana intenziviran je i rad Centra za poslijediplomske studije pod čijim se okriljem sada provodi 7 specijalističkih studija i 3 doktorska studija. Da bi se unaprijedila organizacija i vođenje studija te usuglasio zajednički okvir djelovanja svih sveučilišnih studija, održala su se dosad dva sastanka svih voditelja studija. Jedan od prvih dogovora bio je da se izrade i ishode svi temeljni dokumenti za provedbu studija te dobivanje dopusnica u skladu s novim sustavom. U Centru je zaposlena, uz postojeću, i nova suradnica koja u prvom redu treba preuzeti brigu o administraciji specijalističkih studija. Uređen je i prostor koji bi

nastavnicima i studentima, a tako i gostujućim profesorima trebao omogućiti dobre radne uvjete.

U posljednje se dvije godine Sveučilište nastojalo aktivnije uključiti u aktivnosti Festivala znanosti, jedne od važnih manifestacija popularizacije znanosti, posebice među mlađim ljudima. Na inicijativu prof. dr. sc. Gordana Lauca i predstavnika Tehničkog muzeja dogovoreno je pokroviteljstvo Sveučilišta te već drugu godinu zaredom prošireni Rektorski kolegij imenuje organizacijski odbor Sveučilišta što ga čine predstavnici većeg broja sastavnica.

U pripremi je osnivanje nekoliko stručnih i radnih skupina:

- radne skupine za poslijediplomske programe i doktorske teme
- radne skupine za izradu pravilnika o doktorskim studijima
- radne skupine za popularizaciju znanosti
- radne skupine za suradnju s gospodarstvom.

7. MEĐUNARODNA SURADNJA

7.1. Bilateralni sporazumi

U proteklom razdoblju međusobno su usklađeni i potpisani bilateralni sporazumi s 13 sveučilišta: Sveučilištem Johannes Kepler u Linzu, Sveučilištem u Beču, Sveučilištem u Aarhusu, Hacettepe sveučilištem u Ankari, Užgorodskim nacionalnim sveučilištem, York sveučilištem u Torontu, Sveučilištem u Floridi, Gainesville, Sveučilištem u Hong Kongu (*City University of Hong Kong, HKSAR*), Hankuk sveučilištem za strane studije u Seoulu, Moskovskim državnim sveučilištem M.V. Lomonosov, Nacionalnim sveučilištem Ivan Franko u Lavovu, Sveučilištem Murdoch u Perthu te Sveučilištem LUM Jean Monnet u Bariju.

Obnovljeni su sporazumi sa sveučilištima u Orléansu (za naredno razdoblje od 5 godina), Padovi i Pečuhu te s Jagelonskim sveučilištem u Krakovu (za naredno trogodišnje razdoblje). Na temelju ranije potpisanog memoranduma dogovoren je i potpisan sporazum za razmjenu studenata sa Sveučilištem u Uppsali. Radni program suradnje potpisan je s Indiana sveučilištem, Bloomington (za razdoblje od 2007. do 2011.). U istom razdoblju pokrenute su inicijative za nekoliko novih sporazuma čije će se potpisivanje realizirati tijekom akademske godine 2007./2008.

7.2. Razmjena nastavnika i studijski posjeti sveučilištima

Radi poticanja suradnje, uspostavljanja bilateralnih sporazuma te dogovora o suradnji delegacije Sveučilišta u Zagrebu posjetile su Sveučilište u Pečuhu, Hacettepe sveučilište u Ankari te Moskovsko državno sveučilište M. V. Lomonosov.

Radi dogovora o suradnji i uspostavljanja bilateralnog sporazuma Sveučilište u Zagrebu posjetili su predstavnici York sveučilišta u Torontu, Sveučilišta u Orléansu, Sveučilišta u Beču, Sveučilišta Trakya, Hankuk sveučilišta za strane studije u Seoulu, Sveučilišta Paraná u Brazilu (*Universidade Federal do Paraná, Brazil*), Sveučilišta LUM 'Jean Monnet' u Bariju

(LUM – Libera Università Mediterranea ‘Jean Monnet’) te guvernerica New South Walesa, Australija.

Podaci o broju odlazećih i dolazećih nastavnika na Sveučilištu u Zagrebu u 2007. :

Odlazeći nastavnici		Dolazeći nastavnici	
Kraće od semestra	Semestar ili dulje	Kraće od semestra	Semestar ili dulje
394	4	249	3

Razmjena nastavnika u sklopu aktivnosti Ureda za međunarodnu suradnju ostvarena je s više stranih sveučilišta. Razmjena putem Ureda za međunarodnu suradnju podrazumijeva kraće boravke obuhvaćene sljedećom tablicom:

Godina	Odlazeći nastavnici	Dolazeći nastavnici
2007.	23	33
2006.	23	18

Djelatnost Ureda za međunarodnu suradnju odvija se uz potporu Odbora za međunarodnu suradnju²¹.

7. 3. Međunarodni studijski programi i ljetne škole hrvatskog jezika

7. 3. 1. Poslijediplomski stručni Europski studiji

Program Europskih studija u akademskoj godini 2006./2007. odvijao se u okvirima novonastale situacije, odnosno uvođenja Bolonjskog procesa u sustav visokog obrazovanja Republike Hrvatske. S obzirom na potrebu restrukturiranja postojećeg studija, u tijeku je izrada studijskog programa koji zatim mora ishoditi odobrenje odgovarajućih tijela akademske zajednice. U ožujku 2007. upisana je nova i posljednja (po postojećem programu) VII. generacija studenata. Potkraj akademske godine 2006./2007. započele su pripreme za organizaciju seminara za studente prvih dviju generacija *Europskih studija* koji su izrazili želju i potrebu da prisustvuju predavanjima francuskih profesora koje oni nisu imali. Takvih zahtjeva ima sve više s obzirom na to da postoji potreba za frankofonim stručnjacima kvalificiranim za suradnju s europskim institucijama.

²¹ Odbor djeluje u sastavu: prof. dr. sc. Zdenko Kovač, predsjednik, prof. dr. sc. Amir Hamzić, prof. dr. sc. Nikola Hohnjec, prof. dr. sc. Ivan Pejić, prof. dr. sc. Maja Seršić, student Šime Višić, te prorektori prof. dr. sc. Ljiljana Pinter i prof. dr. sc. Ivan Šimonović, koordinatori, i Ana Ružička, stručna suradnica.

7. 3. 2. Škola hrvatskog jezika i kulture

Sveučilišna škola hrvatskoga jezika i kulture, koja se u suradnji Sveučilišta u Zagrebu i Hrvatske matice iseljenika organizira već 17 godina, održana je od 30. lipnja do 27. srpnja 2007. Voditeljica Škole je prof. dr. sc. Zrinka Jelaska s Filozofskog fakulteta. Program Sveučilišne škole sastoji se iz dva dijela: akademskog programa i programa hrvatske kulture. U programu Škole sudjelovala su 43 polaznika iz 18 zemalja, većinom studenti i mladi stručnjaci. S partnerskih sveučilišta iz Beča, Mainza, Padove, Praga, Udina, Toronta i Vilniusa bilo je 8 studentica koje su u programu sudjelovale kao stipendistice Sveučilišta u Zagrebu.

7. 4. Aktivnosti vezane uz sveučilišne mreže i međunarodna udruženja

Sveučilište u Zagrebu aktivno sudjeluje u radu sljedećih sveučilišnih mreža i međunarodnih udruženja:

- *Europsko udruženje sveučilišta (European University Association, EUA)*. Rektor Aleksa Bjeliš sudjelovao je u radu godišnjih konferencija EUA u Lisabonu, Portugal, u ožujku 2007. i u Wroclawu, Poljska, u lipnju 2007.
- *Podunavska rektorska konferencija*. U akademskoj godini 2006./2007. dužnost potpredsjednice Konferencije obnašala je prof. dr. sc. Helena Jasna Mencer. U pripremanju i radu godišnje konferencije održane u Kremsu od 23. do 25. rujna 2007. sudjelovali su rektor Aleksa Bjeliš, prof. dr. sc. Helena Jasna Mencer i voditeljica Ureda za međunarodnu suradnju gđa Ana Ružička.
- *UNICA – Sveučilišna mreža sveučilišta glavnih gradova Europe*. Prof. dr. sc. Helena Jasna Mencer u proteklom je razdoblju bila članicom Upravnog odbora. U prosincu 2007. Sveučilište u Zagrebu bilo je domaćinom sastanka UNICA Bologna Lab grupe koji su organizirali prorektorica Melita Kovačević i voditeljica Ureda za međunarodnu suradnju gđa Ana Ružička. Rektor Aleksa Bjeliš, prof. dr. sc. Helena Jasna Mencer i gđa Ana Ružička sudjelovali su u radu godišnje konferencije održane u Moskvi u studenom 2007.

Za svaku od pet grupa aktivnosti UNICE u okviru Sveučilišta zaduženi su rektor ili prorektori:

- Politika i strategija: rektor A. Bjeliš
- Obrazovanje: prorektorica Lj. Pinter
- Istraživanje i razvoj: prorektorica M. Kovačević
- Internacionalizacija i mobilnost: prorektor I. šimonović
- Veza s društvom i misija: rektor A. Bjeliš i prorektor I. šimonović
- Kontakt-osoba za suradnju s UNICA mrežom: Ana Ružička, voditeljica Ureda za međunarodnu suradnju

U posebne radne grupe Sveučilište je imenovalo svoje predstavnike koji aktivno sudjeluju u aktivnostima:

- Bologna Lab grupa – prof. dr. sc. Melita Kovačević (prorektorica)
- Grupa za priznavanje – prof. dr. sc. Siniša Rodin (Pravni fakultet)
- Grupa EU-istraživača – prof. dr. sc. Ivana Murković Steinberg (Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije) i Hrvoje Mataković (Ured za projekte)

- PHD kontakt grupa – prof. dr. sc. Zdravko Lacković (Medicinski fakultet) i prof. dr. sc. Melita Kovačević (prorektorica)
- Urbani studiji- prof. dr. sc. Ivica Kisić (Agronomski fakultet)
- Grupa za osobe s posebnim potrebama – prof. dr. sc. Lelia Kiš-Glavaš
- Biblioteke – gđa Maja Đokić (Nacionalna i sveučilišna knjižnica)

Sveučilištu u Zagrebu povjerene su organizacije UNICA Rektorske konferencije, sastanka Bologna Lab grupe i UNICA Steering Committee koji će se održati u Poslijediplomskom središtu Dubrovnik u srpnju 2008, te organizacija konferencije Tempus IV – Promotion of European HE Reform in the Tempus Countries u lipnju 2008, na kojoj se očekuje 150 sudionika. Nadalje, prorektorica Melita Kovačević članica je izvršnog odbora skupa o temi doktorskih studija i industrije i poduzetništva koji će se održati u lipnju u Parizu.

- *Radna zajednica Alpe – Jadran*. Rektor Aleksa Bjeliš sudjelovao je u radu konferencije ove Zajednice održane u Pečuhu, Mađarska, u ožujku 2007.
- *SEFI – European Society for Engineering Education*. Kontakt osoba ovog društva za Republiku Hrvatsku je prof. dr. sc. Branko Jeren.
- *IUC – International University Center* u Dubrovniku. Član Izvršnog odbora bio je do rujna 2007. rektor Aleksa Bjeliš, a od rujna 2007. član je prorektor Ivan Šimonović.
- *IROICA – The European Network of International Relations Officers at Higher Education Institutions within Agricultural and Related Sciences*.
- *AUF – Agence universitaire de la francophonie*. Sveučilište u Zagrebu postalo je članicom u svibnju 2007.

U okviru UNESCO-ve Katedre za menadžment u visokom obrazovanju, koju je vodila prof. dr. sc. Vlasta Vizek Vidović, uz redovite aktivnosti Katedre organizirane su i dvije radionice u suradnji s Institute of Higher Education, University of Georgia, Athens, i financijsku pomoć Veleposlanstva SAD-a u Zagrebu: *Faculty Ethics in HE* i *Tuition fees and benchmarking: challenging issues for HE* u Varaždinu, uz suorganizaciju FOI-a. Voditeljica Katedre predstavlja Sveučilište u Zagrebu u TEMPUS SC – Tuning IV projektu *Curricular Reform Taking Place. Learning Outcomes and Competences in HE*.

Prof. Doug Toma s Institute of Higher Education, University of Georgia, Athens, boravio je tijekom 2007. kao Fulbright Senior Specialist kao konzultant Katedre. Rezultati internog istraživanja na Sveučilištu objavljeni su u publikaciji V. Vizek Vidović, i A. Bjeliša: *Entrepreneurialism at the University of Zagreb: managing the sustainability of change, Higher Education in Europe: Entrepreneurial Universities in Europe: Legacies, Realities and Aspirations*, 31, 157-194.

Završen je rad na Tempus SCM projektu *Life long learning in university context* te započet TEMPUS JEP projekt *Development of university advisory and counseling services at university*.

U Dubrovniku se od 29. do 31. listopada 2007. održala konferencija o visokom obrazovanju s naslovom *Addressing Questions of Higher Education Institutional Reforms in Creating the European Higher Education Area*. Konferenciju su organizirali Sveučilište u Zagrebu,

Sveučilište u Beču i Sveučilište u Novom Sadu, uz potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH, Vijeća Europe i Pakta za stabilnost Jugoistočne Europe.

U okviru Tempus projekta *Furtherance of Bologna Promotion in Croatia* održana su 4 seminara (Tuhelj, Osijek, Zadar i Opatija). Projekt je trajao od 15. listopada 2006. do 14. listopada 2007. Koordinator projekta je Sveučilište u Zagrebu (rektor prof. dr. Aleksa Bjeliš), a kontraktor Österreichischer Akademischer Austauschdienst iz Austrije. Ostali članovi konzorcija jesu: Sveučilište u Rijeci, Sveučilište u Splitu, Sveučilište u Zadru, Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Sveučilište u Dubrovniku, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Hrvatska gospodarska komora, Hrvatska udruga poslodavaca, Ministry of Education, Youth and Sports (Republika Češka), Ministry of Education, Science and Culture (Austrija) i Katholieke Universiteit Leuven (Belgija).

Na seminarima su se raspravljale ove teme: poslijediplomski studiji i istraživanja, analiza 1. godine uspostave i provedbe bolonjskog studijskog sustava, zatim mobilnost, kulturni, socijalni i ekonomski aspekti Bolonjskog procesa, cjeloživotno obrazovanje, verificirani bolonjski programi i zapošljivost, hrvatski kvalifikacijski okvir, integrirano tržište, stipendije, dodatak diplomi, studijski kapaciteti i financiranje studija, ishodi učenja te nacionalna visoko-obrazovna politika. Na seminarima je sudjelovalo oko 450 sudionika.

Završen je trogodišnji TEMPUS JEP *Moving Ahead with the Bologna Process in Croatia* što ga je koordiniralo Sveučilište u Zagrebu (Ana Ružička). Sudjelovali su University of Bristol (*grantholder*), University of Leuven, University of Groningen, University of Heidelberg, University of Udine i Abo Akademi University te sveučilišta iz Splita, Zadra, Rijeke, Osijeka i Dubrovnika.

Tijekom izvještajnog razdoblja održano je nekoliko radionica (u Zagrebu, Rijeci, Dubrovniku) posvećenih mobilnosti na kojima su djelatnici svih hrvatskih sveučilišta stekli osnovna znanja potrebna za provedbu europskih programa mobilnosti. Administrativni djelatnici također su u okviru projekta posjetili partnersko sveučilište kako bi se pobliže upoznali s provedbom ovih programa i pohađali tečajeve stranih jezika kako bi ojačali sposobnost svojih sveučilišta za primitak stranih studenata.

Na Sljemenu je u rujnu 2006. zajedno s TEMPUS SCM *Furtherance of the Bologna Promotion in Croatia* i Nacionalnom zakladom za znanost održana radionica o doktorskim studijima. Uz dio izlaganja i zaključke radionice u publikaciji *Doktorski studiji u Bolonjskom procesu* (Ed. M. Kovačević, A. Ružička), 2007, Sveučilište u Zagrebu, 1.-97. tiskani su i najvažniji dokumenti.

U ožujku 2007. u Zagrebu je u okviru projekta održan seminar *Implementacija Bolonjskog procesa u visokom umjetničkom obrazovanju* radi otvaranja rasprave o strateškom planiranju osiguravanja i povećanja kvalitete umjetničkih studijskih programa. Publikacija *Bolonjski proces u visokom umjetničkom obrazovanju* (Ed. V. Turković, V. Kabalin Borenić, A. Ružička: 2007., Sveučilište u Zagrebu, 1.-294.), objavljena nakon seminara, sadrži priloge pozvanih nositelja tema te prijevode relevantnih dokumenta i tekstova umjetničkih europskih asocijacija.

U okviru projekta Sveučilište u Zagrebu zajedno je s European Association for International Education (EAIE) u lipnju 2007. organiziralo EAIE Bologna seminar *Diploma Supplement and ECTS as mechanism of mobility and tuning with the EU system*. Seminar je za sva hrvatska sveučilišta organiziran u Poslijediplomskom središtu u Dubrovniku.

Pojedini članovi Sveučilišta izabrani su u upravljačka tijela međunarodnih tijela i udruga, ili su hrvatski predstavnici u tim tijelima:

- prof. dr. sc. Aleksa Bjeliš hrvatski je predstavnik u *Odboru za visoko obrazovanje i istraživanje Vijeća Europe* u Strasbourgu od 2002. U rujnu 2007. izabran je u Upravni biro Odbora
- prof. dr. sc. Melita Kovačević članica je *Bologna Follow-up Group* do posljednje ministarske konferencije 2007.
- prof. dr. sc. Melita Kovačević bila je do 2007. članicom dviju radnih skupina *Bologna Follow-up Group*
- prof. dr. sc. Ivan Šimonović od 2007. član je jedne radne skupine *Bologna Follow-up Group*
- prof. dr. sc. Aleksa Bjeliš od kolovoza 2007. član je *Collegiuma Magna Charta Observatory* u Bologni kao predstavnik *European University Association*
- prof. dr. sc. Melita Kovačević i prof. dr. sc. Blaženka Divjak članice su *Europske komisije za uspostavljanje mreže eksperata za reformu visokoga obrazovanja* od prosinca 2007.

7. 5. Rad na frankofonskim programima

Sveučilište u Zagrebu postalo je potkraj svibnja 2007. pridruženom članicom *Sveučilišne agencije za frankofoniju - Agence universitaire de la Francophonie (AUF)*, organizacije koja potiče suradnju i solidarnost među sveučilišnim ustanovama koje povezuje francuski jezik. Agencija je osnovana 1961. u Montréalu i ima 656 članova. Agencija provodi aktivnosti preko devet regionalnih ureda, i to kroz sljedećih nekoliko programa:

- 1) Francuski jezik, frankofonija i jezična raznolikost
- 2) Vidovi pravne države i demokracije
- 3) Razvoj i okoliš
- 4) Tehnologije informiranja i komunikacije i primjena znanja
- 5) Institucionalno i znanstveno jačanje sveučilišta
- 6) Znanstvena i sveučilišna mobilnost
- 7) Podrška pridruženim mrežama i strukturama.

O svemu tome i detaljnije o mogućnostima koje članovima pruža AUF govorila je gošća iz Regionalnog ureda za Srednju i Istočnu Europu AUF-a gospođa Marie-Charlotte BOLOT, koja je 20. ožujka 2007. održala predavanje na Rektoratu Sveučilišta u Zagrebu. Njezin boravak organiziralo je Sveučilište u Zagrebu uz pomoć Francuskog veleposlanstva u Hrvatskoj. Predavanje je bilo sastavni dio programa *Dani frankofonije* koji se u tom vremenu tradicionalno organiziraju radi promicanja francuskog jezika i kulture.

Kao član AUF-a, Sveučilište u Zagrebu redovito dobiva obavijesti o događanjima i svemu što ta agencija nudi svojim članovima, radi provedbe spomenutih ciljeva, a ono te obavijesti šalje svim fakultetima.

U sklopu ovih aktivnosti u ovoj su akademskoj godini, na inicijativu rektora Sveučilišta, započele pripreme za osnivanje radne grupe koju čine predstavnici fakulteta zainteresiranih za suradnju sa sveučilištem Panthéon-Assas (Paris II): Pravni fakultet, Ekonomski i Fakultet političkih znanosti. Predstavnici tih fakulteta pozvani su dati svoj prijedlog suradnje s tim francuskim sveučilištem.

Dodatak Općem sporazumu o suradnji sa Sveučilištem u Orleansu na diplomskom studiju iz područja bioindustrije potpisan je 12. studenoga 2007. Tim se sporazumom omogućuje da studenti diplomskih studija iz područja molekularne biotehnologije i bioprocesnog inženjerstva Sveučilišta u Zagrebu slušaju dio nastave koju izvodi Sveučilište u Orleansu te obave praksu, čime će im biti omogućeno stjecanje diplome Sveučilišta u Orleansu (PP). U organizaciji studija sudjeluju Prirodoslovno-matematički fakultet i Prehrambeno-biotehnološki fakultet. Koordinator u ime Sveučilišta jesu prof. dr. sc. Višnja Besendorfer i prof. dr. sc. Marijana Krsnik Rasol s Prirodoslovno-matematičkog fakulteta te prof. dr. sc. Zoran Zgaga s Prehrambeno-biotehnološkog fakulteta. Upis prvih studenata planira se za početak akademske godine 2008./2009. Za voditeljicu hrvatskog dijela studija imenovana je prof. dr. sc. Višnja Besendorfer.

7. 6. Dodjela godišnjih priznanja za poticanje međunarodne suradnje Sveučilišta u Zagrebu

Odbor za međunarodnu suradnju donio je odluku o dodjeli godišnjih priznanja sastavnicama, pojedincima iz akademske zajednice i studentskim udrugama koji su se u protekloj akademskoj godini istaknuli u promicanju međunarodne suradnje. Priznanja su uručena na sastanku prorektora za međunarodnu suradnju prof. dr. sc. Ivana Šimonovića i prodekana, te kontakt-osoba za međunarodnu suradnju, ECTS-koordinatora, članova Odbora za međunarodnu suradnju i Ureda za međunarodnu suradnju održanom 17. prosinca 2007.

1. Priznanje sastavnici ili ustrojbenoj jedinici sastavnice za doprinos u promicanju međunarodne suradnje: Fakultet organizacije i informatike Sveučilišta u Zagrebu
2. Priznanje studentskoj udruzi za doprinos u promicanju međunarodne suradnje: Hrvatska udruga studenata farmacije i medicinske biokemije (HUSFMB)
3. Priznanje djelatniku Sveučilišta u Zagrebu za promicanje međunarodne suradnje u znanstveno-nastavnom, umjetničko-nastavnom i stručnom području: prof. dr. sc. Ante Čović, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
4. Priznanje djelatniku Sveučilišta u Zagrebu za promicanje međunarodne suradnje u području visokog obrazovanja i predstavljanje Sveučilišta: prof. dr. sc. Siegfried Gehrman, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
5. Priznanje djelatniku Sveučilišta u Zagrebu za doprinos u provedbenom i organizacijskom radu na promicanju međunarodne suradnje: Drago Horvat, Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

7. 7. Ostale aktivnosti

Djelatnici Ureda za međunarodnu suradnju usavršavali su se na partnerskim ustanovama u Mainzu i SAD-u te sudjelovali u radu više skupova o međunarodnoj suradnji radi diseminacije informacija. Sveučilište u Zagrebu tijekom 2007. također se predstavilo na dva sajma: u Beču i Ljubljani.

Velik dio aktivnosti Ureda odnosi se na informiranje sveučilišne i šire javnosti o aktivnostima i programima Sveučilišta, ali i događajima i aktivnostima vezanima za visokoškolsko obrazovanje u zemlji, a posebice u području visokog obrazovanja u Europi (Rektorski zbor visokih učilišta RH, EUA, UNESCO, UNESCO-CEPES, ETF, ESF, DRC, RK RZ Alpe-Jadran, sveučilišne mreže UNICA, COIMBRA GROUP, CEI itd.). Također putem web stranica, međusveučilišne mreže i kontakt-osoba Ured na svakoj sveučilišnoj visokoškolskoj ustanovi informira o mogućnostima sudjelovanja u raznim programima Europske komisije (TEMPUS projektima, FP6 projektima, Jean Monnet projektima, COST projektima) i mogućnostima dobivanja raznih stipendija, školarina itd.

Jednom mjesečno objavljuje se i *Akademski glasnik* – letak s informacijama o mogućnostima sudjelovanja u raznim programima Europske komisije, natjecajima, školarinama, važnim događajima i aktivnostima vezanim za visoko obrazovanje u Europi, Republici Hrvatskoj i Sveučilištu, koji se šalje fakultetima i akademijama te objavljuje na web stranici Sveučilišta.

Ostale aktivnosti Ureda također uključuju: pripremu državnih službenika u diplomatskim predstavništvima RH vezano uz visoko obrazovanje i aktivnosti Sveučilišta u Zagrebu, pripremu i organizaciju međunarodnih i domaćih seminara i radionica za djelatnike Sveučilišta, održavanje elektroničke evidencije međunarodne suradnje Sveučilišta u Zagrebu, rad na poboljšanju smještajnih kapaciteta za profesore i studente u razmjeni te pružanje administrativno-tehničke pomoći u vezi s podnošenjem planova i izvješća za sredstva za posebnu međunarodnu suradnju.

8. FINANCIJSKO POSLOVANJE SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

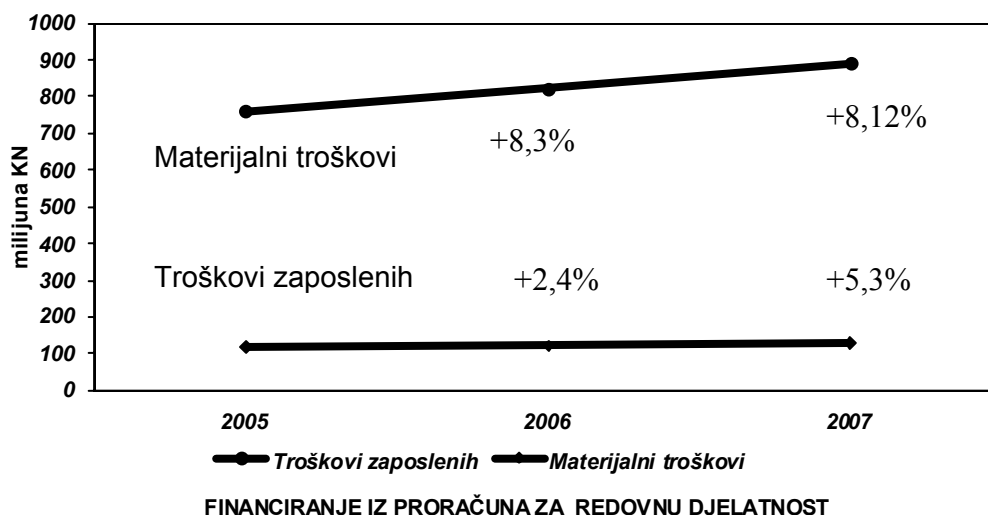
8. 1. Proračun Sveučilišta

Proračun Sveučilišta u Zagrebu za godinu 2007., jednako kao i za prethodnu 2006., pa tako i za tekuću 2008., predložen je i prihvaćen odlukom Vlade RH na temelju pokazatelja poslovanja iz prethodnih godina. U fazi pripreme temeljnih veličina iz proračuna Sveučilište, kao i sva ostala visoka učilišta u RH, nema utjecaja. Pojedina odstupanja moguća su nakon prihvaćanja rebalansa proračuna, opet u okviru zadanih granica.

Iz Državnog proračuna za redovitu djelatnost Sveučilišta u godini 2007. doznačena su sredstva kao što je prikazano u tablici 3. Radi preglednosti zbivanja u financiranju u vremenu i okruženju prikazani su podaci i za godine 2005. i 2006., ali i za ostala sveučilišta u RH. Navedeni su podaci za troškove zaposlenih (primanja) i za materijalne troškove (troškovi poslovanja).

Radi praćenja kretanja financiranja u godinama 2005., 2006. i 2007. prikazani su indeksi promjene. Što se tiče Sveučilišta, financiranje troškova za zaposlene prati stabilan godišnji

porast od nešto više od 8 posto (prikaz na slici 8.) u kojem je sadržano i Kolektivnim ugovorom zajamčeno povećanje osobnih dohoda u iznosu od 6 posto, ali i povećanje ukupnog koeficijenta zaposlenih odnosno nova zapošljavanja.

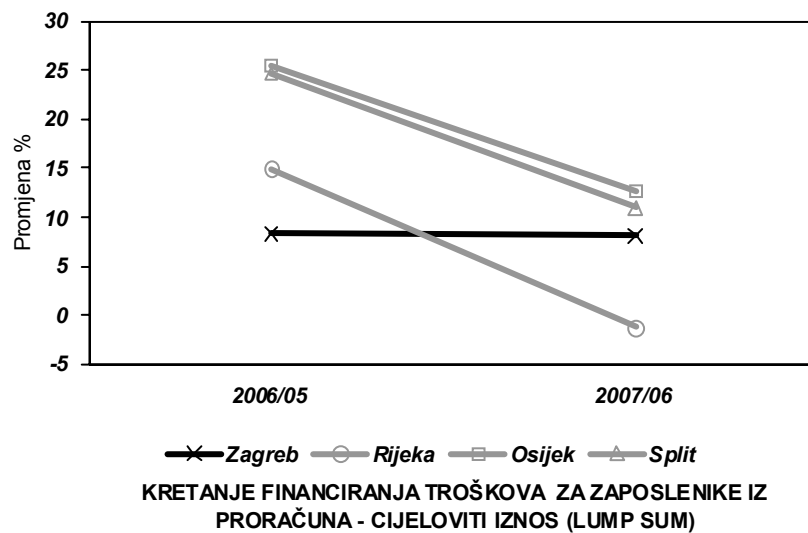


Slika 8.

Materijalni troškovi, gdje se ukupni troškovi poslovanja financiraju djelomično, financirani su prema tzv. "povijesnoj metodi" i pokazuju mnogo sporiji trend porasta od porasta financiranja za zaposlene (Slika 8.) Takav trend je uzlazni, u 2007. povoljniji od prethodnih godina, ali je još uvijek ispod razine najavljanog povećanja.

Usporedba kretanja financiranja Sveučilišta u Zagrebu u odnosu prema trima većim sveučilištima u RH, onima u Osijeku, Rijeci i Splitu, u kategoriji troškova zaposlenih (Slika 9.) pokazuje mnogo sporiji trend porasta.

Vrlo nepovoljan trend uočava se u godini 2006., kada imamo gotovo dvostruko odnosno trostruko manji relativni porast u usporedbi s Rijekom, odnosno Osijekom i Splitom. U 2007. takav je trend zaustavljen te je došlo do još uvijek neuravnoteženog relativnog porasta financiranja, ali sada primjerenijeg nastojanju policentričnog razvoja sveučilišta u RH. Objašnjenje za nagli pad financiranja Sveučilišta u Rijeci u 2007. jest u odvajanju Sveučilišta u Puli (vidi izdvojeni redak u Tablici 3.).

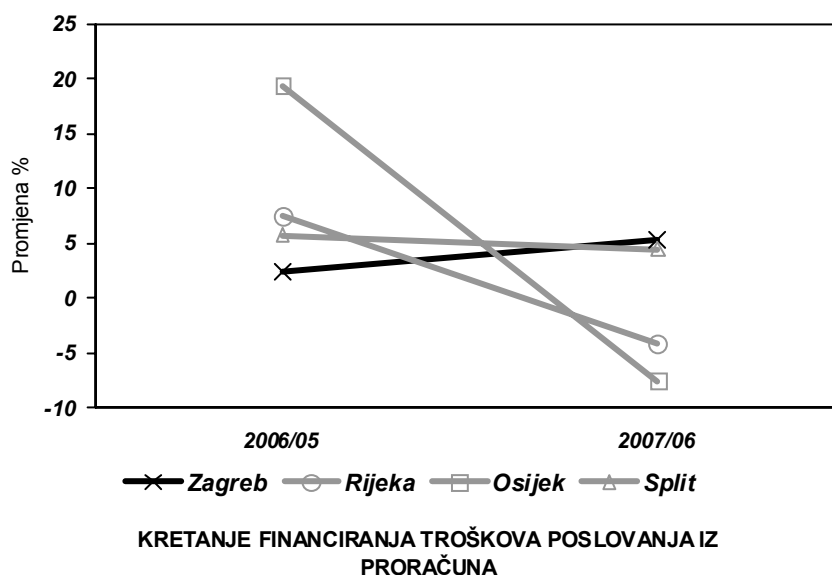


Slika 9.

Naziv sveučilišta	2005.		2006.				2007.			
	Troškovi zaposlenih (konta 31)	Materijalni troškovi (konta 32 i 34)	Troškovi zaposlenih (konta 31)	TZ 06. / 05.	Materijalni troškovi (konta 32 i 34)	MT 06. / 05.	Troškovi zaposlenih (konta 31)	TZ 07. / 06.	Materijalni troškovi (konta 32 i 34)	MT 07. / 06.
Sveučilište u Zagrebu	760.136.629	119.259.358	823.380.361	108,3	122.101.807	102,4	890.245.951	108,1	128.609.454	105,3
Sveučilište u Rijeci	147.270.537	19.975.284	169.052.946	114,8	21.470.828	107,5	166.982.778	98,8	20.593.384	95,9
Sveučilište u Osijeku	112.325.646	20.684.877	140.940.965	125,5	24.694.861	119,4	158.886.640	112,7	22.844.781	92,5
Sveučilište u Splitu	124.593.231	19.165.595	155.313.020	124,7	20.270.513	105,8	172.673.685	111,2	21.183.167	104,5
Sveučilište u Zadru	33.442.699	3.859.702	41.859.818	125,2	5.039.178	130,6	50.476.783	120,6	3.841.259	76,2
Sveučilište u Dubrovniku	15.009.301	3.941.638	20.628.802	137,4	5.397.864	136,9	21.712.179	105,3	4.940.602	91,5
Sveučilište u Puli	46.000	0,00	0,00		409.283		24.427.055		2.533.392	
Sveučilište u Rijeci (i Puli)	147.316.537	19.975.284	169.052.946	114,8	21.880.111	109,5	191.409.833	113,2	23.126.776,00	105,7

Tablica 3. – Doznačeno iz državnog proračuna za redovnu djelatnost (A621001, A621002, ...) sveučilišta u RH u 2005., 2006. i 2007.

Sličan, nepovoljan, trend pokazuje se i u kategoriji financiranja materijalnih troškova ali samo za 2006. godinu, kada su ostala sveučilišta u RH ostvarila znatno veći relativni porast, Sl. 10.

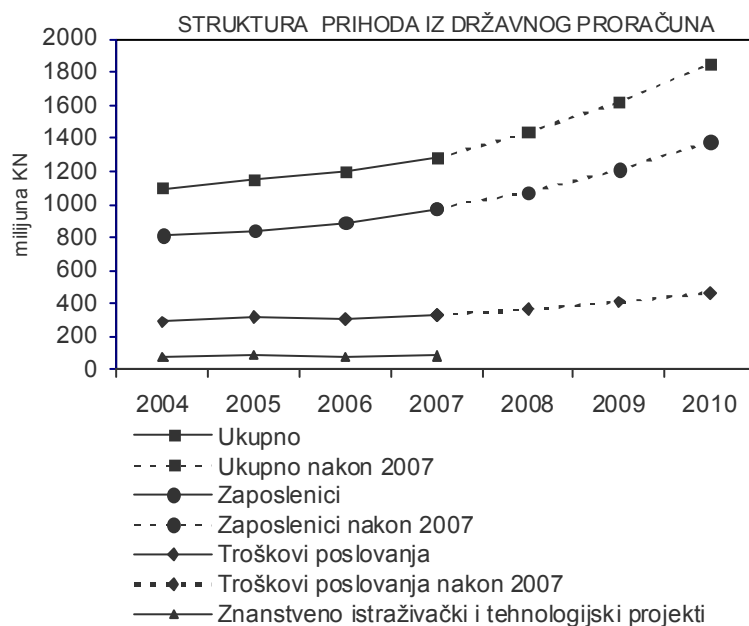


Slika 10.

U 2007. taj je trend u potpunosti zaustavljen, pa je relativni porast na Sveučilištu u Zagrebu bio uravnotežen na nacionalnoj razini, ali još uvijek manji od najavljivanog. Za Sveučilište u Rijeci i ovdje vrijedi prethodno objašnjenje.

8. 2. Proračun i istraživačko sveučilište

Struktura prihoda iz Državnog proračuna prikazana je na slici 11, i temeljena je na podacima iz završnih izvješća sastavnica za godišnja razdoblja. Vidljiv je trend porasta financiranja



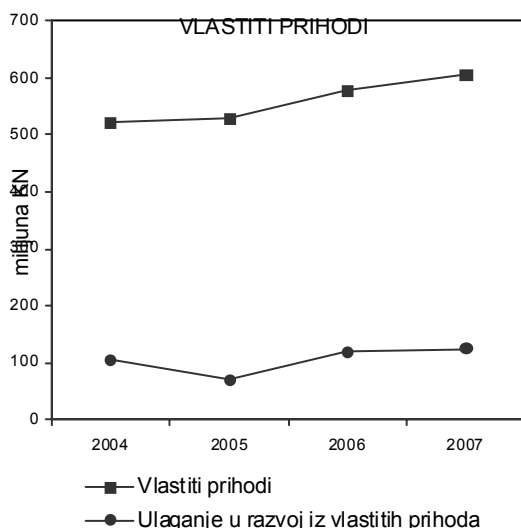
Slika 11.

troškova zaposlenika i troškova poslovanja, dakle i ukupnih troškova. Zabrinjavajući je međutim stagnirajući trend financiranja znanstvenoistraživačkih i razvojno-tehnoloških projekata. Želi li Sveučilište dostići ili približiti se razini “istraživačkih” sveučilišta, moraju se povećati ulaganja u istraživanja.

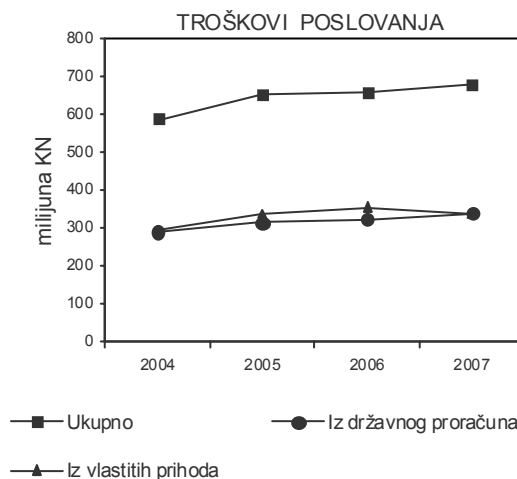
Mogući izvori povećanih ulaganja u istraživanja mogu se postići:

- povećanim financiranjem iz proračuna, jednim dijelom smatra se destimulativnim pristupom,
- sudjelovanjem u istraživačkim projektima financiranim iz međunarodnih fondova,
- financiranjem iz privatnih izvora s ciljanim korisnikom,
- vlastitim financiranjem.

Sve navedene kategorije vezane su ili uz pregovore s glavnim financiјerom ili uz razvojne potrebe društva i gospodarstva kao pokretača razvitka. Jedino posljednja kategorija predstavlja mogućnost financiranja koja ovisi isključivo o poslovanju Sveučilišta.



Slika 12.



Slika 13.

Na slici 12. prikazano je kretanje vlastitih prihoda na Sveučilištu u posljednje četiri godine, ali isto tako i ulaganja u vlastiti razvoj iz vlastitih prihoda, gdje je očito da postoji rezerva za ulaganja u razvoj kao preduvjet za istraživanja. Istodobno slika 13. pokazuje strukturu financiranja troškova poslovanja gdje je vidljivo da se oni financiraju iz vlastitih prihoda u iznosu od približno 50 posto. Očito je da bi se povećanim financiranjem troškova poslovanja iz proračuna oslobodila sredstva za ulaganja u razvoj i na taj način povećao istraživački potencijal Sveučilišta.

8. 3. Sredstva za posebnu međunarodnu suradnju i za transfer tehnologije

Aktivnosti Ureda i sastavnica Sveučilišta, koje su se u kalendarskoj godini 2007. odvijale temeljem bilateralnih ugovora, financirane su iz stavke proračuna Sveučilišta na osnovi odluke Senata. Sredstva su korištena za provođenje sljedećih aktivnosti: razmjenu sveučilišnih nastavnika, razmjenu studenata, konferencije o reformi visokog obrazovanja, tiskanje

promotivnih materijala na engleskom jeziku. Sredstva su sastavnicama doznačena sredinom i potkraj 2007.

Predstavnici Svjetske banke početkom godine 2007. pokazali su zanimanje za uključivanje Sveučilišta u Zagrebu u projekt *Science and Technology Project* te dali podršku takvoj inicijativi. Nakon gotovo godinu dana pregovora, sastanaka, dobivanja pristanka svih partnera u projektu te, konačno, suglasnosti resornog ministarstva, koje je i nadležno za provedbu projekta, dobiven je konačan pristanak da se Sveučilište uključi u projekt koji je ušao u drugu polovicu svoje provedbe. Temeljem izrađenog Poslovnog plana, zatražena su sredstva (530.000 eura) za potrebe uspostave Ureda za transfer tehnologije. Uz samo činjenicu kako adekvatna novčana sredstva osiguravaju i bolju kvalitetu usluga, za Sveučilište je važno i to da je prepoznato kao relevantni partner koji je bio isključen iz projekta te da mu od samog početka definiranja projekta i partnerskih institucija resorno ministarstvo nije dalo podršku.

8. 4. Fond za razvoj Sveučilišta

Temeljem odredbi Statuta Sveučilišta uspostavljen je Fond za razvoj Sveučilišta u koji sastavnice sveučilišta izdvajaju dio sredstava stečenih vlastitom djelatnošću te dio iz dijela prihoda izvan Programa osnovne djelatnosti. Prihvatanjem Pravilnika o osnovama financiranja Sveučilišta u listopadu 2007., stečeni su uvjeti za pokretanje Fonda u koji će se sredstva doznačivati dvaput godišnje počevši od 1. siječnja 2008.

Upravljanje Fondom bit će povjereno Odboru za upravljanje Fondom, za čije su osnivanje konzultacije u tijeku. Istodobno teku pripreme za izradu pravilnika o korištenju sredstava fonda kojim će biti riješene programske osnove te načini i uvjeti korištenja sredstava. Programske osnove usmjeravanja sredstava bit će sukladne razvojnoj strategiji Sveučilišta, a to je:

- podizanje vrsnoće Sveučilišta u obrazovnom i istraživačkom dijelu,
- poticanje i praćenje aktivnosti vezanih uz ispunjenje normi za certifikaciju i akreditaciju,
- poticanje i financiranje istraživačkih djelatnosti na Sveučilištu,
- informatizacija i uspostava sustava upravljanja Sveučilištem.

8. 5. Pravilnik o osnovama financiranja Sveučilišta u Zagrebu

Prelaskom na novi način financiranja Sveučilišta od Vlade RH putem cjelovitog iznosa – *lump sum* financiranje, bilo je potrebno usvojiti nova pravila za donošenje proračuna sveučilišta kao i načina financiranja sastavnica unutar Sveučilišta. Zbog tih razloga izrađen je *Pravilnik o osnovama financiranja Sveučilišta*, koji je Senat usvojio u listopadu 2007. Pravilnikom se uređuju odnosi stjecanja i raspodjele sredstava iz proračuna RH, kao i vlastitih prihoda i ostalih prihoda.

Osnovne značajke Pravilnika jesu:

- uvjeti stjecanja i raspodjele prihoda od programa osnovne djelatnosti (POD), programa dopunske djelatnosti (PDD), programa prateće djelatnosti (PPD);
- postupak donošenja konsolidiranog proračuna koji se sastoji od proračuna Sveučilišta i sastavnica (čl. 114. Statuta Sveučilišta), ustrojbenih jedinica (čl. 115.) i pravnih osoba

(čl. 116.). Proračun Sveučilišta uključuje sva sredstva stečena iz POD-a, PDD-a i PPD-a, čime formira se cjeloviti iznos (*lump sum*);

- Odbor za proračun utvrđuje sadržaj i strukturu konsolidiranog proračuna Sveučilišta koji se prihvaća po utvrđenom postupku i kalendaru – Senat donosi proračun do 31. prosinca tekuće godine, a do 15. siječnja dostavljaju se rješenja sastavnicama o cjelovitom iznosu koji će se doznačiti, postupak pri donošenju rebalansa itd.;
- standardna opterećenja i obveze u nastavi – preuzeto iz Kolektivnog ugovora;
- način utvrđivanja broja radnih mjesta za POD;
- ostala temeljna načela financiranja visokog obrazovanja, studentskih programa i ostalih ustanova iz čl. 114., 115. i 116. Statuta Sveučilišta.

Definirani su troškovi POD-a koji se financiraju iz cjelovitog iznosa na temelju sklopljenog ugovora s MZOŠ-om, i to:

- troškovi rada zaposlenika – za POD iz cjelovitog iznosa
- troškovi poslovanja – za POD
- troškovi programa dopunske djelatnosti -PDD
- troškovi programa prateće djelatnosti – PPD
- svi troškovi rada pravnih osoba (studentski centri, trgovačka društva, instituti, ustanove i dr.) kojima je osnivač Sveučilište ulaze u proračun Sveučilišta, ali su izvan cjelovitog iznosa.

Usvojene su prelazne i završne odredbe koje definiraju slijed događanja:

- mjeseca nakon usvajanja sastavnice su dužne utvrditi privremeni ukupni zbirni koeficijent zaposlenika – UZKZ,
- do kraja ak. god. 2007./2008. treba uskladiti programe i upisne kvote,
- na kraju 2007. utvrđuje se privremeni UZKZ sastavnica financiran iz proračuna,
- 30 dana od prihvaćanja UZKZ-a potrebno je izraditi akt o ustroju radnih mjesta,
- Pravilnik stupa na snagu 8 dana od objave na www.unizg.hr

8. 6. Studentski standard

8. 6. 1. Postojeće stanje

Sveučilište u Zagrebu i studentski centri brinu se za studentski standard, a posebice za prehranu i smještaj studenata. Što se tiče smještajnih kapaciteta, Studentski centar u Zagrebu ima ukupno 7.300 kreveta (podnosi se 12.500 zahtjeva za smještaj) i 200 kreveta u Studentskom centru u Varaždinu. Oni ne zadovoljavaju potrebe studenata zagrebačkog Sveučilišta, i zato je potrebno preciznije definirati način, oblik i rokove izgradnje 5.000-6.000 novih smještajnih kapaciteta: moguće su lokacije Borongaj i Studentsko naselje “Stjepan Radić”.

Postojeći objekti, osim Studentskog naselja “Dr. Ante Starčević” u Zagrebu i Studentskog doma u Varaždinu, stari su, zapušteni i neodržavani pa je program obnove i rekonstrukcije hitna zadaća.

Studentski dom “Ivan Meštrović” u Zagrebu sudskom je presudom vraćen vlasniku Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti, ali dogovorom između Sveučilišta u Zagrebu, HAZU i Studentskog centra u Zagrebu u veljači 2008. postoji mogućnost produljenja najma za još jednu akademsku godinu.

Studentska prehrana realizira se u restoranima studentskih domova i na gotovo svim fakultetima kroz iznajmljivanjem prostora privatnim restoranima ili Studentskom centru.

U godini 2007. u ZUK-u Borongaj bivši je vojni restoran adaptiran i preuređen u studentski i tako je postao jedan od najbolje opremljenih i najbolje organiziranih restorana u Hrvatskoj. Investicija Studentskog centra iznosila je nešto više od 20 milijuna kuna.

8. 6. 2. Potrebne mjere

Za studentski smještaj i prehranu potrebno je preurediti postojeći sustav subvencije i kroz novi sustav studentskog standarda povećati smještajni kapacitet i racionalizirati učinkovitost sustava studentske prehrane.

Model financiranja, tzv. „*lump sum*“, potrebno je primijeniti na godišnjoj razini i po dobro planiranim iznosima primijeniti ga i na studentske centre koji u svojim djelatnostima imaju i privremeno zapošljavanje studenata, što znatno utječe na studentski standard.

8. 7. Financiranje studentskih projekata

Posebna pozornost usmjerena je na studentsku autonomiju i inicijativu u realizaciji vlastitih programa i projekata za što su izdvojena znatna sredstva u proračunu. Studentski zbor Sveučilišta u Zagrebu potkraj studenoga 2006. raspisao je natječaj za provedbu studentskih programa u 2007. godini. Na natječaj su prijavljena 343 projekta, a zatraženo je 14.482.369,79 kn. Dio proračuna Studentskog zbora Sveučilišta u Zagrebu za ostvarenje studentskih programa koji je odobrio Senat Sveučilišta iznosio je 3.198.000,00 kn. Tim je iznosom financirano 187 studentskih projekata. Dio proračuna za troškove poslovanja Studentskog zbora iznosio je 450.000,00 kn, a dio proračuna za međunarodnu suradnju iznosio je 127.000,00 kn. Ukupni proračun Studentskog zbora Sveučilišta u Zagrebu iznosio je 3.775.000,00 kn. Temeljem odluka Skupštine Studentskog zbora i Rektorskog kolegija u širem sastavu imenovano je Povjerenstvo za vrednovanje studentskih programa.²²

Skupština Studentskog zbora donijela je 3. travnja 2007. proračun Studentskog zbora Sveučilišta u Zagrebu za 2007. godinu koji je temeljen na prijedlogu koji je izradilo Povjerenstvo. Senat Sveučilišta u Zagrebu na sjednici održanoj 15. svibnja 2007. prihvatio je proračun Studentskog zbora.

U proračunu Studentskog zbora nisu sudjelovali studenti Filozofskog fakulteta, Prirodoslovno-matematičkog fakulteta, Pravnog fakulteta i Muzičke akademije, temeljem odluke studentskih predstavnika tih fakulteta o nepoštivanju pravila o provedbi natječaja za studentske programe, što je posljedica ranijeg raslojavanja u Studentskom zboru. Kako su studenti spomenutih sastavnica ipak priredili prijedloge projekata, rektor je, uočavajući opasnost da mnogi studenti koji nisu odgovorni za nepoštivanje procedure budu *de facto* zbog toga oštećeni, predložio Rektorskom kolegiju u širem sastavu provedbu dodatne evaluacije. Rektorski kolegij je, prihvaćajući taj prijedlog, također odlučio da se za financiranje tih projekata osiguraju dodatna sredstva iz sveučilišnog proračuna i iz proračuna Muzičke akademije, PMF-a i studentskih projekata Veterinarskog fakulteta.

²² Povjerenstvo je djelovalo u sastavu: prof. dr. sc. Helena Jasna Mencer, prof. dr. sc. Damir Boras, prof. dr. sc. Aleksandar Štulhofer, mr. sc. Igor Štoković, Irena Bagarić prof. i Olga Šarlog Bovoljak te studenti Mislav Banek, Mate Omazić, Martina Laković, Danijel Kokotović, Romeo Bello, Marko Krička i Mirko Bakula.

Od ukupnog iznosa proračuna za studentske projekte, 26,48 posto predviđeno je za stručne programe, 20,10 posto za programe međunarodne suradnje, 18,79 posto za sportske programe, 15,81 posto za studentske medije, 12,73 posto za stručno-sportske programe, 4,44 posto za kulturne programe i 1,65 posto za ostale programe.

Sva sredstva za pojedine programe Sveučilište je dodjeljivalo sastavnicama na kojima studira student nositelj programa, bez obzira na to je li projekt prijavila studentska udruga, podružnica Studentskog zbora ili pojedinac. Daljnja realizacija projekta i trošenje sredstava obavljalo se na razini sastavnica zaduženih i odgovornih za praćenje kvalitete i financijski nadzor.

8. 8. Financiranje studentskog športa

Uočeni nedostaci vezani uz organizirani sveučilišni šport, gdje su sveučilišne aktivnosti ovisile o organizaciji putem studentskih projekata te neredovitim i nepoznatom financiranju, riješeni su nizom organizacijskih i mjera. Uz pomoć i podršku Studentskog zbora Sveučilišta u Zagrebu, Udruge nastavnika tjelesne i zdravstvene kulture Sveučilišta u Zagrebu te Zagrebačkog sveučilišnog športskog saveza osmišljen je ustroj i rad Ureda za šport Sveučilišta u Zagrebu. U prvoj godini djelovanja, za koju nije bilo osigurano financiranje u proračunu sveučilišta, u dogovoru sa Studentskim zborom financijska sredstva namijenjena financiranju Sveučilišnog športskog prvenstva studenata preusmjerena su Uredu za šport Sveučilišta, a ne Studentskom zboru, kako je do tada bio slučaj. Prethodnim sustavom neredovitog financiranja stvorio se dug od 87.710,97 kn za sezonu 2005./06. te 300.671,00 kn za sezonu 2006./07., koji je saniran tijekom 2007. godine.

Ured za šport uspostavljen je u travnju 2007., a Pravilnik Ureda za šport usvojen je na 13. sjednici Senata u svibnju 2007.

Osnovne zadaće Ureda za šport jesu:

- objedinjavanje športskih aktivnosti na Sveučilištu,
- osiguravanje uvjeta za razvoj športa na Sveučilištu,
- organizacija i osmišljavanje provedbe sveučilišnih športskih prvenstava i priredbi,
- izrada proračuna za potrebe sveučilišnih športskih aktivnosti na razini koja ne obuhvaća aktivnosti unutar plana i programa sastavnica,
- poticanje na bavljenje masovnim studentskim amaterskim športom,
- predlaganje nagrađivanja studenata i ostalih športaša i zaslužnih koji su postigli vrijedne športske uspjehe i zasluge,
- vođenje sveučilišnih selekcija.

Ured za šport ima sjedište u Savskoj 25 u zgradi Studentskog centra. Članovi Ureda izradili su proračun za sezonu 2007./2008. u iznosu od 560.436,00 kn (+ veslanje, Sveučilišno športsko prvenstvo RH, turniri u RH i inozemstvu, EP Sveučilišta u veslanju) koji je usvojio Senat i time omogućio provedbu Sveučilišnog športskog prvenstva studenata u 22 različita sporta po sustavu liga natjecanja.

Liga sustav natjecanja studenti su prihvatili s oduševljenjem, jer im omogućava višestruko veći broj utakmica kroz natjecanje. Suradnjom i dogovorom sa Zagrebačkim holdingom Sveučilište je dobilo višenamjenske dvorane na korištenje i time omogućilo odigravanje 3 utakmice u jednom terminu, što također pridonosi kvaliteti natjecanja.

8. 9. Stambeno kreditiranje

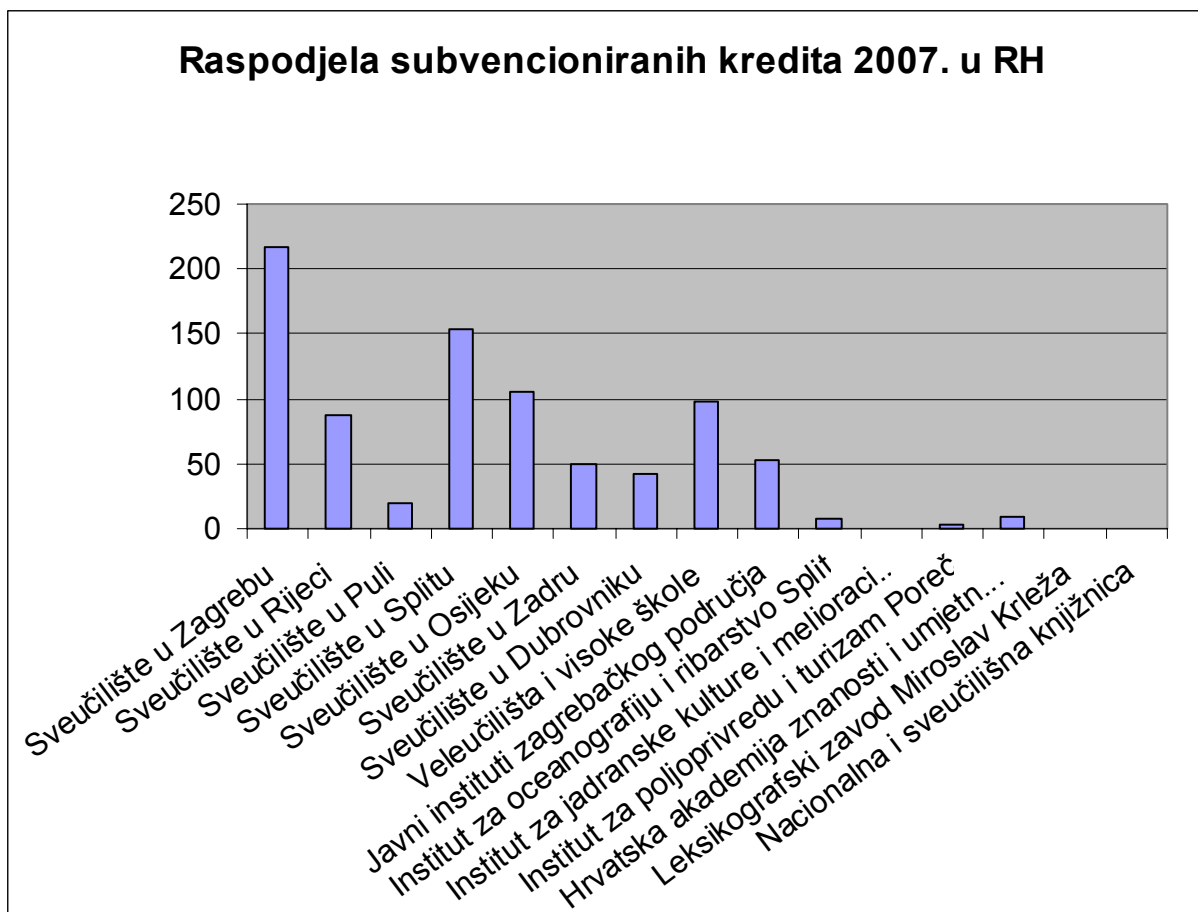
Temeljem ugovora potpisanog između Sveučilišta u Zagrebu i Zagrebačke banke d.d. (rujan 2005.) zaposlenicima Sveučilišta i ostalim zaposlenicima u sustavu znanosti i visokog obrazovanja odobrava se korištenje stambenih kredita po povoljnijim kamatnim stopama te omogućuje kreditiranje zaposlenika koji imaju Ugovor o radu na određeno vrijeme. U 2007. podneseno je 270 zahtjeva za nesubvencionirani stambeni kredit, od toga je realizirano 188 zahtjeva.

U proteklih godinu dana izdano je šesnaest potvrda kojima se pojedinim korisnicima subvencioniranih kredita (2003.-2004.) povećava iznos subvencije ostvaren prema utvrđenom Pravilniku (2003.) u ukupnom iznosu 330.000,00 € te trideset i dvije konverzije ranije realiziranih komercijalnih kredita u kredit s nesubvencioniranom kamatnom stopom.

Na temelju odluke Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, u godini 2007., prema ugovoru sklopljenom sa Zagrebačkom bankom d.d., Sveučilištu u Zagrebu odobreno je 217 subvencioniranih stambenih kredita, od čega je do 31. prosinca realizirano 66. Raspodjela subvencioniranih kredita unutar hrvatskog visoko-obrazovnog sustava prikazana je u Tablici 4.

Naknadno je resorno ministarstvo odlučilo kako će izvan te kvote odobriti sve zahtjeve zaposlenika sa statusom znanstvenika povratnika iz inozemstva te je na Sveučilištu formirana lista s četvero kandidata.

U siječnju 2008. potpisan je I. dodatak ugovoru o subvencioniranim kreditima, prema kojem se rok za realizaciju produljuje do 30. lipnja 2008., a kandidati će moći iskoristiti i pravo realizacije kredita uz kamatnu stopu izraženu u kunama.



Tablica 4.

8. 10. Razvoj sveučilišnog informatičkog sustava

Sveučilište u Zagrebu s približno 70.000 preddiplomskih, diplomskih i poslijediplomskih studenata, 8.000 zaposlenih, više od 400.000 m² izgrađenog prostora i godišnjim proračunom više od 2,2 milijarde kuna, računajući i Studentski centar, predstavlja složeni poslovni sustav. Danas njega, nažalost, karakterizira loša informacijska povezanost, nemogućnost uvida u stanje osnovnih parametara (npr. studenti, programi, kalendar...) i u poslovanje sastavnica, a sve na razini predviđenoj Statutom Sveučilišta.

Uvođenje učinkovitog poslovno-informatičkog sustava postalo je imperativom i osnovnim preduvjetom uspješnog poslovanja. Radi toga je pokrenut projekt Integrirani poslovno-informacijski sustav visokih učilišta – IPISVU, u okviru kojeg će biti postavljen sustav korporativnog upravljanja.

Sveučilište i sastavnice koristit će se poslovno-informacijskim sustavom kao servisom koji im omogućuje zaštićeno i sigurno obrađivanje podataka iz domene vlastitog i zajedničkog poslovanja. Zato se sustavu mora pristupiti isključivo autorizacijom i autentikacijom. Prilikom uvođenja novog sustava treba što većim automatizmom moći preuzeti sve kvalitetne podatke iz postojećih sustava (*Laus, Navision*) bez potrebe prepisivanja.

Sustavom se povezuje:

- *Funkcija informiranja i formalnog odlučivanja*: upravljanje dokumentima, pravni akti, odluke, govori, zapisnici, urudžbeni zapisnik, zaprimanje dokumenata, pismohrana i t. d.
- *Eksterna komunikacija i razmjena podataka*: Sveučilište, vijeća područja, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Nacionalno vijeće za obrazovanje, Nacionalno vijeće za znanost, matična povjerenstva, HZZO, mirovinsko osiguranje, Državni zavod za statistiku, Državna riznica i t. d.
- *Interna razmjena podataka*: Statut, Pravilnici, Pozivi, materijali i zapisnici, Fakultetsko vijeće, odbori i povjerenstva itd.
- *Funkcija upravljanja ljudskim potencijalima*: matična evidencija zaposlenika, evidentiranje vanjskih suradnika, izbori u zvanja i radna mjesta, ugovori o radu, izvješća o radu, nastavna opterećenja na fakultetu, angažman izvan fakulteta, rješenja za plaće itd.
- *Funkcija upravljanja imovinom*: oprema, prostor, održavanje zgrada, tekuće održavanje, investicijsko održavanje, angažman prostora, inventura, upravljanje nematerijalnom imovinom itd.
- *Funkcija financija i računovodstva*: izrada financijskog plana, izrada planova nabave po mjestima odgovornosti, izrada konsolidiranog plana nabave, investicijski programi, dugotrajna imovina, materijalno knjigovodstvo, funkcija nabave itd.
- *Funkcija upravljanja projektima*: upravljanje proračunskim i neproračunskim projektima, praćenje projekata po strukturi troškova itd.
- *Potrebne veze sa sustavima*: Studentska služba (ISVU), ISSP/ISSX, fakultetski web.

9. PROSTORNI RAZVOJ SVEUČILIŠTA

9.1. Uvodne napomene

Tijekom godina rasla je potreba za povećanjem, reorganizacijom i uređenjem nastavno-istraživačkih prostora na Sveučilištu u Zagrebu. Danas je ona postala kritična. Problem prostora očituje se u činjenici da se u proteklom desetljeću broj studenata udvostručio, što nije bilo popraćeno odgovarajućim povećanjem prikladnih studijskih, u prvom redu prostornih kapaciteta. Danas se to osobito oslikava u krajnje zabrinjavajućim uvjetima izvedbe studija na fakultetima na kojima je povećanje broja studenata raslo i brže od prosječnog rasta. Nadalje, nastava na nekim sastavnicama održava se u unajmljenim prostorima, na nekim sastavnicama prostori su bili raspršeni na više lokacija, ili su pak prostori u starim zgradama postali neprimjereni za suvremene laboratorijske uvjete. Konačno, prilagodba bolonjskoj reformi s naglaskom na manjim nastavnim grupama te intenzivnijem praktičnom radu dodatno je dovela prostorne probleme na Sveučilištu u prvi plan.

Pokretanje aktivnosti radi rješavanja prostornih problema i definiranja cjelovitog prostornog razvoja Sveučilišta ubrzala su dva čimbenika: program Vlade Republike Hrvatske za kapitalna ulaganja u razvoj hrvatskih sveučilišta i ustupanje prostora za osnivanje Znanstveno-učilišnog kampusa Borongaj kao prostora za budući razvoj Sveučilišta u Zagrebu. Izazov koji su Predsjednik i Vlada Republike Hrvatske postavili u listopadu 2006. pred Sveučilište u Zagrebu spremno smo prihvatili te je nakon četiri mjeseca analiza i konzultacija čelništvo ponudilo Senatu polazne osnove za prostorni plan Sveučilišta u Zagrebu do godine 2010., kojima je Senat dao punu i jednoglasno podršku.

9.2. Okviri za prostorni razvoj Sveučilišta

Kao podloga za izradu polaznih osnova za prostorni plan Sveučilišta za razdoblje od 2007.-2010., početkom 2007. naručena je studija od Geodetskog fakulteta o statusu nekretnina na Sveučilištu. Najveći dio prostora kojim se koristi Sveučilište u njegovom je vlasništvu, dijelom vlasništva (Arhitektonski-Geodetski-Građevinski fakultet) koriste se druge institucije te se traži povrat prostora, dio nekretnina kojima se koriste fakulteti predviđene su za povrat Crkvi, a dio prostora kojim se koriste fakulteti unajmljen je. Namjera je uprave Sveučilišta da u ovom mandatu definira vlasnički čist trajni smještaj svih svojih članica. S obzirom na stanje upisa vlasništva, studija je među ostalim utvrdila:

1. samo devet (9) sastavnica (fakulteta/akademija) ima riješene vlasničke odnose,
2. osam (8) sastavnica (fakulteta/akademija) u postupku je rješavanja vlasništva,
3. šesnaest (16) sastavnica (fakulteta/akademija) nije ni pokrenulo (iz različitih razloga) pitanje rješavanja vlasništva nad nekretninama kojima se koriste,
4. kod gotovo svih članica vidljiv je nesklad u podacima između katastra i zemljišne knjige.

Rezultati studije upozorili su na nužnost osnivanja stručne skupine koja će koordinirati i razriješiti imovinsko-pravnu situaciju u suradnji sa sastavnicama Sveučilišta.

Početkom godine 2007., također kao podloga za izradu prostornog plana, Sveučilište je obavilo anketiranje sastavnica o broju studenata na različitim razinama studiranja, o broju

nastavnika, novaka i vanjske suradnje, o nenastavnom osoblju te o projekcijama budućih potreba za osobljem. Anketa je kod svih sastavnica pokazala tendenciju rasta, što možda neće biti u skladu sa strukturnim promjenama koje donosi Bolonjski proces. No potvrda stvarnog trenda moći će se početi pratiti tek u jesen 2008. kada će započeti realizacija diplomskih studijskih programa.

9.3. Strateške odrednice za prostorni plan Sveučilišta u Zagrebu

Na sjednici Senata 17. travnja 2007. prihvaćen je materijal *Strateške odrednice za prostorni plan Sveučilišta u Zagrebu*, koji je prethodno prihvatilo Povjerenstvo za donošenje prostornog i investicijskog plana. Predloženi i prihvaćeni materijal daje osnovni okvir za planiranje prostornog razvoja Sveučilišta. Okvir je dovoljno precizan da se na njemu može planirati kredit za kapitalna ulaganja, a u isto vrijeme dovoljno otvoren da se uključe i inicijative koje su se dogovarale i razvijale paralelno s njegovom izradom, poput kampusa Borongaj ili novog prostora za Akademiju likovnih umjetnosti.

Materijal sadrži kratak povijesni pregled prostornog razvoja Sveučilišta identificirajući prijelomne točke u tom razvoju u posljednjih 150 godina i definirajući kampus Borongaj kao logičan iskorak. Materijal se također referira prema dosadašnjim i mogućim budućim trendovima na Sveučilištu kako bi naznačio bitne odluke za prostorni razvoj. U dokumentu je kroz karte oslikan razmještaj sveučilišnih sadržaja na razini Hrvatske i Grada Zagreba. Planirani razmještaj sveučilišnih sadržaja pojačat će njihovu koncentraciju u tri zone u Zagrebu: središnji kampus, sjeverni kampus i istočni kampus koji uključuje Borongaj. Buduće koncentracije se, nadalje, analiziraju prema gustoći korisnika, elementima prometne povezanosti, informatičkoj infrastrukturi, studentskom standardu, športskim sadržajima i odnosu prema ekstenzijama Sveučilišta (sveučilišne bolnice, instituti, inkubatori, razvojni centri). U završnom poglavlju o prostorno-razvojnoj aktivnosti Sveučilišta rekapitulirana je buduća građevinska aktivnost: do 2012. trebalo bi sagraditi 14 novih fakultetskih zgrada (1 u Varaždinu, 13 u Zagrebu, od toga 8 na Borongaju), staviti na raspolaganje Senatu 9 ispražnjenih zgrada (od kojih bi Sveučilište zadržalo jednu) i od države bi se tražilo vraćanje dviju zgrada u nadležnost Sveučilišta – Sveučilišne knjižnice i zgrade na Marulićevu trgu 19.

Povijesna zgrada Sveučilišne knjižnice i zgrada na Marulićevu trgu 19, koja je u vlasništvu MZOŠ-a, sa susjednom zgradom na Marulićevu trgu 20 (PMF, FKIT, FBF) čine povijesni urbani sklop koji je donedavno predstavljao identitet Sveučilišta u Zagrebu. Čelništvo Sveučilišta svjesno je da Državni arhiv također izvorno baštini zgradu Sveučilišne knjižnice te je zainteresirano za oblik kohabitacije s institucijom Državnog arhiva koja će omogućiti budućim generacijama studenata da se identificiraju s prostorom Knjižnice i tradicijom svog sveučilišta. Sveučilišna knjižnica i dvije zgrade na Marulićevu trgu bile bi središte sveučilišnih poslijediplomskih studija i istraživanja. S ovim urbanim sklopom prostornu i funkcionalnu cjelinu stvara i Botanički vrt i Studentski centar. Na taj način ovo postaje središte i najreprezentativniji dio zagrebačkog Sveučilišta, urbana prepoznatljivost Sveučilišta u njegovom nastojanju da se pozicionira u europskom visokoškolskom okruženju.

Ostvarenjem ovih polaznih osnova do godine 2010., tj. do kraja mandata ovog rektorskog tima, u potpunosti bi se ostvarile postavke programa sadašnjeg rektora predočenog godine 2006. Podsjećamo, tim je programom bilo predviđeno da će se 2010. djelatnosti svih sveučilišnih sastavnica, kao i integrirane djelatnosti Sveučilišta odvijati u vlastitim prostorima, i to tako da će svi djelatnici i studenti Sveučilišta raditi i studirati u približno

jednakim uvjetima. Važno je također podsjetiti kako je tim rektorskim programom zacrtano da će realizacija novog investicijskog ciklusa započeti do 1. lipnja ove godine, što jasno upozorava na urgentnost donošenja daljnjih odluka i mjera zacrtanih ovim prostornim planom.

Uključenje novog prostora na Borongaju kao središta istočnog sveučilišnog kampusa koje je uslijedilo kasnijim razvojem događaja, čini predloženi prostorni plan puno ambicioznijim u usporedbi s projekcijama iz 2006. Prepoznamo stoga ovaj plan kao temelj za prostorni i djelatni razvoj Sveučilišta u nekoliko desetljeća koja su pred nama. Upravo na tim premisama i s takvom motivacijom preuzeli smo, zajedno s mnogim kolegama na sveučilišnim sastavnicama i u sveučilišnim tijelima, časnu, čak bismo rekli povijesnu, ali i krajnje zahtjevnu i odgovornu zadaću; zacrtati prostorni plan u čijem će punom ostvarenju Sveučilište i njegova buduća čelništva biti angažirana i nakon 2010.

9. 4. Promjene stanja sveučilišnih nekretnina

Tijekom godine 2007. Sveučilište u Zagrebu povećalo je svoj portfelj nekretnina. Vlada je vratila gospodarstva Šašincev (75 ha) Agronomskom fakultetu. Od Vlade RH dobiveno je zemljište u Dugom Selu (100 ha) za potrebe Veterinarskog fakulteta te zgrada u Ilici (4.000 m²) za potrebe Akademije likovnih umjetnosti. Grad Zagreb poklonio je zemljište (66.524 m²) Grafičkom fakultetu za potrebe dogradnje zgrade. Dogovorom između MZOŠ-a i Ministarstva zdravstva definirana je parcela u okviru Kliničke bolnice "Sestre milosrdnice" za izgradnju novog Stomatološkog fakulteta. Svakako najvažniji moment u definiciji razvoja Sveučilišta jest ponuda Vlade da Sveučilište razvije svoje sadržaje – fakultete i objekte studentskog standarda, unutar prostora ZUIK-a Borongaj, te mu je na privremeno korištenje, do izgradnje novih fakultetskih zgrada, predano 10 objekata (20.000 m²).

Sveučilište je u pregovorima s predstavnicima Crkve radi kupnje zemljišta na Horvatovcu (8.000 m²) za potrebe gradnje ostalih zgrada PMF-a.

Za potrebe nastave u ovoj akademskoj godini 2007./2008. Sveučilište je u dogovoru s MZOŠ-om preuzelo 9 vojnih objekata na Borongaju i većinu privelo svrsi za potrebe Hrvatskih studija, Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta, Fakulteta prometnih znanosti i Pravnog fakulteta. Obnova prvih četiriju objekata trajala je od srpnja do listopada 2007., a vrijednost radova iznosila je 23.533.929 kn. Paralelno s rekonstrukcijom fakultetskih zgrada rekonstruiran je objekt za studentski restoran (oko 24.000.000 kn), uređen je okoliš, SRCE i CARNet uspostavili su IT-infrastrukturu te su osigurani svi uvjeti za uspostavljanje nove autobusne linije za kampus. Opremanje zgrada donesenom i novom opremom uglavnom je dovršeno do 12. listopada, tako da je nastava normalno počela u ponedjeljak 15. listopada.

Preseljenje triju fakulteta na Borongaj omogućilo je određene prostorne kombinacije koje su riješile kratkoročne potrebe drugih fakulteta. Iseljenjem svog prostora u Sigetu, Fakultet prometnih znanosti ustupio ga je, u dogovoru s MZOŠ-om, na godinu dana agenciji HIDRA, koja oslobađa 700 m² u zgradi na Trgu Maršala Tita 3 Pravnog fakultetu. Planiranim preseljenjem svog odjela iz Ilice na Borongaj, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet postojeći najam za 700 m² u zgradi Centra "Slava Raškaj" prepušta Akademiji likovnih umjetnosti. Za prostor Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta u Kušlanovoj ulici zainteresiran je Centar "Vinko Bek". Hrvatski studiji napuštaju prostor kojim su se dosad koristili u Pučkom

otvorenom učilištu, i oni se stavljaju na dogovoreni rok na raspolaganje Fakultetu elektrotehnike i računarstva i znanstvenom projektu Sveučilišta iz područja bioetike.

9. 5. Planiranje budućih kapitalnih investicija

Završetkom poslova prve faze preseljenja na Borongaj započela je druga faza razvoja kampusa – priprema podloga za urbanistički natječaj, te planiranje i programiranje osam novih fakultetskih zgrada i ostalih sadržaja. U studenom 2007. prorektor za razvoj i prostorno planiranje i predstavnici osam fakulteta dogovorili su faze rada na pripremi podloga za buduće arhitektonske natječaje. Svi prijedlozi proći će nekoliko faza provjere i komparativne analize. Planirano je da će do rujna 2008. biti pripremljeni arhitektonski programi za fakultetske zgrade. Ostale planirane fakultetske zgrade (Muzička akademija, Stomatološki fakultet, Farmaceutsko-biokemijski fakultet, Fakultet organizacije i informatike, PMF) zbog svojih specifičnih okolnosti imaju zasebne rasporede razvoja projekata i početaka gradnje.

U jesen 2007. inicijativa o preuređenju vojnog skladišta na Borongaju u “umjetnički inkubator” kao prostor za razvoj umjetničkog istraživanja dobila je podršku umjetničkih akademija i fakulteta, te se sada intenzivno radi na programu rada i korištenja ovog prostora, s planom da preuređenje započne do ljeta 2008. Buduća planiranja i izgradnja studentskih domova na Borongaju čeka precizne definicije od MZOŠ-a u pogledu preferiranog oblika javno-privatnog partnerstva.

9. 6. Financiranje prostornog razvoja Sveučilišta

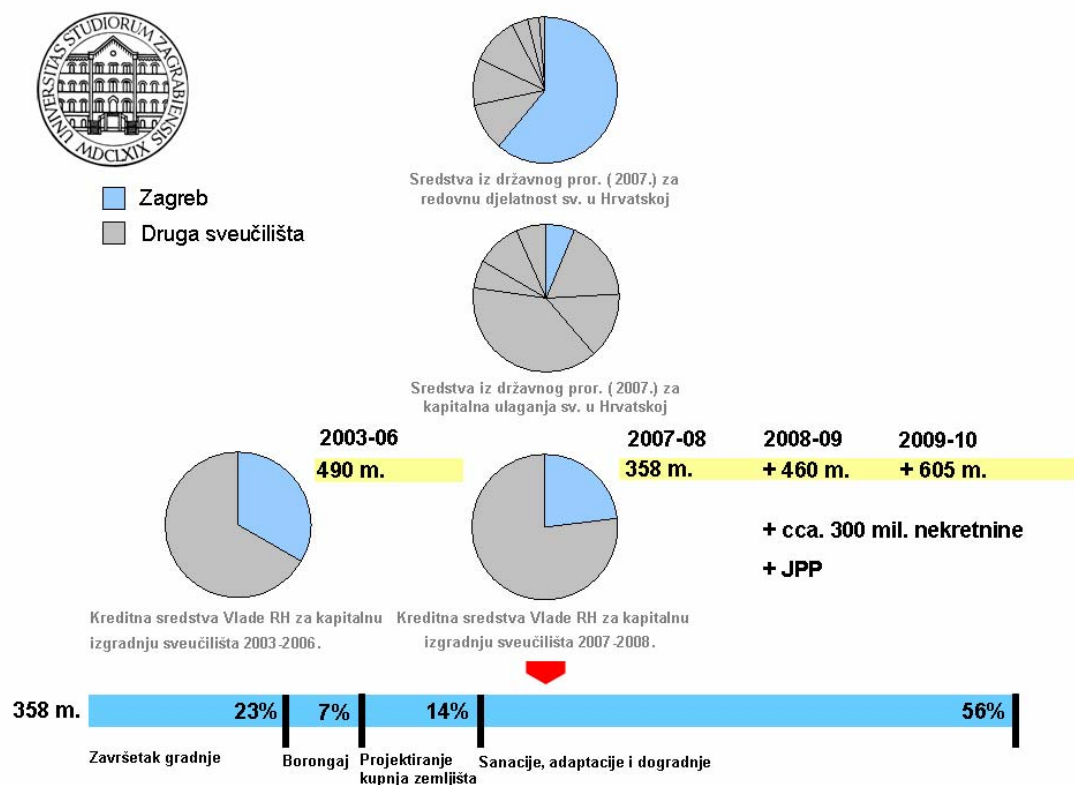
U razdoblju od 2003. do 2007. Sveučilište u Zagrebu koristilo se kreditnim sredstvima za kapitalnu izgradnju u visini od 490 milijuna kuna. Većina sredstava na sastavnicama utrošena je na prijeko potrebne sanacije i adaptacije građevnog fonda Sveučilišta. Ipak, dio sredstava namijenjen je za novu gradnju (dovršenje objekta Kemije i zajedničkog objekta Kemije i Biologije Prirodoslovno-matematičkog fakulteta, knjižnica Filozofskog fakulteta, zgrada Muzičke akademije i dovršetak gradnje Šumarskog fakulteta).

Novi ciklus odobravanja kreditnih sredstava zatekao je Sveučilište s pojedinim, iz objektivnih razloga, nerealiziranim stavkama prethodnog kredita. Stoga se u tijekom pregovora Sveučilišta s MZOŠ-om dogovorio način, uz potvrdu Senata, na koji će se neutrošena sredstva iskoristiti. Tako su sredstva namijenjena Muzičkoj akademiji (29.002.822,72 kn) prepuštena Filozofskom fakultetu kao dio početnih sredstava za građevinsko-obrtničke radove na knjižnici (61 milijun kn), s time da se u novom kreditu taj dio nadoknadi Muzičkoj akademiji. Realizacija sredstava za projektiranje Muzičke akademije zbog pomaka rokova prenosi se za isplatu u 2008.

Senat Sveučilišta u Zagrebu također je odobrio da se neiskorištena sredstva Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u iznosu od 2.309.488,30 kn, koja su bila namijenjena za dovršenje objekta Kemije i zajedničkog objekta Kemije i Biologije, zbog nemogućnosti dogovora s izvođačem radova “Industrogradnjom” prenamijenjene, i dosad je utrošeno 192.183,76 kn. Ostatak sredstava u iznosu od 2.309.488,30 kn u cijelosti će se iskoristiti do kraja 2008.

Tijekom proljeća 2007. obavljani su intenzivni pregovori između Sveučilišta u Zagrebu i MZOŠ-a o visini kredita za kapitalna ulaganja potrebnih za realizaciju prostornog plana

Sveučilišta u Zagrebu. Sveučilište je inzistiralo na definiranju visine ukupnog kredita za razdoblje od četiri godine s naznačenim fazama realizacije kredita. Zahtjev je načelno prihvaćen te je razrađena prva faza realizacije kredita u visini od 358 mil. kuna koja bi se trebala realizirati za godinu i pol dana. Struktura raspodjele tog kredita prikazana je na slici 14., na kojoj je dan i prikaz ulaganja u kapitalnu izgradnju hrvatskih sveučilišta od 2003. do 2007. iz Državnog proračuna.



Slika 14.

Osnovne stavke I. faze kredita dodijeljenog Sveučilištu 2007. čine sljedeći poslovi sa iskazanim postotkom sudjelovanja u kreditu: završetak započetih gradnji iz prethodnog razdoblja (23%), adaptacija zgrada na Borongaju za preseljenje triju sastavnica (7%), kupnja zemljišta i projektiranje novih zgrada (14%), sanacije, adaptacije i dogradnje (56%). Sljedeća kronologija opisuje faze dosadašnje realizacije odobrenog kredita:

- 11. srpnja 2007. Zahtjev za kredit za kapitalna ulaganja za razdoblje od 2007. do 2010. dostavljen MZOŠ-u za II. fazu kreditiranja u iznosu od 1.421.700,00 kn, podijeljen u 3 faze:
 - prva faza 2007./2008. u iznosu od 358.000.000,00 kn
 - druga faza 2008./2009. u iznosu od 460.000.000,00 kn
 - treća faza 2009./2010. u iznosu od 603.700.000,00 kn
- 12. srpnja 2007. Odluka Vlade Republike Hrvatske o davanju prethodne suglasnosti Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa za preuzimanje višegodišnjih obveza kredita za kapitalna ulaganja
- 18. srpnja 2007. Odluka Senata Sveučilišta o raspodjeli kredita II. faze za kapitalna ulaganja

- 27. rujna 2007. Odluka Vlade Republike Hrvatske o davanju prethodne suglasnosti Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa za sklapanje ugovora i preuzimanje višegodišnjih obveza za kredit za kapitalna ulaganja
- 12. listopada 2007. potpisan Ugovor o dugoročnom klupskom kreditu u iznosu od 358.000.000,00 kn s Privrednom bankom d.d. i Zagrebačkom bankom d.d. Korištenje kredita – studeni, prosinac 2007./2008. Korištenje kredita započelo je u studenom 2007., a završetak se planira u travnju 2009. Otplata kredita – do 30. lipnja 2023.
- 15. listopada 2007. stavka adaptacije i preseljenja sastavnica na Borongaj realizirana
- pripremljene tablice za elaboraciju zahtjeva za kreditnim sredstvima upućene sastavnicama s rokom za predaju materijala 21. siječnja 2008.

Izgradnjom novih zgrada i preseljenjem fakulteta, stare zgrade bit će stavljene Senatu Sveučilišta na raspolaganje. Manji dio tih zgrada bio bi prenamijenjen za druge sveučilišne potrebe, dok bi veći, čija tržišna vrijednost u gruboj procjeni prelazi 300 mil. kuna, bio namijenjen pokrivanju troškova izgradnje novih zgrada.

Treći oblik financiranja prostornog plana Sveučilišta, koji se razmatra u razgovorima s MZOŠ-om jest javno-privatno partnerstvo. Taj je oblik primarno namijenjen izgradnji novih studentskih domova na lokaciji kampusa Borongaj, no moguća je njegova primjena i na izgradnju nastavnih i znanstvenih sadržaja (npr. inkubatora).

9. 7. Afirmacija povijesnih i novih prostora

U rujnu 2007. završila je trogodišnja obnova izložbenog paviljona u Botaničkom vrtu koji je sagrađen kao paviljon Kraljevske zemaljske vlade za Jubilarnu izložbu godine 1891. Trogodišnju obnovu potpomogao je MZOŠ i Poglavarstvo grada. Vrijednost radova iznosila je 3.852.453 kn. Osim paviljona dodatnim je sredstvima Grada Zagreba dovršena i istočna ograda Botaničkog vrta. Rektorat je u godini 2007. izdvojio sredstva za obnovu i glavnog secesijskog ulaza u Botanički vrt (230.000 kn) koji bi trebao biti gotov u ljeto 2008.

Tijekom 2007. intenzivirani su pripremni poslovi radi obnove Francuskog paviljona u Studentskom centru. Procjena cijene obnove jest oko 5 mil. kuna. Stručna skupina koja priprema obnovu uključuje stručnjake Arhitektonskog i Građevinskog fakulteta, Ureda za zaštitu spomenika kulture, Ureda za strategiju Grada, Studentskog centra i eksperta za obnovu modernističkih zgrada iz Pariza. Planira se da će dokumentacija za obnovu biti gotova do ljeta 2008. kako bi radovi mogli početi početkom ljeta.

Istodobno s radovima na istraživanju i obnovi Francuskog paviljona teklo je istraživanje i izrada studije za revitalizaciju i rekonstrukciju prostora čitavog SC-a, Savska 25, u okviru novih potreba Sveučilišta u Zagrebu. Studija je podloga za plan razvoja SC-a i arhitektonsko-urbanistički natječaj.

Riječ je o zahtjevnom i dugoročnom projektu koji polazi od tradicije prostora u Savskoj cesti kao prostora kulturnih i društvenih aktivnosti i uz stalna ulaganja u sam program podrazumijeva ulaganje u infrastrukturu, tehničko osuvremenjivanje obnove i dogradnju kompleksa, no u konačnici svima, studentima, zaposlenicima i suradnicima Studentskog centra i Sveučilišta, Zagrepčanima, pruža priliku da i u idućih pola stoljeća pišu povijest Savske 25, zagrebačkog Sveučilišta i grada Zagreba.

Studentski centar u tako velikom pothvatu, naravno, treba i pomoć šire zajednice te uz iskazanu podršku i pomoć Sveučilišta u Zagrebu kao partnere prije svega vidi Grad Zagreb, Ministarstvo kulture i Ministarstvo znanosti obrazovanja i športa.

9. 8. Izdavačka aktivnost i odnosi s javnošću vezani uz prostorno planiranje

Tijekom 2007. pokrenuta je edicija „Sveučilište i grad“ koja afirmira Zagreb kao sveučilišni grad i međusobni utjecaj Sveučilišta na razvoj Zagreba i obrnuto. Pokretač edicije i njezin glavni urednik je prorektor Baletić. U prošloj godini planirano je pet izdanja, od koja su tri tiskana u 2007. (“Francuski paviljon – prvih 70 godina” urednika Bojana Baletića, “Izložbeni paviljon u Botaničkom vrtu” autora Biserke Juretić i Mladena Perušića i “SC prostorna studija” urednice Hildegard Auf-Franić), a dva će izaći početkom 2008. (“90 godina Medicinskog fakulteta na Šalati” i “125 godina u zgradi Sveučilišta”). Sva izdanja obrađuju povijest i razloge sadašnjeg stanja objekata ili lokacije, ali nude i stručne prijedloge o njihovoj mogućoj budućnosti u okviru prihvaćenog prostornog plana. U 2008. planirano je novih pet izdanja.

Obnova spomenika kulture koji se nalaze u okrilju Sveučilišta bila je prigoda za jačanje prostorne identifikacije Sveučilišta u javnosti kroz organizaciju akademskih odnosno javnih zbivanja. Tako su tijekom 2007. kao posebni projekti Odjela za razvoj i prostorno planiranje organizirana tri zbivanja. U povodu 70-e godišnjice otvaranja Francuskog paviljona (17. travnja) i početka detaljnih istražnih radova na njemu, u SC-u je proslavljen rođendan paviljona u prisutnosti članova Senata i djelatnika SC-a.

Otvaranje obnovljenog izložbenog paviljona (11. rujna) bio je povod za organizaciju Sveučilišne vrtne zabave u Botaničkom vrtu Sveučilišta u Zagrebu kojoj je prisustvovalo oko 500 uzvanika iz akademskog, diplomatskog i javnog života. Želja je Rektorata da Vrtna zabava postane tradicionalna.

Treće zbivanje organizirano je u povodu otvaranja Znanstveno-učilišnog kampusa Borongaj (12. listopada) i početka akademske nastave. Tom je prigodom kao posebni projekt u suradnji s Uredom za kulturu SC-a organizirana na Borongaju Prva sveučilišna brucošijada, koja je na tek otvorenom prostoru okupila više od 2.000 studenata. Svi su ovi projekti bili samofinancirajući.

Pokretanje i realizacija navedenih obnova, zbivanja ili izdanja uključuje velik broj različitih stručnjaka sa Sveučilišta i izvan njega. Ovakvim projektima Sveučilište jača internu suradnju i vezu s vanjskim stručnim okruženjem. Dosadašnji projekti okupili su u svojoj realizaciji MZOŠ, Ministarstvo kulture, Grad Zagreb i strana veleposlanstva. Upravo potpora stranih veleposlanstava važna je u težnji da neke od spomenutih aktivnosti osim stručnih okvira dobiju i nastavni karakter. Tako je izražena želja sa hrvatske i francuske strane da obnova Francuskog paviljona potakne suradnje Arhitektonskog fakulteta i škole arhitekture Belville u Parizu na zajedničko sudjelovanju studenata u obnovi. Obnova Francuskog paviljona bila bi prikazana dvojezičnom izložbom i katalogom, te je planirano da bude prikazana u Zagrebu i Parizu.

Poseban međunarodni projekt, u kojem uz Sveučilište u Zagrebu sudjeluju Harvard University i ETH Zürich pokrenut je u jesen 2007. s temom definicije uloge suvremenih kampusa, a s posebnom studijom o razvoju borongajskog kampusa. Suradnja uključuje razmjenu

stručnjaka, organizaciju seminara i radionica. U realizaciji ove suradnje očekuje se potpora MZOŠ-a, veleposlanstva SAD i Švicarske, Grada Zagreba i drugih institucija.

9.9. Ostale aktivnosti u prostornom planiranju

Imajući na umu daljnji razvoj aktivnosti u sustavu cjeloživotnog obrazovanja i međunarodne suradnje u pokretanju objedinjenih studijskih programa, posebno onih na diplomskoj i poslijediplomskoj razini, Sveučilište se pismom obratilo MZOŠ-u i izrazilo interes za preuzimanje zgrade bivšeg spomen-doma u Kumrovcu. Taj bi sadržaj bio komplementaran postojećem Poslijediplomskom središtu u Dubrovniku.

Sveučilište je nastavilo obnovu Poslijediplomskog središta u Dubrovniku. Da bi se daljnji radovi što bolje i cjelovitije izveli, Sveučilište je u razgovorima s Poglavarstvom Dubrovnika i Ravnateljstvom Dubrovačkih ljetnih igara pokušalo pronaći rješenja za neka otvorena pitanja vezana uz neposredno okruženje objekta. U isto vrijeme Sveučilište je pokazalo spremnost sudjelovanja u traženju novih rješenja za namjenu samostana na Lokrumu i u Rožatu, koje je dobilo na dugoročno korištenje s obzirom na to da nema mogućnosti samostalno investirati u njihovu daljnju obnovu.

Sveučilište je razgovaralo s Poglavarstvom grada Varaždina o ponudi da se za daljnji razvoj sveučilišnih kapaciteta osigura prostor u okviru nove zone kampusa kraj Drave.

Sveučilište je također spremno pružiti podršku inicijativi gradskog i županijskog čelništva za otvaranje studentskog doma i pokretanje veleučilišta u Sisku. Veleučilište u Sisku osniva lokalna zajednica: Grad Sisak i Sisačko-moslavačka županija ravnopravno kao suvlasnici. Sveučilište u Zagrebu spremno je pomoći pri oblikovanju studijskih programa budućeg veleučilišta u Sisku. Prostor predviđen za buduće veleučilište bivša je vojarna u Lađarskoj ulici koju je Vlada RH dala na korištenje Gradu. Na istoj bi se lokaciji također uredio i učeničko-studentski dom, pa bi sve aktivnosti glede njegova uređenja od početka trebao preuzeti Studentski centar u Sisku. Adaptaciju zgrada za potrebe veleučilišta zajedno bi financirali MZOŠ, Vlada RH, Grad Sisak i Županija.

9.10. Reorganizacija Odjela za razvoj i prostorno planiranje na Rektoratu

Priprema, definiranje i provedba elemenata plana prostornog razvoja Sveučilišta zahtijeva profesionalnu organizaciju i zapošljavanje novih ljudi različitog profila. Tijekom 2007. definirana je struktura Odjela kako bi se uspješno rješavali sljedeći zadaci: sređivanje imovinsko-pravne situacije na Sveučilištu, planiranje prostornih potreba i razvoja Sveučilišta, planiranje i realizacija investicija, analitičko-statistički poslovi i realizacija posebnih projekata koji afirmiraju prostor i identitet Sveučilišta.

Kao tijelo koje prati rad Odjela osnovano je Povjerenstvo za donošenje prostornog i investicijskog plana Sveučilišta u Zagrebu²³. Osim ovog odbora, za potrebe razvijanja i

²³Povjerenstvo djeluje u sastavu: prof. dr. sc. Željko Jerneić, Filozofski fakultet, prof. dr. sc. Mladen Vedriš, Pravni fakultet, prof. dr. sc. Duška Ćurić, Prehrambeno-biotehnološki fakultet, prof. Ivan Crnković, Arhitektonski fakultet, prof. dr. sc. Nikola Kujundžić, Farmaceutsko-biokemijski fakultet, prof. dr. sc. Zdravko Kapović, Geodetski fakultet, prof. dr. sc. Anđelka Plenković Moraj, Prirodoslovno-matematički fakultet. Povjerenstvo koordinira prorektor za razvoj i prostorno planiranje prof. dr. sc. Bojan Baletić.

provedbe prostornog plana razvoja Sveučilišta, na prijedlog prorektora, potaknuto je i osnivanje više stručnih i radnih skupina:

- stručna skupina za sveučilišne nekretnine (prof. dr. sc. Zdravko Kapović)
- stručna skupina za kampus Borongaj (prof. dr. sc. Tihomir Jukić)
- stručna skupina za planiranje i programiranje sadržaja (prof. dr. sc. Hildegard Auf-Franić)
- stručna skupina za analizu investicija (prof. dr. sc. Vjeran Mlinarić)
- stručna skupina za ITC razvoj (mr. sc. Zoran Bekić)
- stručna skupina za analizu sveučilišnih trendova (u pripremi)
- stručna skupina za održivo i energetske učinkovito građenje (prof. dr. sc. Antun Glasnović)
- stručna skupina za obnovu Francuskog paviljona (prof. dr. sc. Bojan Baletić)
- stručna skupina za izradu programa umjetničkog inkubatora na Borongaju (mr. sc. Goran Sergej Pristaš, doc.)
- stručna skupina za definiranje vizualnog identiteta Sveučilišta (u pripremi)
- radna skupina za organizaciju sveučilišnih zbivanja.

Također je osnovana i Koordinacija za planiranje sveučilišnih zgrada na Borongaju, čiji su članovi sedam dekana fakulteta i voditelj Studija.

10. ZAKLJUČNE NAPOMENE

Pređeno izvješće pokušaj je sredenog prikaza rada sveučilišnog čelništva u razdoblju od petnaest mjeseci. Treba podsjetiti kako taj rad nije moguće razlučiti od djelatnosti Sveučilišta kao cjeline, dakle sveučilišnih upravnih i savjetodavnih tijela, ali i velikog broja sveučilišnih sastavnica o čijem radu njihovi čelnici podnose svoja izvješća nadležnim tijelima. Svaki pokušaj cjelovitog prikaza suočava se s opasnošću da nije uravnotežen i da, dajući prostora nekim temama, ispušta druge koje bi objektivno mogle imati veću težinu i važnost. Iako su izvješće pripremili u najboljoj namjeri da bude dovoljno informativno akademskoj i široj javnosti, potpisnik izvješća i njegovi suradnici očekuju kritička upozorenja i rado će u konačnoj redakciji prihvatiti sugestije koje bi ga poboljšale i uklonile moguće nedosljednosti. Međutim dobro je na ovom mjestu podsjetiti i na objektivne okolnosti.

Kao što je i u tekstu spomenuto, na Sveučilištu ne postoji objedinjeni informatički sustav s izravno dostupnim ažuriranim relevantnim podacima i prikazima aktualnih djelatnosti. Paradoksalno je da u trideset sedmoj godini postojanja *Sveučilišnog računskog centra*, i uza sve doprinose naših sastavnica i vrhunskih stručnjaka, članova našeg Sveučilišta, u informatizaciji zemlje, Sveučilište do danas čak ni na elementarnoj razini nije uspostavilo i razvilo svoj sveobuhvatni informatičko-poslovni sustav. Današnje čelništvo Sveučilišta mora priznati da je, unatoč svim naporima i inicijativama koje ulaže i poduzima od početka izvještajnog razdoblja, neki veći pomak u tom smjeru i dalje neizvjestan.

S druge strane, svjesno nismo htjeli opterećivati čelništva i službe sastavnica zahtjevima za dostavljanjem još jednog u nizu parcijalnih godišnjih i *ad hoc* izvješća kao pripremnog materijala i tako pružiti dodatni povod čestim opservacijama o Sveučilištu kao birokratiziranom i centraliziranom sustavu, što je dijametralno suprotno našim intencijama i radnoj metodologiji. Upravo na dilemi *informatička modernizacija vs. zadržavanje tradicionalnih metoda* može se uočiti kako tendencije prema daljnjem zatvaranju u fragmentirane sveučilišne enklave i težnje mehaničkoj sveučilišnoj centralizaciji djeluju na iznenađujuće velikom zajedničkom prostoru, što ni njihovim proponentima nije nepoznato.

Vratimo li se na samo izvješće, u njemu se može uočiti pokušaj kritičkog sagledavanja niza tema koje karakteriziraju današnji trenutak Sveučilišta i o čijem razrješavanju ovisi njegova budućnost. Zaključit ćemo izborom šest pitanja, izdvojenih upravo stoga što po našoj procjeni njihova akutnost ne dopušta daljnja odlaganja, već čini neodložnim angažman svih koji imaju ovlasti za njihovo rješavanje²⁴.

²⁴ Strateške podloge za ova pitanja izložene su već na *Dies Academicus 2007*. Podsjećamo na osnove naznake o Sveučilištu;

- ono je istodobno istraživačko izvorište i pokretač društveno-gospodarskog napretka;
- ono je i masovni visokoobrazovni bazen i mjesto na kojem se izravno sučeljavaju koncept visokog obrazovanja kao javnog dobra i realne mogućnosti;
- kao poslovni sustav ono je i javna ustanova ovisna o državnom proračunu i poduzetni koncern izložen zakonima tržišta;
- ono je i partner u međunarodnoj suradnji i natjecatelj u globalnom nadmetanju;
- ono djeluje u zemlji koja se u budućnosti vidi kao društvo znanja i gospodarstvo temeljeno na novim spoznajama, ali i za koju se čini da po konkretnim strateškim ulaganjima svoj gospodarski razvoj temelji na prirodnim ljepotama i svoju globalnu potvrdu nalazi u uspjesima u igrama;
- ono je dio sustava koji u istraživačkoj i visokoobrazovnoj politici realizira koncept policentričnog razvoja, a da pritom nije uspostavio pravila i kriterije koji bi bili temelj i polazište tog koncepta.

1. Visoko obrazovanje kao javno dobro

Potrebno je bez odlaganja pristupiti razrješavanju sadašnjeg stanja hrvatskog visokog obrazovanja kao javnog dobra, što je posljednjih godina bilo predmetom mnogobrojnih kritičkih analiza. U traženju rješenja nužan je angažman i stvaranje konzorcija svih socijalnih partnera, pobliže tijela državne uprave, predstavnika gospodarsko-bankarskih krugova, predstavnika visokoobrazovnog sustava te predstavnika studenata i roditelja. Za to je pak potrebna energična, u osnovi politička, inicijativa resornog ministarstva. Ta se inicijativa ne može nadomjestiti naručivanjem projektnih zadaća. Projektne zadaće treba pokretati konzorcij, a ne obratno.

Obrazloženje: Sveučilište je u prošloj akademskoj godini pokrenulo promjene u modelu participacije studenata u troškovima studija. Jedan od neposrednih motiva bila je potreba da se pokrene, vjerojatno višegodišnji, proces stabiliziranja i uravnoteženja studijskih kvota. S druge strane te promjene, a i one koje bi trebale uslijediti, spadaju i u domenu upravljanja kvalitetom jer im je cilj kroz pravila izračuna participacije stimulirati uspješnost i učinkovitost studija. Treća intencija, uspostava pravičnijeg sustava, zasad je samo djelomično ostvarena. Za daljnja poboljšanja, osobito za uvođenje kriterija kojima bi se uzimali u obzir socijalni i gospodarski uvjeti studenata nužan je zajednički angažman svih sudionika na nacionalnoj razini. Naši prošlogodišnji pozivi u tom smjeru zasad nisu imali konkretnog odziva. Svako daljnje odlaganje samo će otežati nalaženje rješenja.

2. Studentski standard

Potrebno je odmah poduzeti mjere za poboljšanje stanja studentskog standarda, posebno studentskog smještaja i prehrane. Nužno je krenuti od preciznih proračuna troškova svih elemenata sustava i donijeti odluke o njihovom pokriću, uzimajući u obzir socijalne i gospodarske prilike studenata kao pojedinaca. Posebno je potrebno naći hitna rješenja za krajnje zabrinjavajuće stanje smještajnih kapaciteta, koje se zapravo nije poboljšavalo o proteklih dvadeset godina.

Obrazloženje: Broj studenata na Sveučilištu u protekla se dva desetljeća više nego udvostručio, broj ležaja u studentskim domovima se nije mijenjao, niti se sustavno ulagalo u njihovo održavanje. Sadašnji je sustav koncepcijski kontradiktoran; potrebe za smještajem uvelike nadmašuju mogućnosti, troškovi smještaja i prehrane također umnogome nadmašuju sadašnje državne subvencije i studentske participacije, manjkovi se dobrim dijelom pokrivaju doprinosima od studentskog rada preko Studentskog servisa. Procjene pokazuju da prosječno oko 20 posto ukupnog aktivnog radnog vremena studenti ulažu u takav rad, što ima izravne nepovoljne posljedice na pokazatelje uspješnosti u studiju. Je li to za državu koja pretendira biti društvo znanja dobit ili rasipanje najvrjednijih resursa?

3. Mobilnost

Tijekom godine 2008. ubrzat će se aktivnosti vezane uz provedbu Plana aktivnosti i mjera predočenog u izvješću. To podrazumijeva inicijativu prema potpisivanju što većeg broja sporazuma s inozemnim sveučilištima, uvođenje cijelih studijskih programa ili njihovih dijelova na stranim jezicima te nalaženje financijskih izvora koji će omogućiti povećanu mobilnost u oba smjera. Sveučilište i dalje očekuje dodatnu potporu

MZOŠ-a cijelom sustavu visoko-obrazovnih ustanova, kako je predloženo u dopisima koje smo uputili tijekom 2007. Dio plana veže se i uz točku 2, radi potrebe osiguranja smještaja stranih studenata.

Obrazloženje: Kao što smo upozoravali u raznim prilikama tijekom izvještajnog razdoblja, hrvatske visokoobrazovne ustanove, posebno sveučilišta, u velikom su zaostajanju spram niza drugih zemalja s kojima se moramo uspoređivati. Mobilnost je jedan od izravnih pokazatelja međunarodne prepoznatljivosti Sveučilišta. Stoga je i stavljena na visoko mjesto prioriteta u tekućem mandatu.

4. Doktorski studiji

Sveučilište pozdravlja nedavnu inicijativu Nacionalnog vijeća za znanost i MZOŠ-a kojom se potiče povezivanje doktorskih studija i istraživačkih projekata te predlažu mjere za jače uključivanje privatnih izvora, posebno onih iz gospodarstva, u financiranje istraživačkog rada i studija mladih znanstvenika. Predlažemo također da se sustavno vrhunsko osposobljavanje budućih nositelja znanstvenog, stručnog i studijskog rada na novosnovanim sveučilištima, veleučilištima i visokim školama uvede kao obveza osnivača kojom bi se precizno zacrtali planovi razvoja kadrova tih ustanova. Nadalje, i dalje se zalažemo za racionalizaciju nacionalne mreže doktorskih studija kojom bi se uzeli u obzir stvarni istraživački i mentorski kapaciteti pojedinih ustanova.

Obrazloženje: Kao što smo upozoravali u raznim prilikama počevši od 2005., Hrvatskoj je potrebna temeljita reforma doktorskih studija. Dosadašnjom praksom doktorski studiji tretirali su se usputno, često su se održavali zahvaljujući entuzijazmu pojedinih dijelova akademske zajednice, ili su pak komercijalizacijom gubili bitna istraživačka i pokretačka obilježja. Ulazak Hrvatske u Europski istraživački i visokoobrazovni prostor neće moći biti uspješan bez kvantitativnog i posebice kvalitativnog poboljšanja izlaznih pokazatelja ovih studija.

5. Proračun

Očekujemo da već u 2008. financiranje Sveučilišta iz državnih izvora omogući uspostavu i realizaciju razvojnih stavki za niz objedinjujućih djelatnosti prikazanih u izvješću. Sveučilišno čelništvo insistirat će da se donošenju proračuna za godinu 2009. pristupi metodologijom analitičke pripreme, dugoročnog planiranja, i aktivnih pregovora i usuglašavanja između Sveučilišta i MZOŠ-a, kao što je to uobičajeno u sustavima u kojima se sveučilišta financiraju *lump-sum* modelom.

Obrazloženje: Provedba postavki zakona o novom *lump-sum* sustavu financiranja uvedena je formalno, bez stvarnih strukturnih promjena, i, što je još važnije, bez popratne potpore kojom bi se sanirale i razriješile dubioze naslijeđene iz ranijeg razdoblja. Nadalje, proračunima iz proteklih nekoliko godina nisu se adekvatno pratile reforme i kvalitativne promjene u radu Sveučilišta, uključujući i promjene uvedene Bolonjskim procesom. Naglašavamo kako pritom nemamo na umu samo potrebe za kvantitativnim povećanjem pojedinih stavki, već podrazumijevamo i potrebu za novim projektnim pristupom donošenju i realizaciji proračuna. I dalje najveći dio proračuna odlazi na osobne dohotke, i to tako što sveučilišne i fakultetske uprave ne samo da nemaju na raspolaganju nikakve mehanizme stimulacije već su i sasvim

isključene iz njihovog dugoročnog planiranja, što je *de facto* postala isključiva nadležnost Vlade RH i Sindikata.

6. Prostorni razvoj

Da bi se nastavila realizacija prostornog plana Sveučilišta potrebno je hitno razriješiti sljedeća pitanja:

- **planiranje daljnjih kreditnih i drugih angažmana kako bi se osiguralo pravodobno pokretanje sljedeće faze realizacije Prostornog plana;**
- **status zemljišta na Borongaju i na još nekoliko lokacija predviđenih za pojedine kapitalne investicije;**
- **određivanje dijela zemljišta na Borongaju koje se stavlja na raspolaganje Sveučilištu za realizaciju prostornog plana istočnog kampusa;**
- **konačno usuglašavanje planova Hrvatskih željeznica i planova Sveučilišta na sjevernom dijelu zemljišta na Borongaju.**

Obrazloženje: Nakon polaznog poleta potaknutog najavom državnog političkog vrha o ambicioznom projektu gradnje novog kampusa na Borongaju, prolazimo kroz fazu iščekivanja sa sve više prisutnom neizvjesnošću glede realizacije Prostornog plana koji je predložen i prihvaćen sredinom 2007. Osobito se osjeća zastoj koji je uslijedio nakon otvorenja kampusa sredinom listopada 2007. Njega umnogome kompenzira velik rast interesa mnogih sveučilišnih sredina, posebno studenata koji su od početka ove akademske godine na Borongaju, za pokretanje daljnje faze aktiviranja borongajskog prostora za sveučilišne sadržaje. Držimo kako je tome pridonijela optimistička atmosfera i entuzijazam kojim smo u kratkom roku obnovili objekte i neprestano poboljšavali uvjete rada i boravka na Borongaju. Sveučilišno čelništvo sa svoje će strane i dalje ustrajati na takvom pristupu, uz očekivanje da će nam i drugi, posebno oni koji su svojim najavama preuzeli političke i materijalne obveze, pružiti punu podršku.

ZAHVALA: Rektor najljepše zahvaljuje svojim najbližim suradnicima na autorskim priložima, a i svima drugima koji su svojim priložima, stručnim radom i drugim prinosima sudjelovali u pripremi ovoga izvješća.